

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

здобувача: Романюка Владислава Михайловича _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент Марчук У. О.. _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Степаненко О.І.
_____

Київ – 2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 85 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 77 сторінках друкованого тексту. Робота містить 22 таблиці, 35 рисунків, список використаних джерел з 56 найменувань, додатки.

«Організація і методика обліку та аудиту основних засобів»

Об'єктом дослідження є господарські операції з основними засобами суб'єктів господарювання та їх аудит.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів обліку та аудиту основних засобів.

Мета і завдання дослідження. Обґрунтування теоретичних аспектів і розробка практичних рекомендацій щодо обліку та аудиту основних засобів.

Відповідно до поставленої мети визначені такі завдання:

- дослідити основні засоби, як об'єкт бухгалтерського обліку та аудиту;
- розкрити методику оцінки та кваліфікацію основних засобів підприємства;
- розглянути міжнародний досвід обліку та аудиту основних засобів;
- дослідити організацію, методику обліку та формування облікової політики щодо основних засобів;
- розглянути порядок документування операцій із об'єктами основних засобів; розкрити облік зменшення корисності та відновлення основних засобів; дослідити облік амортизації основних засобів та знайти напрямки удосконалення обліку основних засобів;
- дослідити організацію процесу аудиту основних засобів; розкрити інвентаризацію основних засобів в аудиторському процесі;
- дослідити методичні прийоми аудиту основних засобів, розглянути аналітичні процедури в аудиті основних засобів та знайти напрямки і шляхи удосконалення процесу проведення аудиту основних засобів в умовах воєнного стану.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Під час дослідження систематизовано вітчизняні та міжнародні підходи щодо сутності основних засобів.

Практичні результати полягають в розробці пропозицій щодо удосконалення бухгалтерського обліку ТОВ «Кроу Ерфольг Україна», а саме:

- надана рекомендація щодо застосування такої бухгалтерської програми як BAS Бухгалтерія, оскільки вона враховує всі вимоги до діючого законодавства у сфері бухгалтерського обліку;
- розроблено приклад робочого документу для аудиту транспортних засобів, які передані на потреби оборони України.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2023.

Рік захисту роботи – 2023.

Ключові слова: основні засоби, облік, аналіз, організація обліку, методика обліку, методичні прийоми аудиту основних засобів, аналітичні процедури.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні та організаційні засади обліку і аудиту основних засобів.....	6
1.1. Основні засоби - об'єкт бухгалтерського обліку та аудиту.....	6
1.2. Оцінка та класифікація основних засобів підприємства.....	15
1.3. Міжнародний досвід обліку та аудиту основних засобів.....	21
РОЗДІЛ 2. Організація обліку основних засобів у підприємстві.....	26
2.1. Організація та методика обліку та формування облікової політики щодо основних засобів.....	26
2.2. Документування операцій із об'єктами основних засобів.....	35
2.3. Облік зменшення корисності та відновлення основних засобів.....	40
2.4. Облік амортизації основних засобів.....	45
2.5. Напрямки удосконалення обліку основних засобів.....	50
Розділ 3. Організація і методика аудиту об'єктів основних засобів.....	54
3.1. Організація процесу аудиту основних засобів.....	54
3.2. Інвентаризація основних засобів в аудиторському процесі.....	60
3.3. Методичні прийоми аудиту основних засобів.....	65
3.4. Аналітичні процедури в аудиті основних засобів.....	70
3.5. Вдосконалення процесу проведення аудиту основних засобів в умовах воєнного стану.....	74
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	85

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВВП – Внутрішній валовий продукт

Держстат – Служба державної статистики України

ЗУ – Закон України

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ПКУ – Податковий кодекс України

ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю

МСБО – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

МСА – Міжнародний стандарт аудиту

МСА 200 – Міжнародний стандарт аудиту «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту»

МСА 500 – Міжнародний стандарт аудиту «Аудиторські докази»

МСА 505 – Міжнародний стандарт аудиту «Зовнішні підтвердження»

МСА 510 – Міжнародний стандарт аудиту «Перші завдання з аудиту – залишки на початок періоду»

МСА 520 – Міжнародний стандарт аудиту «Аналітичні процедури»

Наказ МФУ №879 – Наказ Міністерства фінансів України «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»

ВСТУП

Актуальність теми. Основні засоби займають вагому частку в активах та мають суттєвий вплив на фінансову звітність, тому вони вимагають точного бухгалтерського обліку, а для аудиторів - є важливим завданням у процесі перевірки.

Облік основних засобів є важливим для дотримання стандартів бухгалтерського обліку, як національних, так і міжнародних, оскільки оцінка повноти та точності основних засобів підвищує прозорість та надійність фінансової звітності.

Аудитори повинні переконатися, що основні засоби належним чином представлено та розкрито у фінансовій звітності відповідно до стандартів бухгалтерського обліку.

Кожне підприємство має вести свою діяльність відповідно до законодавчих актів. Власники підприємств в першу чергу зацікавлені в точності ведення бухгалтерського обліку, оскільки з боку державних контролюючих органів, у разі виявлення помилок, застосовуватимуться стягнення, які негативно впливатимуть на середовище компанії, тобто зовнішні користувачі можуть мати обґрунтовані сумніви щодо прозорості діяльності компанії.

Основні засоби складають матеріальну основу продуктивних сил та визначають економічний потенціал підприємства. Вони становлять основу інвестиційної привабливості підприємства, а також забезпечують конкурентоспроможність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання бухгалтерського обліку та аудиту основних засобів вивчали різні вчені, зокрема, Антонова О.Д., Бескоста Г.М., Бунда О.М., Бутинець Ф.Ф., Єремян О. М., Зінченко О.В., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Македон Н.Г., Меліхова Т.О., Мічурін В.О., Панасенко А.П., Петрик О.А., Піча Ю.В., Радіонова Н.Й., Риженко І.В., Стащенко Ю. В., Степаненко О.І., Стригуль Л.С., Тимонова А.С., Феофанова І.В., Янів І.В.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних аспектів і розробка

практичних рекомендацій щодо обліку та аудиту основних засобів.

Відповідно до зазначеної мети під час виконання магістреської роботи були виконані наступні **завдання**:

- дослідити основні засоби, як об'єкт бухгалтерського обліку та аудиту;
- надати оцінку та дослідити кваліфікацію основних засобів підприємства;
- розглянути міжнародний досвід обліку та аудиту основних засобів
- дослідити організацію, методика обліку та формування облікової політики щодо основних засобів;
- розглянути порядок документування операцій із об'єктами основних засобів;
- дослідити облік зменшення корисності та відновлення основних засобів;
- дослідити облік амортизації основних засобів та знайти напрямки удосконалення обліку основних засобів.
- розглянути організацію процесу аудиту основних засобів;
- розкрити інвентаризацію основних засобів в аудиторському процесі;
- дослідити методичні прийоми аудиту основних засобів,
- розглянути аналітичні процедури в аудиті основних засобів та знайти напрямки і шляхи удосконалення процесу проведення аудиту основних засобів в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження є господарські операції з основними засобами суб'єктів господарювання та їх аудит.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів обліку та аудиту основних засобів.

Методи дослідження. У ході написання кваліфікаційної магістреської роботи були застосовані порівняльний та системний аналіз при дослідженні амортизації основних засобів, фінансових результатів, графічне подання результатів дослідження для наочного зображення результатів.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає у дослідженні щодо вдосконалення обліку та аудиту основних засобів, а саме:

- надана рекомендація щодо застосування бухгалтерської програми BAS Бухгалтерія, яка враховує всі вимоги до діючого законодавства у сфері бухгалтерського обліку, та є доречною у застосуванні, оскільки програма надає можливість роботи віддалено з самостійною зміною ряду форм документів для обліку основних засобів. В числі додаткових опцій є повнотекстовий пошук даних, завантаження актуального курсу валют, необхідних класифікаторів тощо;
- розроблено таблицю робочого документу для узагальнення результатів інвентаризації основних засобів, зокрема, транспортних засобів, які передані на потреби оборони України, що надасть можливість аудиторам узагальнити дані щодо переданих транспортних засобів, оскільки одним із пунктом є документ, на підставі якого було оформлено передачу таких основних засобів (Довідка про впровадження від 16.11.2023 р.).

Апробація результатів. Підготовано та оприлюднено тези доповіді на теми:

- «Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект» у ІХ-й Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції присвяченій 72-ій річниці від дня народження д.е.н., професора Петра Степановича Березівського «Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку» (9 березня 2023 року);
- «Економічна сутність основних засобів як об'єкта бухгалтерського обліку» у І Міжнародній науковій конференції «Цифрове наукове суспільство: соціально-економічні, правові та міжнародні аспекти» (15 вересня 2023 року).

Інформаційна база дослідження включає в себе праці як сучасних, так і зарубіжних вчених, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, Закони України, фінансовий звіт ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

Структура роботи. Робота викладено на 84 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 21 таблиць і 35 рисунків, 4 додатків, список використаних джерел включає 56 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АУДИТУ

ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1 Основні засоби – об’єкт бухгалтерського обліку та аудиту

У сучасних ринкових умовах є велика потреба в покращенні підходів щодо ведення діяльності суб’єкта господарювання. Така потреба насамперед зумовлена тим, що необхідний пошук шляхів для ефективності ведення бухгалтерського обліку, що зробить процес управління підприємством більш гнучким.

На діяльність підприємства впливають, зокрема правильні управлінські рішення, але для цього необхідна точна, повноцінна та всебічна інформація щодо господарського життя суб’єкта господарювання.

Перед керівництвом підприємства гостро стоїть питання щодо забезпечення кращої організації діяльності бухгалтерської служби.

Основні засоби мають важливе значення для підприємств, оскільки вони забезпечують безперебійну роботу. Від достовірного та своєчасного формування бухгалтерської інформації про стан основних засобів, залежить своєчасність прийняття рішення про їх модернізації, ремонт, оновлення та ефективне використання в цілому, а також найбільшою статтею фінансової звітності є основні засоби.

Основні засоби - це речі, які компанія купує для того, щоб принести користь, однак цими активами потрібно ефективно управляти, оскільки такі об’єкти забезпечують прибутковість компаній.

Питання бухгалтерського обліку основних засобів досліджували, зокрема, Єремян О. М., Риженко І. В. [1, с. 1540], Зінченко О. В., Мічурін В. О. [2, с.104], Македон Н. Г. [3, с. 4], Панасенко А. П. [4, с. 408], Феофанова І. В., Антонова О. Д. [5, с. 208], Янів І. В. [6, с. 1].

Основні проблеми, які досліджували науковці в своїх працях представлено

у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Проблеми бухгалтерського обліку основних засобів

Автор 1	Опис проблеми 2
Єремян О. М., Риженко І. В.	Процес обліку основних засобів має бути організований як єдина, цілісна система взаємопов'язаних методів, що охоплюють увесь комплекс облікових процедур щодо вимірювання, виявлення, накопичення, реєстрації, узагальнення, передачі та зберігання інформації.
Зінченко О. В., Мічурін В. О.	На підприємствах є такі недоліки: <ul style="list-style-type: none"> • відсутність (нестача) власних обігових коштів; • низька ліквідність активів; • застаріла матеріально-технічна база; • недосконала законодавча база.
Македон Н. Г.	при обліку основних засобів є наступні проблеми: <ul style="list-style-type: none"> • вибір оптимального строку корисної експлуатації необоротних активів та встановлення ліквідаційної вартості; • гармонізація вимог бухгалтерського обліку та податкових правил до зносу й амортизації; • розбіжність між визначенням амортизації та функцій, які вона виконує; • доцільність вважати амортизацію складовою витрат чи джерелом фінансування процесів оновлення основних засобів.
Панасенко А. П.	облік основних засобів дещо ускладнився, а ряд проблем, знижуючи ефективність використання основних засобів, негативно впливають на процес управління підприємством. До кола цих проблем можна віднести наступні: <ul style="list-style-type: none"> • проблема оцінки основних засобів; • різні підходи до визначення сутності та термінології основних засобів у системі оподаткування й фінансовому обліку; • проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів; • проблема забезпечення управління інформацією та матеріально-технічною базою.
Феофанова І. В., Антонова О. Д.	система бухгалтерського обліку основних засобів вимагає вдосконалення, необхідний комплексний підхід до організації обліку основних засобів, який здатний забезпечити можливості і необхідні умови використання цінної облікової інформації для прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання і оцінки основних засобів
Янів І. В.	організацію обліку руху основних засобів, починаючи із їх введення в експлуатацію, приймання після проведених ремонтів і закінчуючи їх ліквідацією, потрібно будувати із урахуванням їх специфічних особливостей, забезпечуючи одночасне проведення контрольних та аналітичних процедур. Для якісного, відповідального виконання робіт з приймання та списання об'єктів доцільно розробити робочу інструкцію, у якій чітко визначити перелік робіт і порядок їх здійснення, функції та завдання кожного члена комісії, а також їх відповідальність.

Джерело: згруповане за інформацією [1, с. 1540; 2, с. 104; 3, с. 4; 4, с. 408; 5, с. 208; 6, с. 1]

Таким чином, науковці сходяться на думці, що бухгалтерський облік

основних засобів має вдосконалюватися, перелік проблем, які наведені у таблиці вище, мають спільні риси, що вказує на те, що на практиці підприємства стикаються з проблемами контролю таких об'єктів.

Для збільшення вартості основних засобів бухгалтерська інформація має бути простою, легкою для розуміння та надавати актуальну і своєчасну інформацію, однак для цього необхідно дотримуватися правильного порядку обліку основних засобів. Бухгалтерська інформація має не лише надати вичерпну інформацію про деталі обліку основних засобів, а й забезпечити бухгалтерів даними, які у свою чергу надають ключовому управлінському персоналу компанії необхідну інформацію для прийняття рішень.

Основним фактором успішного функціонування суб'єкта господарювання є наявність матеріалів, обладнання та приміщень для використання в господарській діяльності, а також такі ресурси можуть бути використані у майбутньому наприклад, для науково-дослідних проектів.

На рисунку 1.1 наведені приклади деяких основних засобів, які наявні у ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

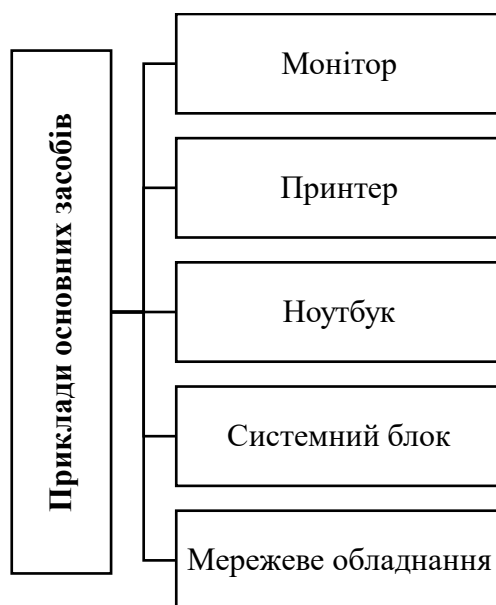

Рисунок 1.1 – Приклади основних засобів у ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Джерело: сформовано автором

Здійснюючи облік основних засобів суб'єкти господарювання повинні знати та розуміти вимоги основних нормативно-правових актів таких як

НП(С)БО 7 «Основні засоби» [7], МСБО 16 «Основні засоби» [8] та ПКУ [9].

Далі розглянемо визначення поняття «основні засоби» відповідно до п. 4 НП(С)БО 7 «Основні засоби» розуміють матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [7].

Доцільно розглянути визначення основних засобів, яке наведене в МСБО 16 «Основні засоби», основні засоби – це матеріальні об’єкти, які утримуються задля використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей; використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду [8, п. 6].

Порівнявши вітчизняне та міжнародне джерело, можемо помітити спільне трактування поняття, однак доцільно звернути увагу на трактування, яке наведене в пп. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, основні засоби – матеріальні активи, вартість яких не перевищує 20 тис. гривень і поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати ведення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [9].

У таблиці 1.2 наведено порівняльну характеристику податкового та бухгалтерського підходів щодо визнання основних засобів.

Як свідчать дані таблиці 1.2, такі характеристики основних засобів як матеріальність та строк корисного використання абсолютно однакові в бухгалтерському та податковому законодавстві, однак податкове законодавство містить вартісну межу, що значно полегшує суб’єктам господарювання правильне віднесення об’єктів до складу основних засобів.

Отже, як можемо помітити бухгалтерський та податковий облік основних засобів має свої відмінності, однак законодавство трактує такі об’єкти, які мають матеріальну форму.

Таблиця 1.2 – Порівняльна характеристика податкового та бухгалтерського підходів щодо трактування поняття основних засобів

Критерій	Бухгалтерський облік	Податковий облік
1	2	3
Матеріальність	Основні засоби – матеріальні активи	
Підконтрольність	Активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання котрих, як очікується, приведе до отримання економічних вигід у майбутньому	Платник податку на прибуток фактично є власником основних засобів
Строк корисного використання	<ul style="list-style-type: none"> • з дати введення в експлуатацію повинен перевищувати рік; • або операційний цикл, якщо він триваліший за рік) 	
Мета використання	Виробництво, або діяльність або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій	використання у власній господарській діяльності
Вартісна межа	Відсутня	Вартість має перевищувати 20000 гривень

Джерело: згруповане за інформацією [7, п. 4; 9, пп. 14.1.138 п. 14.1 ст. 14]

Дослідження сутності основних засобів проводили науковці, зокрема, Сук Л. К., Сук П. Л. [10, с. 537], Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І. [11, с. 12], Гетьман О.О., Шаповал В.М. [12, с. 488], Цал-Цалко Ю. С. [13, с. 162], Бабіч В. [14, с. 11], Баб'як Н. Д. [15, с. 178], Домбровська Н. Р. [16, с. 342], Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. [17, с. 588], Агрес О. Г. [18, с. 7]. Визначення сутності такого поняття наведені в Додатку А.

Загалом науковці під час дослідження поняття «основні засоби» зосереджують увагу насамперед на матеріальності та довгому строку корисного використання, а також на їхньому призначенні.

На рисунку 1.2 наведено співвідношення визначення основних засобів, які наводять різні науковці, тобто дехто трактує як матеріальні активи, засоби праці, а інші як грошові кошти.

Таким чином, можемо помітити деяку розбіжність у визначенні сутності основних засобів з боку науковців, однак вищенаведені тлумачення мають спільні риси з тлумаченнями з боку законодавства, оскільки найбільше уваги приділено

саме строку протягом якого будуть використовуватися матеріальні активи.

Рисунок 1.2 – Визначення сутності основних засобів в наукових джерелах

Джерело: сформовано автором

Кожен об'єкт, який використовується на підприємстві, має свої характеристики, зокрема, основні засоби. На рисунку 1.3 наведено характерні ознаки основних засобів.

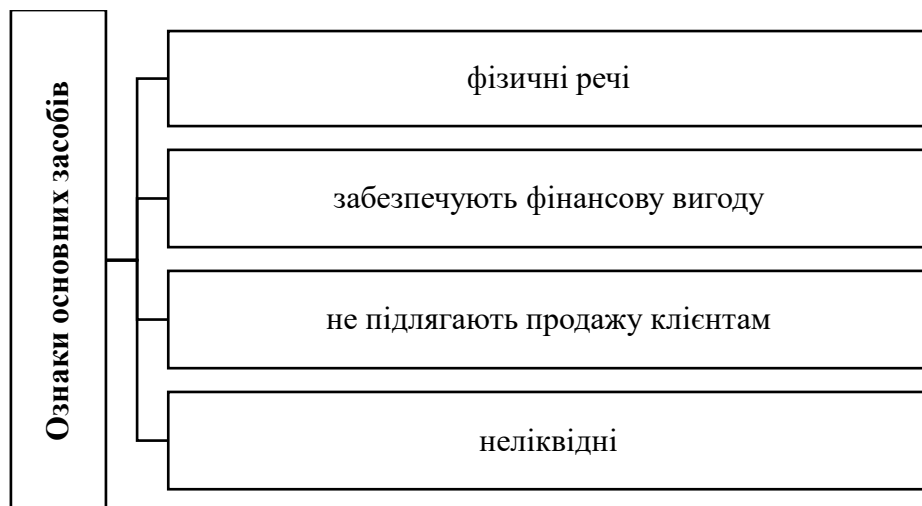

Рисунок 1.3 – Ознаки основних засобів

Джерело: сформовано автором

Основні засоби здійснюють господарську діяльність підприємства, зокрема, зберігають необхідну кількість виробничих запасів, здійснюють транспортні,

навантажувальні-розвантажувальні роботи, пакувальні та інші підготовчі операції, пов'язані з надходженням і реалізацією продукції, надають послуги тощо.

Основні засоби відіграють важливу роль для будь-якої організації, незалежно від її організаційно-правової форми та виду діяльності, оскільки вони забезпечують безперебійну роботу бізнесу. Загалом можливість ефективного використання основних засобів та своєчасного прийняття рішень щодо їх модернізації, ремонту та реконструкції залежить від складання достовірної та своєчасної обліково-аналітичної документації. Однак діяльність підприємства підлягає перевірці, зокрема, аудиторській. У наш час виникає потреба контролю бухгалтерського обліку. Аудит основних засобів має важливе значення для того, щоб обґрунтовано запевнити суму основних засобів відображені в балансі фірми, представлені справедливо та відповідно до законодавчих вимог.

Питання аудиту основних засобів досліджували, зокрема, Стригуль Л.С., Тимонова А.С. [19, с. 48], Радіонова Н.Й., Бунда О.М. [20, с. 101], Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. [21, с. 290], Бутинець Ф.Ф. [22, с. 672], Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. [23, с. 568]. Більш детальна інформація наведена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Аудит основних засобів

Автор	Опис
1	2
Стригуль Л.С., Тимонова А.С.	основні засоби є основною складовою матеріально-технічної бази підприємств, а відповідно перевірка обліку таких активів - надзвичайно важливе і складне завдання. На відміну від бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, які здійснюють у межах підприємства його працівники, аудит (зовнішній) є контрольною діяльністю, яку здійснюють на підприємстві незалежні суб'єкти господарювання – аудитори
Радіонова Н.Й., Бунда О.М.	аудит основних засобів проводиться з метою перевірки законності, достовірності і доцільності операцій з ними під час господарської діяльності підприємства, а також правильності обліку цих операцій та відображення у фінансовій звітності. Використання науково обґрунтованої методики здійснення аудиту є об'єктивним процесом, оскільки сприяє достовірності відображення інформації про основні засоби
Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М.	під час перевірки основних засобів аудитор може знайти деякі відхилення від законів, найтипівішими є такі: <ul style="list-style-type: none"> • не своєчасне оприбуткування основних засобів; • не закріплення за матеріально відповідальними особами; • модернізація відображається у вигляді ремонту;

Продовження таблиці 1.3

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність документів, що підтверджує переоцінку основних засобів; не оприбутковані матеріальні ресурси при ліквідації основних засобів та інше
Бутинець Ф.Ф.	предметом аудиту операцій з основними засобами є господарські процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом і використанням основних засобів, а також відносини, що виникають при цьому всередині підприємства та за його межами
Кулаковська Л.П., Піча Ю.В.	предмет аудиторського дослідження охоплює всю інформацію, що стосується основних засобів, враховуючи і ту, яка виходить за межі бухгалтерського обліку і фінансової звітності (оперативний облік, оперативна звітність про використання основних засобів, аналіз, пояснення персоналу)

Джерело: згруповане за інформацією [19, с. 48; 20, с. 101; 21, с. 290; 22, с. 672; 23, с. 568]

Отже, проведення аудиту основних засобів є надзвичайно важливою процедурою, оскільки цінність аудиторів полягає в їхній незалежності, що дасть більшу довіру до фінансової звітності з боку зовнішніх, так і внутрішніх користувачів.

Успішний аудит основних засобів надає підприємствам надійні дані щодо стану їх активів і є важливою частиною загального процесу корпоративного фінансового планування.

Нижче наведені на рисунку 1.4. деякі з причин, чому аудит основних засобів є важливим.

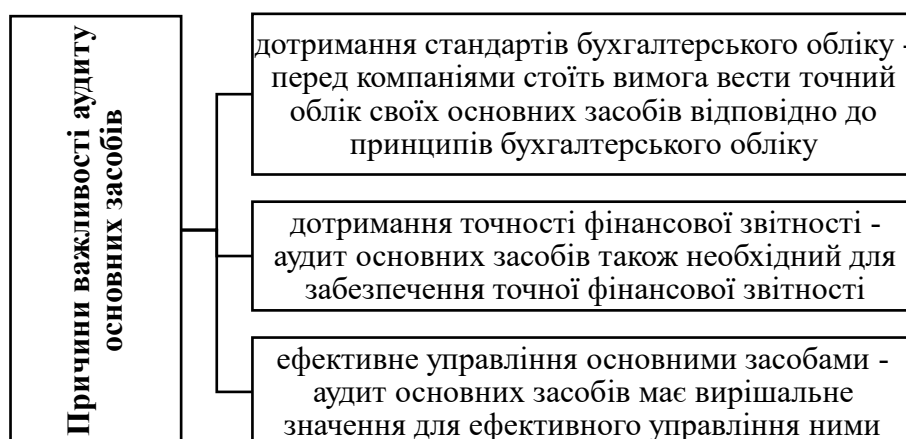

Рисунок 1.4 – Причини важливості аудиту основних засобів

Джерело: сформовано автором

Бухгалтерський облік означає процес збору, класифікації, узагальнення, аналізу та представлення фінансових записів, операцій, прибутковості, звітності та фінансового стану організації.

Бухгалтерський облік підприємства зазвичай ведуть її власні співробітники. Фінансова звітність, яка використовується в бухгалтерському обліку, є коротким підсумком фінансових операцій за обліковий період.

Аудит є частиною світу бухгалтерського обліку, оскільки є перевіркою бухгалтерської та фінансової документації, яка проводиться незалежно. Це робиться для того, щоб визначити, чи компанія або господарське підприємство відповідає законам і загальноприйнятим принципам бухгалтерського обліку.

Аудит відноситься до перевірки фінансових звітів або записів організації. Аудит проводиться після остаточної підготовки фінансової звітності, та передбачає проведення перевірки та обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Аудит важливий, оскільки він дає неупереджений огляд бізнесу. Аудит часто визначає помилки, які можуть існувати в бізнес-процесах, за допомогою яких власники бізнесу можуть внести зміни, щоб їх виправити. Це також забезпечує прозорість.

Проведення аудиту допомагає зміцнити довіру до бізнесу, покращити відносини з постачальниками/клієнтами та забезпечує позитивний суспільний імідж. Продати бізнес у майбутньому стає легко, оскільки процес аудиту вже проведено.

Аудит основних засобів - це процес перехресної перевірки об'єктів, щоб переконатися, що вони все ще перебувають у власності підприємства. Він також оцінює грошову вартість усіх предметів. Основні засоби зазвичай становлять найбільшу кількість на балансі, що робить їх вашими найважливішими інвестиціями.

Нездатність належним чином відстежувати основні засоби може призвести до втрати фінансування або вимушеного повернення коштів. Викривлена фінансова звітність також може призвести до того, що організація недоплатить або переплатить податки.

Важливо знати, які наявні активи в суб'єкта господарювання та періодично проводити аудит, який полягає в підрахунку та зборі інформації про меблі, машини та електронне обладнання.

Бухгалтерський облік і аудит є двома важливими процесами для організації, пов'язаними з фінансовою діяльністю та документацією організації та відіграють ключову роль у фінансовій діяльності та процесі ведення документації будь-якого бізнесу.

1.2 Оцінка та класифікація основних засобів підприємства

Оцінка активів - це процес визначення справедливої вартості активів із використанням балансової вартості, яка відіграє ключову роль у фінансах і часто складається із суб'єктивних, та об'єктивних вимірювань. Вартість основних засобів підприємства, можна легко оцінити на основі їх балансової вартості та вартості відновлення.

Оцінка основних засобів є важливим процесом, оскільки в умовах інфляції переоцінка основних засобів дає наступні можливості:

- об'єктивно оцінити дійсну вартість об'єкта;
- точно обчислити витрати на виробництво та реалізацію;
- вірно обчислити суму амортизації;
- об'єктивне встановлення ціни при реалізації або здачі в оренду.

Облік основних засобів підприємства ведеться у натуральному та вартісному виразі. Облік таких активів у вартісному виразі називається їх оцінкою. Оцінка основних фондів підприємства потрібна для того, щоб правильно визначити загальний обсяг основних фондів, їх динаміку і структуру, розрахувати економічні показники господарської діяльності підприємства за певний проміжок часу. Така оцінка проводиться з метою встановлення ступеня зносу та планування витрат на оновлення, модернізацію та ремонт основних фондів [24, с. 122].

Принцип відповідності в бухгалтерському обліку вимагає відповідності

витрат з обліковим періодом ці витрати вигода. Мета запису історичної вартості полягає в тому, щоб переконатися, що витрати, понесені при придбанні активи в минулому обліковому періоді будуть розподілені на майбутні облікові періоди, які принесуть користь.

Витрати, обліковані для кожного придбаного активу, включають придбання ціну та все необхідне для підготовки до виробництва. Усі витрати, пов'язані з придбанням активу та його підготовкою для використання капіталізуються як частина первісної вартості.

Включено рахунок-фактура ціна активу, транспортні витрати та витрати на встановлення, включаючи будь-яке будівництво або зміни в будівлі, необхідні для розміщення це.

Інші побічні витрати - це податок з продажів або використання, мита на імпорتنі товари, а також витрати на тестування та початкове налаштування. Загальні витрати на придбання та введення активу у фактичне виробниче використання слід капіталізувати. Використання у виробництво з розумною нормою виробництва (на відміну від обмеженого використання під час тестування) також є точкою, де вживання великих літер припиняється на новий актив і починається амортизація.

Вартість активу має бути розподілена на раціональній систематичній основі за періоди його корисного використання. Це обмежене бухгалтерське застосування історичні записи про вартість призвели до багатьох неправильних рішень щодо управління активами.

Записи повинні бути встановлені щоб надати інформацію про місцезнаходження, історію обслуговування та майбутнє корисність активів.

Справедливою вартістю основних засобів є ринкова вартість, визначена експертом або експертами компанії, а первісною вартістю таких активів, що відносяться до статутного капіталу підприємства, є справедлива вартість, погоджена засновниками підприємства.

При отриманні основні засоби підприємство може понести витрати, пов'язані з їх експлуатацією або поліпшенням.

Облік основних виробничих фондів підприємства ведеться у натуральному та вартісному виразі. Облік основних фондів у вартісному виразі називається їх оцінкою.

Оцінка основних фондів підприємства потрібна для того, щоб правильно визначити загальний обсяг основних фондів, їх динаміку і структуру, розрахувати економічні показники господарської діяльності підприємства за певний проміжок часу. Така оцінка проводиться з метою встановлення ступеня зносу та планування витрат на оновлення, модернізацію та ремонт основних фондів [24, с. 122].

На підставі п. 6 НП(С)БО 7 «Основні засоби» об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена [7].

Згідно зі п. 7 НП(С)БО 7 «Основні засоби» придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю [7].

Відповідно до п. 8 НП(С)БО 7 «Основні засоби» первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою [7].

В таблиці 1.4 наведено спосіб визначення вартості основних засобів, які підприємство отримало для господарської діяльності за видами надходження.

Таблиця 1.4 – Способи визначення первісної вартості основних засобів

№	Вид	Спосіб визначення первісної вартості
1	2	3
1	об'єкти основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою	визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів
2	безоплатно отримані основні засоби	дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат
3	основних засобів, що внесені до статутного капіталу підприємства	визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених п. 8 НП(С)БО 7 «Основні засоби»
4	об'єкти, переведені до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо	дорівнює її собівартості, яка визначається згідно з НП(С)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати»
5	об'єкт основних засобів, отриманий в обмін на подібний об'єкт	дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів
6	об'єкт основних засобів, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний актив	дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну
7	Для об'єктів основних засобів, які зазнали поліпшень (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо)	збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта. Залишкова вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів
8	Витрати для підтримання об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, ремонту тощо)	витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, ремонту тощо) та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат

Джерело: згруповане за інформацією [7]

З метою покращення діяльності підприємства, а також для спрощення подання інформації у фінансовій звітності про основні засоби, доцільно розглядати основні засоби, які згруповані за певними класифікаційними ознаками, тому на рисунку 1.5 зображено класифікацію основних засобів.

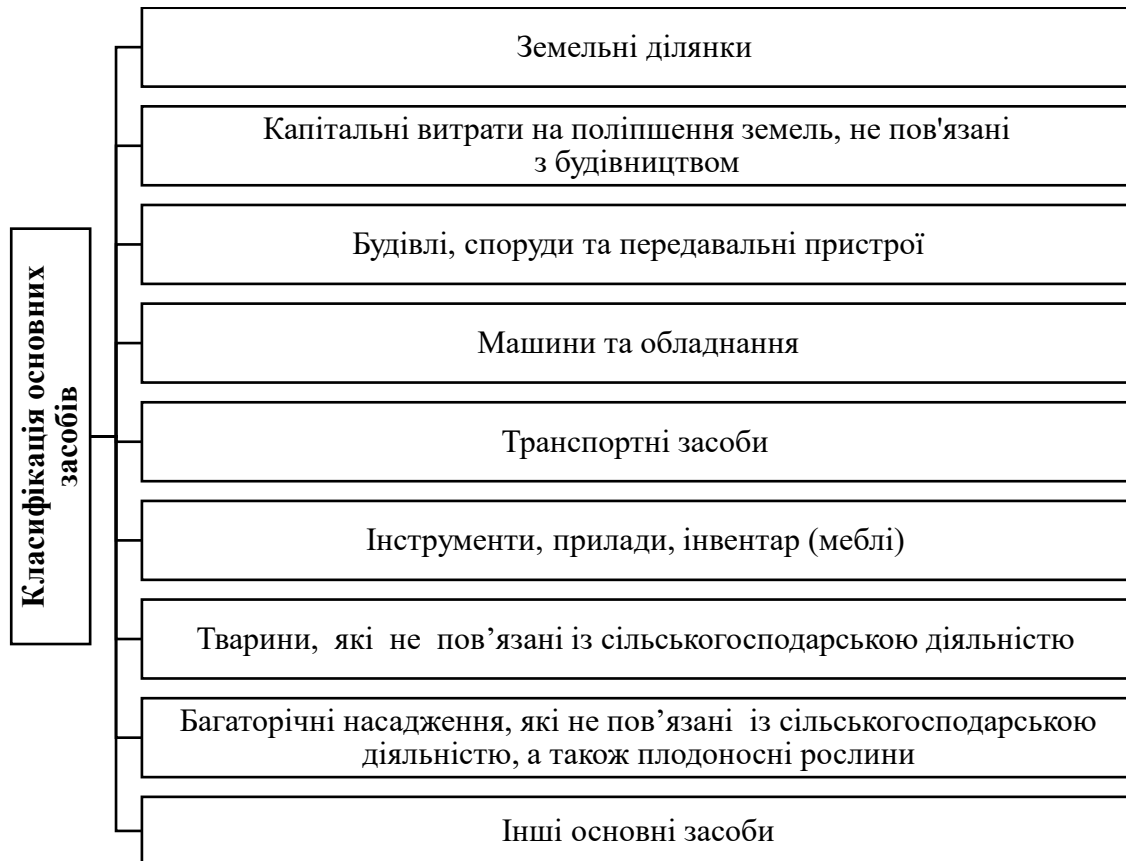

Рисунок 1.5 – Класифікація основних засобів

Джерело: згруповано за інформацією [7]

Однак законодавець не обмежився вищенаведеною класифікацією основних засобів, тому окрема класифікація основних засобів наведена на рисунку 1.6.

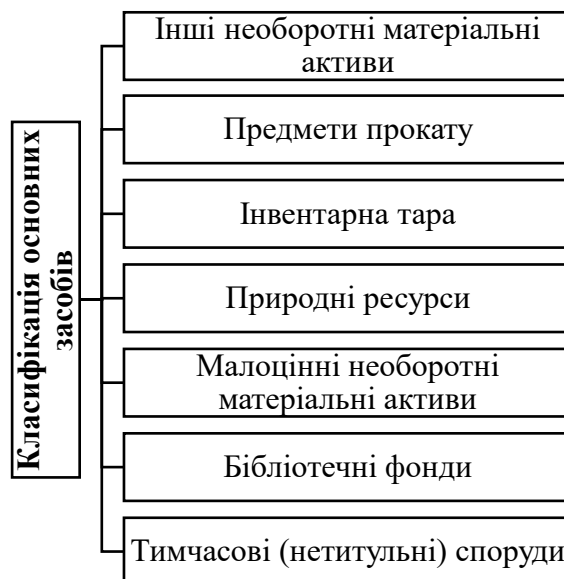

Рисунок 1.6 – Класифікація основних засобів

Джерело згруповане за інформацією [7]

Таким чином, на основі вищенаведених рисунків, маємо точну інформацію про класифікацію основних засобів відповідно до законодавства у сфері бухгалтерського обліку.

Далі розглянемо класифікацію основних засобів відповідно до ПКУ [9], де для кожної групи наведені мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів, крім випадку застосування виробничого методу нарахування амортизації (рис. 1.7). Більш детальна інформація наведена в Додатку Б.

Таким чином, податкове законодавство має спільні риси у класифікації основних засобів, однак ще наводить мінімальні строки корисного використання, що покращує бухгалтерський облік таких об'єктів.

Класифікація основних засобів

1 - земельні ділянки (не встановлені)	2 - капітальні витрати на поліпшення земель, (15 років)	3 - будівлі (20 років), споруди (15 років), передавальні пристрої (10 років)	4 - машини та обладнання (5 років)
5 - транспортні засоби (5 років)	6 - інструменти, прилади, інвентар, меблі (4 роки)	7 - тварини (6 років)	8 - багаторічні насадження (10 років)
9 - інші основні засоби (12 років)	10 - бібліотечні фонди(не встановлені)	11 - малоцінні необоротні матеріальні активи (не встановлені)	12 - тимчасові (нетитульні) споруди (5 років)
13 - природні ресурси (не встановлені)	14 - інвентарна тара (6 років)	15 - предмети прокату (5 років)	16 - довгострокові біологічні активи (7 років)

Рисунок 1.7 – Класифікація основних засобів відповідно до ПКУ

Джерело згруповане за інформацією [9]

Отже, істотною частиною фінансової інформації є відомості про стан майна підприємства, зокрема, основних засобів. На підприємстві основні засоби, як правило, займають основну частину активів і мають значний вплив на показники

діяльності.

Суб'єкти господарювання ведуть бухгалтерський і податковий облік одночасно, але вони мають деякі відмінності. Саме вони визначили один із пріоритетних напрямків зближення бухгалтерського та податкового обліку.

1.3 Міжнародний досвід обліку та аудиту основних засобів

У сучасних умовах для підвищення якості діяльності українських підприємств важливим є вивчення міжнародного досвіду обліку та аудиту основних засобів.

Стосовно міжнародної практики, варто зупинись на декількох визначеннях основних засобів, зокрема Синамбела, Елізар трактує «основні засоби як це засоби, які не утримуються для продажу, використовуються для діяльності компанії та мають використовуватися протягом більше ніж одного року або нормального операційного циклу» [25, с. 83].

Гізарі І. розглядає основні засоби з наступними характеристиками:

- вони придбані для використання у виробництві товарів чи послуг, або можуть бути здані в оренду третім особам або для використання в адміністративних цілях;
- це елементи, якими керує підприємство, і вони повинні генерувати економічні переваги на весь термін використання;
- зазвичай вони використовуються протягом багатьох періодів [26, с. 395].

Таким чином, спостерігаємо спільне трактування поняття «основних засобів» у розумінні зарубіжного та українського обліку.

У різних країнах характеристика основних засобів трактується законодавством по різному, наприклад, у Швейцарії необоротні активи в активі балансу об'єднані в одну групу – основні засоби; у Німеччині – основний капітал та фінансові активи; у країнах англо-американської групи – це довгострокові

активи, що об'єднують у собі основні засоби або власність; в Естонії – основний (основні засоби), моральний (нематеріальні активи) та ресурсний капітал (природні багатства) [27, с. 499]. Таким чином, У Швейцарії, Німеччині, Естонії поняття «основні засоби» ототожнюють із поняттям «необоротні активи», яке може позначатися різними термінами: «фінансові активи», «довгострокові активи» тощо.

Аналітичний облік на підприємствах США ведеться в спеціальних книгах (книга основного капіталу, заводська книга, книга майна). Найпростішим і обов'язковим для всіх підприємств первинним документом аналітичного обліку необоротних активів є інвентарна таблиця [28, с. 81]. При дослідженні міжнародного досвіду щодо обліку та аудиту основних засобів, важливо звернути увагу на методи нарахування амортизації в різних країнах.

Так, наприклад, у Франції застосовують два методи нарахування амортизації: лінійний та дегресивний. При дегресивній амортизації суму амортизаційних відрахувань визначають, виходячи із залишкової вартості об'єктів і норм амортизації, помножених на коефіцієнт:

- 1,5 – якщо нормативний час використання об'єкта від 3 до 5 років;
- 2,0 – якщо нормативний час використання об'єкта від 5 до 6 років;
- 2,5 – якщо нормативний час використання об'єкта більше 6 років [28, с. 81].

У таблиці 1.5 наведена порівняльна таблиця вітчизняних методів нарахування амортизації основних засобів та методів, які застосовуються в Польщі.

Таблиця 1.5 – Порівняльна таблиця вітчизняних методів нарахування амортизації основних засобів та методів, які застосовуються в Польщі

Метод нарахування амортизації	Україна	Польща
1	2	3
Прямолінійний	+	+
Зменшення залишкової вартості	+	-
Прискореного зменшення залишкової вартості	+	-
Кумулятивний	+	-
Виробничий	+	-
Зменшення залишку (дегресивний)	-	+
Природний	-	+

Джерело: згруповане за інформацією [28, с. 81; 7, п. 26]

Таким чином, з таблиці 1.9 можемо помітити те, що спільним методом нарахування амортизації як в Україні, так і Польщі є прямолінійний.

Варто звернути увагу на міжнародний досвід аудиту, вдале використання якого позитивно вплине на аудиторську діяльність в Україні.

Операції з основними активами зазвичай представляють собою придбання та вибуття активів і віднесення відповідних витрат. Аудит над рухом основних засобів включає наступне:

- оформлення та затвердження документів про купівлю;
- прийом активів та складання звіту про приймання;
- отримання рахунку від постачальника;
- звірка рахунка-фактури постачальника з відповідним отриманням звіт і замовлення на закупівлю;
- проводка запису у бухгалтерському обліку.

На рисунку 1.8 наведено мету проведення аудиту та органу, що здійснюють регулювання аудиторської діяльності в США, Франції та Швеції.

Мета проведення аудиту та органу, що здійснюють регулювання аудиторської діяльності

Рисунок 1.8 – Мета проведення аудиту та органу, що здійснюють регулювання аудиторської діяльності

Джерело згруповане за інформацією [29]

Зазвичай аудит основних засобів відрізняється від аудиту оборотних активів з таких причин:

- зазвичай у фінансовій операції менше входів і виходів з оборотними

активами, але з урахуванням запропонованого профілю клієнта, це залишатися в зоні частого;

- вступ до компанії тісно пов'язаний з початком роботи, які можуть бути реалізовані більш-менш в інтересах компанії;
- часто цінність кожної операції є значною, їх сукупний ефект бути більш ніж значним; разом з тим, що вплинула допустима помилка через глобальну точку значення дуже зменшено, це визначає аудитора оголосити ризик невиявлення дуже малим;
- актив буде, ймовірно, використовуватися, зберігатися та відображатися в бухгалтерських книгах протягом багатьох років [30, с. 51].

Як правило, до кожної господарської операції, від процесу придбання основних засобів відповідає деяким ключовим завданням аудиту, серед них:

- авторизація покупки – належна авторизація основних засобів має суттєве значення, оскільки воно забезпечує факт придбання товару. Якщо аудитор підозрює неправильне оприбуткування основних засобів, він повинен розширити зону місії, щоб отримати необхідні докази для роз'яснення від персоналу;
- віднесення отриманих об'єктів відповідно до виду основного засобу - більшість компаній мають відділ приймання товару, який повинен заповнити приймальну накладну як підтвердження отримання та перевірки придбаного товару. Як правило, зразок такого документу передається особі, яка приймає в управління та інший зразок для відділу, відповідального за бухгалтерське підтвердження;
- своєчасна реєстрація - у певних компаніях, реєстрація відбувається в момент прийом основного засобу, а в інших компаніях відкладається до моменту отримання рахунку від постачальника. В обох випадках бухгалтерський відділ несе відповідальність за перевірку правильності закупівлі, як за формою, так і за вартістю оплати. Ця аудиторська перевірка здійснюється шляхом порівняння дані з договору купівлі-продажу або замовлення з даними з рахунку-фактури постачальника, щоб побачити, чи опис товару, ціни, кількість, умови оплати та

транспортні витрати узгоджуються;

- перевірка операцій - найважливішим документів, тобто аудит саме тих, що стосуються основних засобів, а також ретельного вивчення документів, які підтверджують рух основних засобів. Кожен запис має містити описову інформацію: дата придбання, початкова вартість, амортизація для поточної операції та накопичена амортизація активу [30, с. 51].

Таким чином, недостатні записи про основні засоби можуть призвести на неточну фінансову звітність, яка зменшити довіру до керівництва з боку акціонерів, кредиторів та постачальників. Підприємство повинне розуміти наслідки не дотримання точного ведення облікових записів основних засобів.

Аудит основних засобів дозволяє оформити повний звіт з вичерпною методологією перевірки активів компанії. З цієї причини необхідна система управління основними засобами, яка забезпечує ефективність процедури аудиту, оскільки це програмне забезпечення основних засобів дозволить користувачеві додавати фотографії, рахунки-фактури та документи, окрім доступу до історії активів, що перевіряються.

Міжнародний досвід обліку та аудиту основних засобів має спільні риси з вітчизняним обліком, зокрема, це стосується матеріальності таких об'єктів, мети проведення аудиту та деяких підходах у проведенні перевірки суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Організація та методика обліку та формування облікової політики щодо основних засобів

Облікова політика підприємства забезпечує врахування законодавчих вимог та побудови бухгалтерського обліку у відповідності до особливостей діяльності суб'єкта господарювання.

Облікова політика є основою для визнання, оцінки та розкриття операцій та інших подій у рахунках бухгалтерського обліку на підприємстві. До неї входять принципи, основи, конвенції, правила та практики, що застосовуються та мають вплив на операції та інші події. Операції мають бути відображені у фінансовій звітності шляхом визнання, вибору баз оцінки та представлення активів, пасивів, прибутків, збитків та змін в резервах.

Облікова політика досліджуваного підприємства ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» сформована та затверджена відповідно до діючого законодавства.

ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» входить до світової мережі Crowe Global, яке піднялось у світовому рейтингу міжнародних аудиторських мереж до 8 позиції за результатами 2022 року. На рисунку 2.1 наведено основні конкуренти компанії.

Таким чином, спостерігаємо те, що ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» входить у рейтинг 10-ти аудиторських компаній України.

Завдяки адаптованості та налагодженим бізнес процесам ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» працював перший рік повномасштабної війни майже з 10% зростанням у порівнянні з довоєнними обсягами, утримуючи ринкові позиції в умовах військового стану та падіння ВВП в Україні.

ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» надає професійні послуги з аудиту фінансової звітності, а також бухгалтерські послуги по всій території України.

Основною метою діяльності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» є надання

клієнтам і суспільству аудиторських та супутніх послуг високої якості.

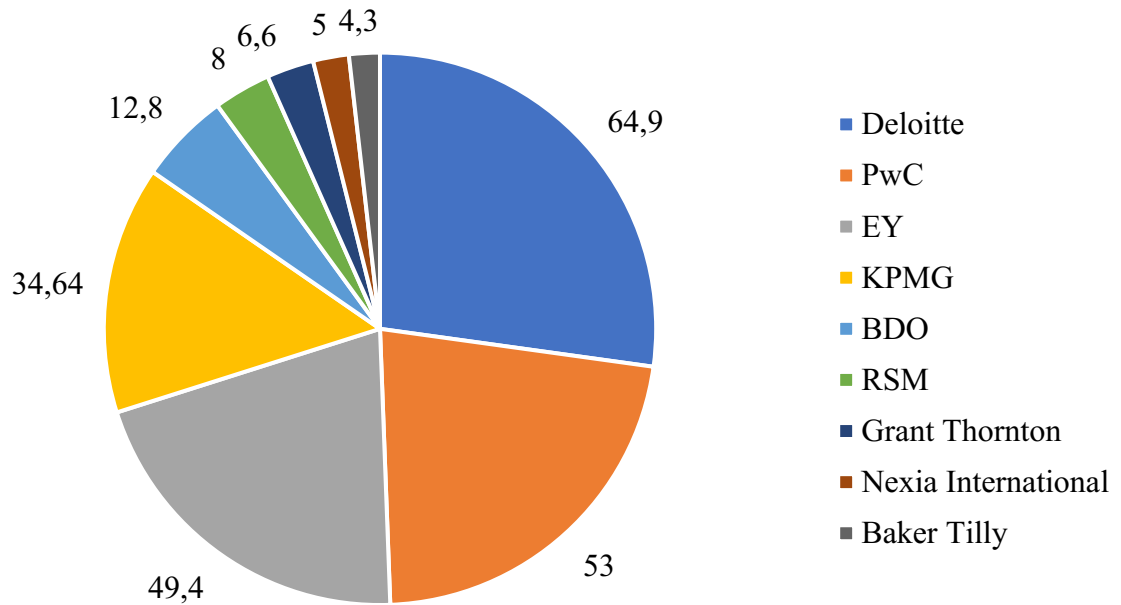

Рисунок 2.1. – Конкуренти ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Джерело: сформовано автором

Протягом 2022 року за підтримки мережі Crowe Global і з використанням розроблених нею інструментів Компанія провела організаційну роботу зі створення і впровадження системи управління якістю (СУЯ). СУЯ передбачає інтеграцію у всі процеси функціонування Компанії цілей якості, які визначені відповідно до вимог:

- ЗУ №2258-VIII від 21.12.2017р.;
- Міжнародних стандартів управління якістю (МСУЯ) Ради з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості;
- Міжнародного кодексу етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.

Поняття «організація бухгалтерського обліку» має різні значення, однак найбільш загальна форма - це облаштування і налаштування бухгалтерського обліку на підприємстві.

Організація бухгалтерського обліку передбачає досягнення та підтримання певного впорядкованого стану елементів усієї системи та підтримання

визначеності її якості.

На думку Мелень О.В. організація бухгалтерського обліку – це система умов та елементів побудови процесу обліку з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства та вчиненням контролю за раціональним використанням робочих ресурсів та готової продукції [31, с. 4].

Бутинець Т. А. під методом бухгалтерського обліку розуміє систему способів і прийомів, за допомогою яких об'єкти обліку відображаються та узагальнюються у грошовій оцінці за економічно однорідними ознаками з метою контролю за виконанням статутних вимог, ефективним використанням виробничих ресурсів підприємства, для забезпечення збереження власності і досягнення найбільшої ефективності господарської діяльності [32, с. 670].

Метод бухгалтерського обліку позитивно впливає на діяльність підприємства, оскільки підприємство отримує позитивний вплив на діяльність, деякі з основних описані на рисунку 2.2.

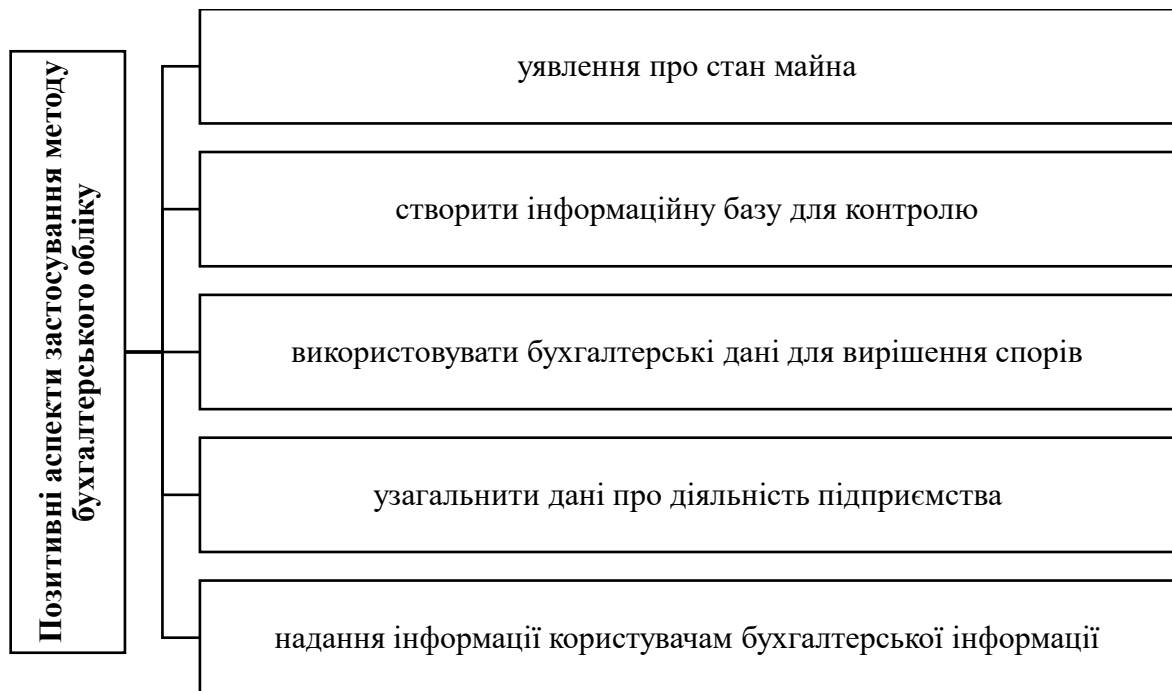

Рисунок 2.2 – Позитивні аспекти застосування методу бухгалтерського обліку

Джерело: згруповане за інформацією [33, с. 179]

Формування облікової політики на підприємстві є важливою складовою

успішної діяльності, оскільки вона встановлює рамки, яких має дотримуватися підприємство, і забезпечує надання послідовної та законної бухгалтерської інформації, що у свою чергу позитивно впливає на фінансову звітність

Облікова політика має бути побудована так, щоб бухгалтерський облік основних засобів був ефективний та відповідав законодавчим вимогам. Під час розробки облікової політики щодо обліку основних засобів необхідно врахувати фактори, які наведені на рисунку 2.3.

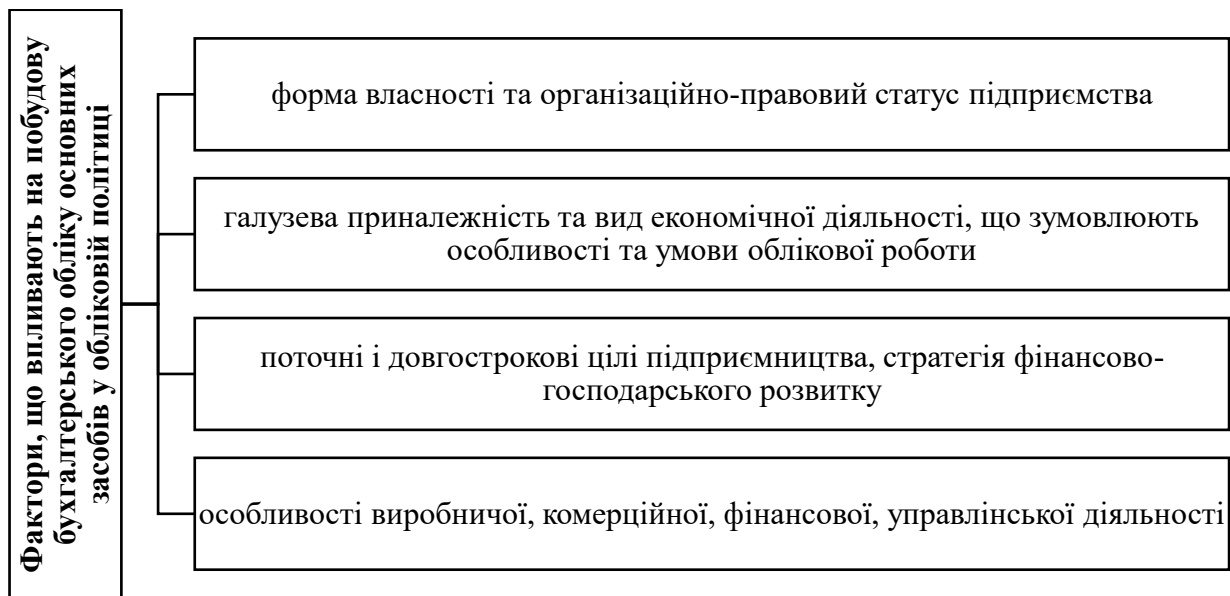

Рисунок 2.3 – Фактори, що впливають на побудову бухгалтерського обліку основних засобів у обліковій політиці

Джерело: згруповане за інформацією [34, с. 21]

Таким чином, при розробці облікової політики стосовно обліку основних засобів необхідно врахувати вищенаведені фактори, однак варто провести оцінку факторів, які безпосередньо впливають на облік будівель, машин, обладнання тощо.

Підприємство має дотримуватися вимог, які наведені у НП(С)БО 1 [35], тобто вимоги цього законодавчого акту відображаються у наказі (положенні) про облікову політику.

Під час побудови бухгалтерського обліку основних засобів необхідно врахувати характеристики об'єктів основних засобів в обліковій політиці, які наведені на рисунку 2.4.

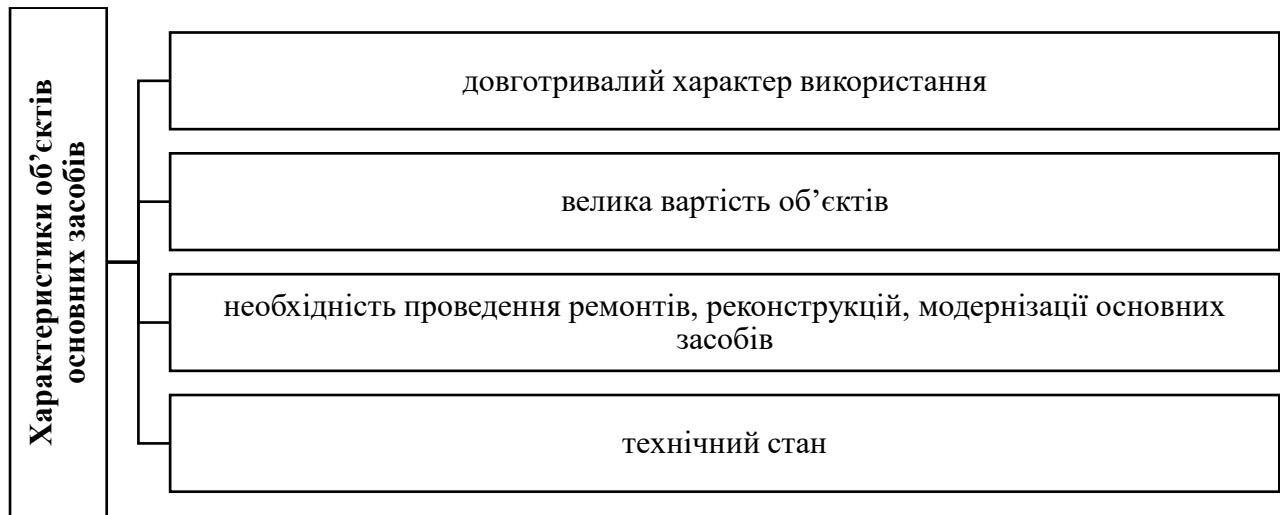

Рисунок 2.4 – Характеристики об'єктів основних засобів

Джерело: згруповане за інформацією [36, с. 49]

Говорячи про об'єкти основних засобів, варто згадати про елементи облікової політики. На рисунку 2.5 наведені елементи облікової політики стосовно основних засобів, які підлягають обов'язковому розкриттю згідно з НП(С)БО та МСФЗ.

Рисунок 2.5 – Елементи облікової політики стосовно бухгалтерського обліку основних засобів

Джерело: згруповане за інформацією [37, с. 504]

Таким чином, підприємства з метою дотримання законодавчих вимог мають врахувати вищенаведені елементи при формуванні облікової політики.

Варто нагадати про те, що Держстат України наказом №238 від 17.09.2021р. скасувала типові форми обліку основних засобів та матеріалів, тобто деякі накази втратили чинність, зокрема, Наказ №352 від 29.12.1995р., тому в підприємства виникає необхідність використовувати первинні документи якими мають бути оформлені операції з основними засобами, тому підприємству варто переглянути облікову політику в частині порядку оформлення первинних документів щодо руху основних засобів. Пропонуємо підприємству використовувати власні розроблені форми первинних документів з урахуванням вимог п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. [38].

Варто звернути увагу на етапи розробки положень облікової політики щодо бухгалтерського обліку основних засобів, які наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Етапи розробки положень облікової політики щодо бухгалтерського обліку основних засобів

Назва етапу	Характеристика
1	2
Організаційний	створення відповідного виконавчого органу та закріплення за його фахівцями обов'язків і повноважень
Підготовчий	визначення стратегічних і тактичних напрямів господарської діяльності підприємства і об'єктів обліку
Вивчення зовнішніх умов господарювання	визначення зовнішніх умов господарювання, які безпосередньо впливають на бухгалтерський облік основних засобів
Вибір елементів облікової політики підприємства, розробка порядку інформаційного забезпечення процесу формування облікової політики	розробка положень облікової політики щодо бухгалтерського обліку основних засобів
Підсумковий	затвердження базисного та складання поточного розпорядчого документів про облікову політику, її впровадження та контроль за дотриманням

Джерело: згруповане за інформацією [36, с. 505]

В умовах стрімкого зростання комп'ютерних засобів бухгалтерський облік має можливість автоматизації обліку та його вдосконалення, тому етап вибору елементів облікової політики підприємства в частині розробки порядку

інформаційного забезпечення процесу формування облікової політики має велике значення.

Бухгалтерський облік основних засобів має базуватися на його основних принципах, оскільки це має вирішальний вплив на систему облікової політики підприємства. Тому, вивчення стану законодавчого регулювання облікової політики відповідно до ст. 4 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. дає можливість визначити вплив принципів ведення бухгалтерського обліку на формування методичних аспектів побудови обліку основних засобів [38].

Практичне застосування принципів ведення бухгалтерського обліку дає можливість враховувати вимоги, детально про які наведено на рисунку 2.6.

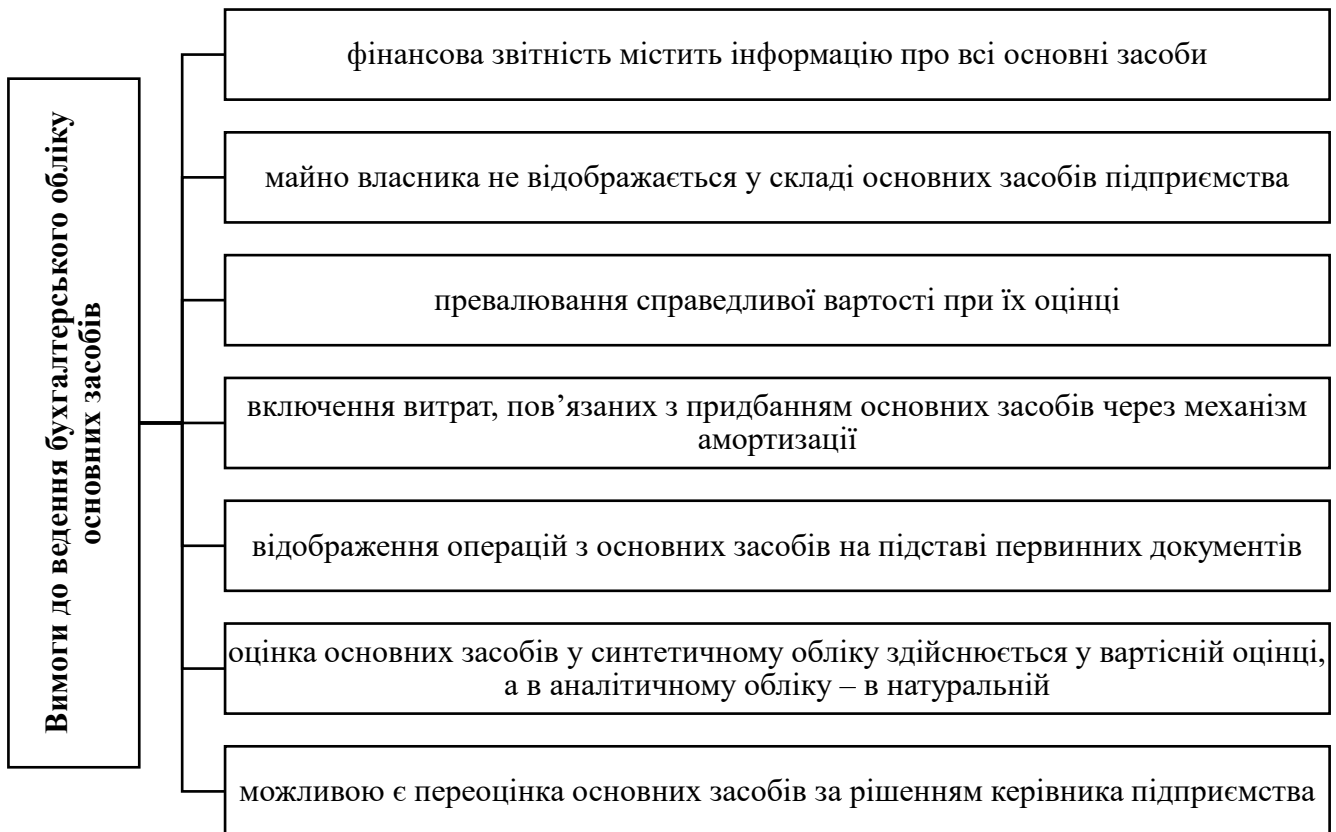

Рисунок 2.6 – Вимоги до ведення бухгалтерського обліку основних засобів

Джерело: згруповане за інформацією [36, с. 49]

Без дотримання вищенаведених вимог неможливо правильно вести бухгалтерський облік на підприємстві, оскільки життєвий цикл основних засобів проходить від придбання та введення активу в експлуатацію до вибуття активу.

Основні засоби потребують технічне обслуговування, але також можуть вдосконалюватися або вимагати ремонту. Основні засоби можуть бути продані іншим організаціям або передані між місцями чи відділами в міру їх використання або потреб підприємства.

Управління життєвим циклом активів включає в себе планування, придбання, використання, підтримки та утилізації основних засобів. Тому, саме управління основними засобами має вирішальне значення для оптимізації їх використання. За умови належного обслуговування підприємство може зменшити витрати та підвищити продуктивність.

Враховавши вимоги ведення бухгалтерського обліку основних засобів, необхідно розглянути елементи методичної складової облікової політики щодо таких активів, деякі складові наведені на рисунку 2.7.

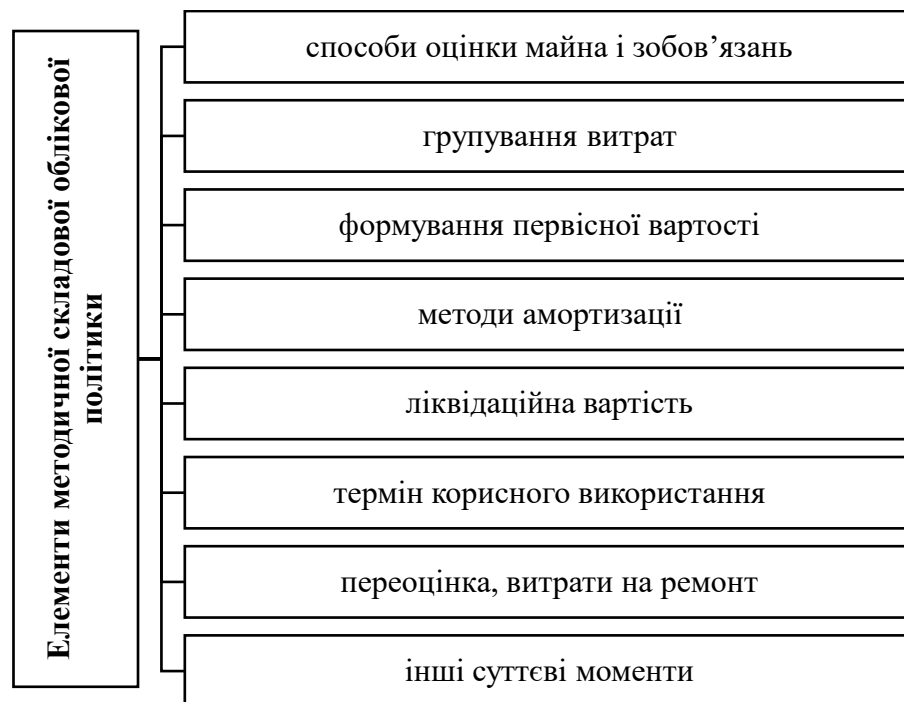

Рисунок 2.7 – Елементи методичної складової облікової політики

Джерело: згруповане за інформацією [36, с. 50]

Облікова політика щодо основних засобів – це система процедур, які стосуються придбання, використання, контролю, захисту, обслуговування та розпорядження активами, тобто без вищенаведених елементів методичної складової облікової політики достовірний облік основних засобів неможливий.

Елементи методичної складової облікової політики щодо машин, споруд, обладнання тощо враховуються в положенні щодо порядку обліку основних засобів, які мають бути регламентовані в наказі про облікову політику, деякі з яких наведені на рисунку 2.8.

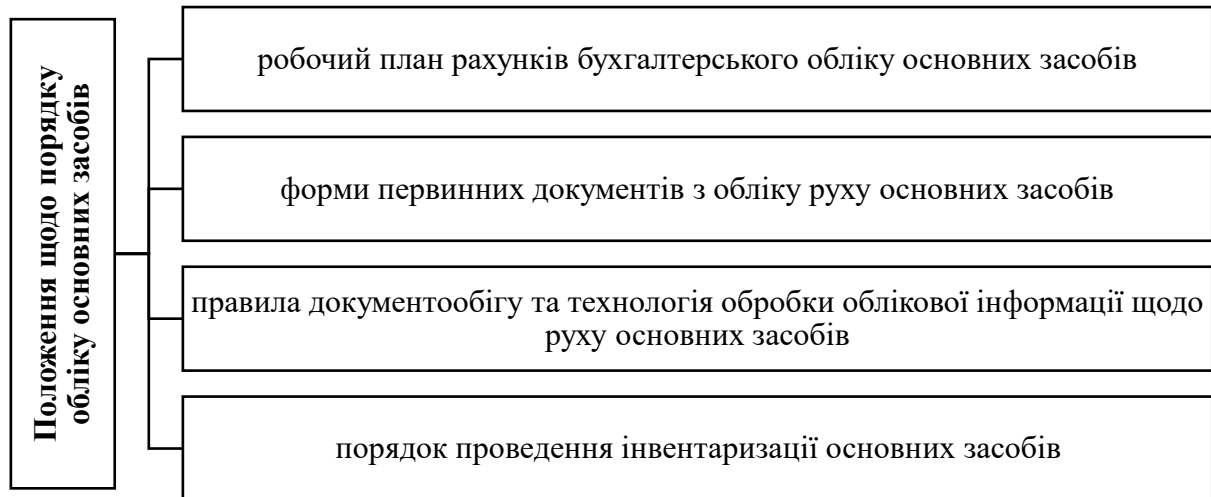

Рисунок 2.8 – Положення щодо порядку обліку основних засобів, які мають бути регламентовані в наказі про облікову політику

Джерело: згруповане за інформацією [36, с. 50]

Таким чином, без врахування таких положень, зокрема, плану рахунків, форм документів, порядку документообігу та порядку проведення інвентаризації, неможливо правильно вести бухгалтерський облік.

Забезпечення амортизації дозволяє компанії враховувати поступове зниження вартості її основних засобів з часом, таким чином дозволяючи фінансовій звітності компанії точно відображати поточну вартість її інвестицій у ці активи.

Правильно побудований бухгалтерський облік основних засобів має вирішальний вплив на достовірність обліку, оскільки основні засоби відображаються у фінансовій звітності в момент їх придбання.

Кожен актив амортизується протягом очікуваного терміну корисного використання.

Амортизація – це метод обліку зменшення вартості активу під час його використання, тобто чим більше ресурс вичерпується з часом, тим меншу цінність

він має.

Як правило, підприємство використовує термін корисного використання, залишкова вартість та метод амортизації для встановлення місячних витрат на амортизацію для кожного активу. Витрати на амортизацію обліковуються щомісяця як дебет амортизаційних витрат і кредит накопиченої амортизації.

Облікова політика щодо бухгалтерського обліку основних засобів має бути побудована відповідно до нормативних актів, які наведені в Додатку Д.

Облікова політика є сукупністю прийомів, методів та принципів ведення бухгалтерського обліку, яка враховує вимоги законодавця та специфіки діяльності підприємства.

Метою облікової політики для основних засобів є регламентування збереження, контролю, утилізації, продажу та забезпечення обліку відповідно до діючого законодавства. Ця політика поширюється на всі основні засоби (землю, будівлі, інфраструктуру та обладнання) незалежно від джерела коштів, використаних для придбання цих активів (включаючи подаровані активи) і поширюється на усі структурні підрозділи підприємства, які використовують такі активи.

2.2. Документування операцій із об'єктами основних засобів

Важливим завданням для бухгалтерської служби підприємства є відстеження основних засобів, а документування основних засобів - це процес ведення обліку всіх фінансових операцій, пов'язаних з основними засобами, таких як придбання, амортизація, ремонт, модернізація та вибуття. Основні засоби також можуть бути продані іншим організаціям або передані між місцями чи відділами в міру їх використання або потреб.

Без методу бухгалтерського обліку як документування, ефективний облік руху основних засобів неможливий, оскільки якісне документальне оформлення впливає на ефективну діяльність підприємства.

Правильний облік основних засобів базується на їхньому походженні та визначаються умовами за якими такі об'єкти прийшли на підприємства, такі умови наведені на рисунку 2.9.

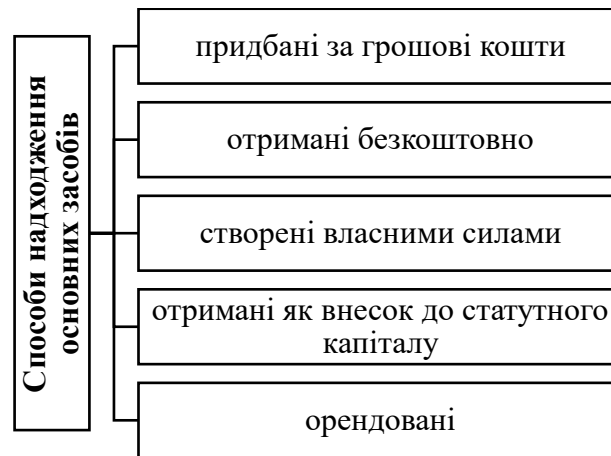

Рисунок 2.9 – Способи надходження основних засобів

Джерело: згруповане за інформацією [39, с. 86]

Спосіб надходження основних засобів напряму впливає на документальне оформлення операцій щодо руху таких активів. Приклади операцій та первинних документів наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Первинні документи, якими мають бути оформлені операції з основними засобами

Господарська операція	Назва документу
1	2
Купівля	Касовий або товарний чек, видаткова накладна, бухгалтерська довідка розроблена самостійно з урахуванням вимог п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. [38]
Безоплатне надходження	видаткова накладна, бухгалтерська довідка розроблена самостійно з урахуванням вимог п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. [38]
Оперативна оренда	Акт приймання-передачі
Фінансова оренда	бухгалтерська довідка розроблена самостійно з урахуванням вимог п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. [38]
Введення в експлуатацію	
Переміщення в межах підприємства	
Продаж	
Безоплатна передача	
Нарахування амортизації	
Списання	
Ремонт, модернізація, реконструкція, добудова	

Джерело: сформовано автором

Швидкість та достовірність отриманої інформації щодо бухгалтерського обліку основних засобів залежить від правильності організації інформаційного забезпечення руху основних засобів, а також буде можливість своєчасно отримувати точні дані управлінським персоналом підприємства.

Нехтування вірним документальним оформленням руху основних засобів призводить до викривлення даних бухгалтерського обліку, що у свою чергу матиме стягнення з боку контролюючих органів.

Документальне оформлення операцій з основними засобами здійснюється за допомогою наступних документів:

- договорів купівлі-продажу;
- актів приймання-передачі;
- податкових накладних;
- накладних;
- прибуткових ордерів;
- облікових реєстрів.

Первинні документи є носіями критично важливої інформації для суб'єкта господарювання, оскільки саме вони є підставою для відображення в обліку операцій.

Головні завдання організації обліку основних засобів щодо документального оформлення наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Головні завдання організації обліку основних засобів

Завдання	Характеристика
1	2
Вибір оптимальної за складом та обсягом облікової інформації	повинна знайти своє відображення в бухгалтерських документах, при цьому мають бути здійснені розроблення, практичне обґрунтування та впровадження нових форм носіїв облікових даних, найбільш адаптованих до змісту та характеру інформації, яка буде в них закладена.
Побудова раціональної схеми електронного документообігу	дасть змогу з найменшими затратами трудових, матеріальних та фінансових ресурсів реєструвати, накопичувати, узагальнювати й зберігати облікову інформацію

Джерело: згруповане за інформацією [39, с. 88]

З вищенаведеної таблиці може зробити висновок, що обмежуватися цілями

системи обліку з таблиці не варто, доцільно додати те, що на підприємстві має бути забезпечена реєстрація всіх основних засобів, тобто система повинна підтримувати повну інвентаризацію всіх основних засобів, що належать організації, включаючи будівлі, обладнання, транспортні засоби та землю.

Таким чином, метою документування полягає в тому, щоб забезпечити оформлення документів, які засвідчують рух основних засобів.

У ході діяльності підприємств важливо розуміти причини через які важливо документувати операції щодо руху основних засобів (рис.2.10).

Рисунок 2.10 – Причини через які важливе документування

Джерело: сформовано автором

Основні засоби необхідні для отримання доходу та прибутку протягом тривалого періоду, вони служать основою для діяльності компанії, дозволяючи їй виробляти товари та надавати послуги ефективно та послідовно, також основні засоби складають значну частину загальних активів компанії, представляючи її довгострокові інвестиції, вартість основних засобів, відображена в балансі, демонструє фінансову міцність компанії та її здатність до зростання.

Сучасне обладнання та механізми забезпечують безперебійну роботу, скорочуючи час простою та покращуючи загальну продуктивність, однак це не можливо без належного управління основними активами, оскільки експлуатація

машин, обладнання та будівель передбачає технічне обслуговування та протоколи безпеки, що зменшує ймовірність аварій, поломок або юридичної відповідальності. Це, у свою чергу, мінімізує потенційні фінансові ризики.

Таким чином, документування важливе, оскільки своєчасне оформлення документів для клієнта забезпечить вчасне підписання та оплату у встановлені терміни.

Підприємства з добре керованими основними активами часто користуються більшою довірою серед зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, кредиторів і ділових партнерів, а це, у свою чергу, може призвести до покращення доступу до фінансування та сприятливих умов для позик чи інвестицій, а належним чином обслуговування основних засобів - сприяють підвищенню продуктивності та ефективності.

Точний облік і звітність щодо основних засобів є важливими для виконання нормативних вимог і фінансових стандартів, забезпечення прозорості та надійності фінансової звітності.

Управлінському персоналу важливо мати розуміння вартості та стану основних засобів дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані рішення щодо модернізації, заміни або розширення. Це полегшує стратегічне планування та розподіл ресурсів.

Документування господарських процесів у ході використання основних засобів має мати систематичний, постійний та послідовний характер.

Недосконале ведення документування може вплинути на порушення безперервності діяльності, оскільки суб'єкт господарювання має підтримувати критично важливі бізнес-функції під час непередбачуваних подій, зокрема, стихійні лиха, пожежі, спалахи захворювань, пандемії, помилки в ланцюжках поставок, кібератаки та інші зовнішні загрози.

Основна вимога безперервності полягає в тому, щоб підтримувати роботу основних функцій і відновлюватися з якомога меншими простоями.

2.3. Облік зменшення корисності та відновлення основних засобів

Основні засоби допомагають підприємству підтримувати вартість і прибутковість, але вартість цих активів може з часом знизитися та призвести до зменшення.

Знецінені активи надають більш достовірну інформацію про фінансовий стан компанії її керівництву, інвесторам і фінансовим установам.

Активи повинні регулярно перевірятися на знецінення, щоб запобігти завищенню в балансі. Активи, які з найбільшою ймовірністю можуть знецінитися, включають дебіторську заборгованість, а також довгострокові активи, такі як нематеріальні та основні засоби. Коли вартість знеціненого активу записується на баланс, у звіті про фінансові результати також відображається збиток.

Знецінення в бухгалтерському обліку – це зменшення вартості активу, яке неможливо відновити.

Знецінення часто відбувається або з основними засобами, або з нематеріальними активами.

Чудовим способом визначення знецінення в бухгалтерському обліку є порівняння балансової вартості активу з його чистим прибутком та іншими вигодами. Якщо балансова вартість активу вища за очікувані майбутні грошові потоки, ви можете записати різницю в наступний баланс.

Знецінення активу може статися, коли його вартість значно зменшується через зміни в економічному чи правовому середовищі компанії.

Такі проблеми, як стихійні лиха, економічні зупинки або пандемії, також можуть спричинити знецінення активів.

Внаслідок зменшення (відновлення) корисності активів, а також їхньої переоцінки змінюється вартість основних засобів.

Відповідно до п. 4 НП(С)БО 7 [7] під зменшенням корисності розуміють втрату економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування.

Правила здійснення зменшення (відновлення) корисності активів наявні в

НП(С)БО 28 [40].

Згідно зі п. 5 НП(С)БО 28 [40] на дату річного балансу підприємство має оцінювати, чи існують ознаки можливого зменшення корисності активу.

Пунктом 6 НП(С)БО 28 [40] передбачено ознаки, які можуть свідчити про зменшення корисності активів, які наявні на рисунку 2.11.

Ознаки, які свідчать про зменшення корисності активів

Зменшення ринкової вартості активу протягом звітного періоду на суттєво більшу величину, ніж очікувалось
Застаріння або фізичне пошкодження активу
Суттєві негативні зміни в технологічному, ринковому, економічному або правовому середовищі, у якому діє підприємство, що відбулися протягом звітного періоду або очікувані найближчим часом.
Збільшення протягом звітного періоду ринкових ставок відсотка або інших ринкових ставок доходу від інвестицій, яке може вплинути на ставку дисконту і суттєво зменшити суму очікуваного відшкодування активу.
Перевищення балансової вартості чистих активів підприємства над їх ринковою вартістю.
Суттєві зміни способу використання активу протягом звітного періоду або такі очікувані зміни в наступному періоді, які негативно впливають на діяльність підприємства.
Інші свідчення того, що ефективність активу є або буде гіршою, ніж очікувалось.

Рисунок 2.11 – Ознаки, які свідчать про зменшення корисності активів

Джерело: згруповане за інформацією [40]

Бухгалтерський відділ час від часу перевіряють свої активи на знецінення. Якщо виявлено знецінення, воно зазначається як невідповідність між балансовою вартістю та справедливою вартістю (ціною, яку підприємство планує отримати від активу, коли продасть його в майбутньому) активу.

Усі основні засоби (наприклад, майно, обладнання, меблі тощо) підприємства можуть бути піддані знеціненню, такі активи зазвичай піддаються найбільшому ризику знецінення через те, що балансова вартість має тривалий проміжок часу, поки прогнозована сума прибутку компанії не впаде нижче.

Таким чином, у разі настання однієї з вищезгаданих подій, необхідно діяти

в певному порядку (рис. 2.12), під час перевірки активу на знецінення його очікуваний майбутній грошовий потік і загальна вигода від нього порівнюються з балансовою вартістю в балансі компанії. Якщо вказана балансова вартість перевищує загальний прогнозований прибуток активу, актив записується як знецінений. Як тільки актив оголошується знеціненим, нова зменшена балансова вартість активу записується на баланс, і одночасно збиток від знецінення відображається у звіті про прибутки та збитки компанії.

Порядок зміни вартості корисності основних засобів

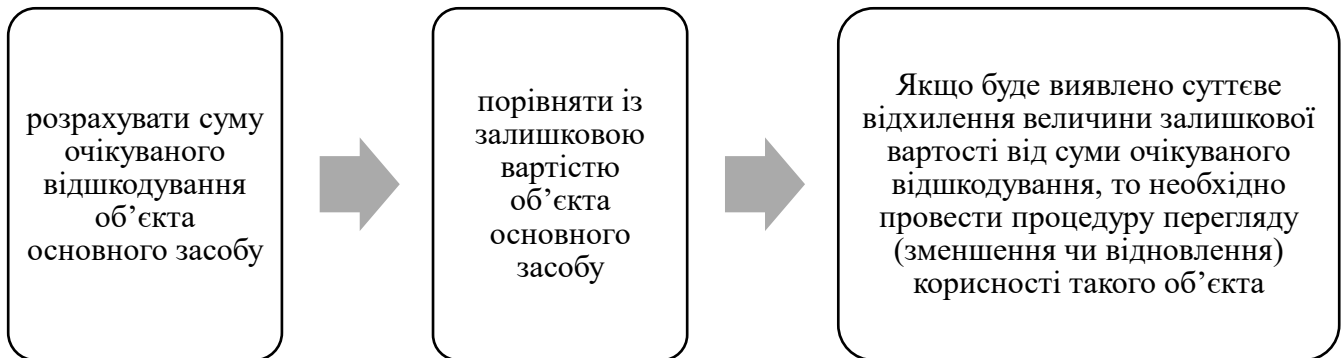

Рисунок 2.12 – Порядок зміни вартості корисності основних засобів

Джерело: побудовано автором

Варто зазначити те, що поріг відхилення підприємство встановлює самостійно, такий поріг може становити 1% чистого прибутку (збитку) підприємства або 10% відхилень залишкової вартості об'єкта основного засобу від розміру очікуваного відшкодування.

Відповідно до п. 4 НП(С)БО 28 [40] сума очікуваного відшкодування активу - найбільша з двох оцінок:

- чиста вартість реалізації активу; або
- теперішня вартість майбутніх чистих грошових надходжень від активу.

Сума очікуваного відшкодування визнається підприємством, тобто суб'єкт господарювання визначає суму очікуваного відшкодування для порівняння її із залишковою вартістю для кожного об'єкта основного засобу. Якщо визнання втрат від зменшення корисності об'єкта основного засобу відбулося, тоді в

бухгалтерському обліку вноситься нова вартість та визначений строк корисного використання (експлуатації), а також необхідно нарахувати амортизацію на такий об'єкт.

У таблиці 2.4 відображено бухгалтерські проведення у результаті зменшення корисності основного засобу.

Таблиця 2.4 – Бухгалтерські проведення у результаті зменшення корисності основного засобу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено зменшення корисності на суму додаткового капіталу	423	13
2	Відображено зменшення корисності на суму різниці між загальною сумою зменшення корисності та зменшенням додаткового капіталу	972	13

Джерело: побудовано автором

Таким чином, таблиця вище має типові бухгалтерські проведення, якими мають бути відображені операції у результаті зменшення корисності активів.

Далі необхідно розглянути зворотну ситуацію, тобто бухгалтерські проведення у результаті збільшення корисності основного засобу (таб. 2.5).

Таблиця 2.5 – Бухгалтерські проведення у результаті збільшення корисності основного засобу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено вигоду від відновлення корисності на суму доходу	13	742
2	Відображено вигоду від відновлення корисності на суму додаткового капіталу	13	423

Джерело: побудовано автором

Отже, операції щодо зменшення або збільшення корисності активів мають бути відображені на рахунках бухгалтерського обліку відповідно до таблиць вище.

Відображення в бухгалтерському обліку операцій із відновлення та зменшення корисності основних засобів відбувається оформленням первинного документу, однак затверджені форми такого документа законодавством не визначено, тому підприємство має розробити власну форму такого документа, врахувавши вимоги п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999 р. [38]. Такий документ буде підставою для відображення операцій із відновлення та зменшення корисності

в бухгалтерському обліку.

Враховавши вимоги п. 15 НП(С)БО 28 [40] та п. 31 НП(С)БО 7 [7], відображати на рахунках бухгалтерського обліку операції із відновлення та зменшення корисності основних засобів потрібно на основі того, відбувалася чи ні перед відновленням або зменшенням корисності переоцінки основного засобу.

У таблиці 2.6 наведено приклади бухгалтерських проведення за умови того, що залишкова вартість основного засобу не переоцінювалася чи не відбувалося зменшення корисності.

Таблиця 2.6 – Бухгалтерських проведення за умови того, що залишкова вартість не переоцінювалася чи не відбувалося зменшення корисності

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено втрати від зменшення корисності	972	131
2	Відображено дохід у результаті відновлення корисності основного засобу	131	742

Джерело: побудовано автором

Із таблиці вище можемо побачити правильні бухгалтерські проведення щодо операцій із залишковою вартістю активу, зокрема, у результаті не проведення переоцінки чи не зменшення корисності.

У таблиці 2.7 наведено приклади бухгалтерських проведення за умови того, що залишкова вартість основного засобу переоцінювалася, тобто дооцінювалася або уцінювалася.

Таблиця 2.7 – Бухгалтерські проведення за умови того, що залишкова вартість основного засобу переоцінювалася

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено суму попередніх дооцінок від відновлення корисності, яка перевищує суму уцінок і втрат від зменшення корисності на суму зменшення корисності основного засобу над уцінками	131	411
2	Відображено суму попередніх дооцінок від відновлення корисності, яка перевищує суму уцінок і втрат від зменшення корисності на залишок суми зменшення корисності основного засобу	131	972

Джерело: побудовано автором

Таким чином, розглянули вірні бухгалтерські проведення щодо зміни залишкової вартості основних засобів, однак варто зазначити те, що така операція має бути правильно відображена в бухгалтерському обліку, тобто бухгалтерський відділ може задокументувати за допомогою бухгалтерської довідки, на жаль, законодавець не передбачив форму такої довідки, тому підприємство може оформити в довільній формі, однак врахувавши вимоги до первинних документів, які наведені в п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999р. [38].

Цілі системи обліку основних засобів полягають у забезпеченні того, щоб основні засоби організації обліковувалися, керувалися та звітувалися таким чином, щоб підтримувати фінансову прозорість, відповідність та ефективно прийняття рішень. Таким чином, переоцінка дозволяє підприємству вирахувати поточну вартість основних засобів, оскільки впливає на значення амортизації активу.

2.4. Облік амортизації основних засобів

Завданням бухгалтера є відстеження витрат активів і реєстрація амортизації в обліку, але оскільки підприємство має безліч активів, може бути корисним мати систему управління активами, щоб відстежувати їх усі.

Багато підприємств використовують інструмент відстеження активів для обліку амортизації. Ці інструменти можуть допомогти їм контролювати, відстежувати, вводити дані життєвого циклу активів, планувати технічне обслуговування та планувати ремонти. А якщо у вас є мобільна система, доступ до якої мають усі співробітники, це гарантує, що всі дані в реальному часі надаються негайно з будь-якого місця.

Амортизація основних засобів є великим елементом у витратах підприємства, що у свою чергу позначається на фінансових результатах та від розміру яких залежить величина сплати податків.

Насамперед варто розглянути визначення поняття «амортизація» відповідно до законодавчих джерел, які наведені в таблиці 2.8.

Амортизація може бути використана для широкого спектру активів, включаючи: офіси, обладнання, інструменти та транспортні засоби компанії. Незалежно від сфери діяльності, для безперебійного ведення бізнесу вам знадобляться основні засоби. Крім того, вам важливо визнавати вартість таких активів та їх амортизацію протягом багатьох років.

Таблиця 2.8 – Визначення амортизації в нормативно-правових документах: порівняльний аспект

№	Нормативно-правовий документ	Визначення
1	2	3
1	ПКУ	систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації)
2	НП(С)БО 7	систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації)
3	МСБО 16	систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації.

Джерело: згруповане за інформацією [7, п. 4; 8, п. 6; 9, пп. 14.1.3 п. 14.1 ст. 14]

Амортизація основних засобів – це обліковий термін, який використовується для визначення того, яка частина вартості активу була використана з часом.

Таким чином, амортизація є розрахунковою витратою, яка призводить до зменшення прибутку.

Амортизація може бути пов'язана з наступними чинниками:

- фізичний знос, який пов'язаний з часом протягом якого використовується основний засіб;
- технологічна застарілість.

На досліджуваному підприємстві найбільшу частку займають основні засоби, які піддаються технологічному впливу (рисунок 2.13).

Наведені активи допомагають підприємству використовувати технології для вдосконалення управління основними засобами, тобто відстеження активів підприємства, таких як автомобілі, верстати та інші об'єкти для фінансового,

податкового обліку та інших цілей. На експлуатацію вищенаведених активів, які піддаються технологічному впливу на підприємстві впливає, зокрема, комп'ютерні віруси, поява нових інновацій, оновлення операційних систем, поява додаткових функцій. Однак основні засоби, які піддаються технологічному впливу, піддаються також і фізичному, оскільки техніка теж потребує контролю за поточним станом та слідування за термінами профілактичних заходів.

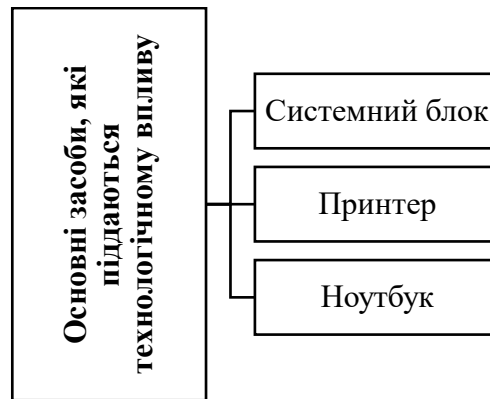

Рисунок 2.13 – Основні засоби, які піддаються технологічному впливу

Джерело: побудовано автором

Таким чином, добре налагоджений процес управління основними засобами підвищує ефективність управління даними та маніпуляцій, забезпечує контроль якості у вигляді зменшення людської помилки та підвищує впевненість щодо податкових рішень, які можуть мати економічну вигоду.

Послідовні процеси, узгоджені технологічні підходи та узгоджені рішення значно полегшують управління основними активами з року в рік і водночас залишаються гнучкими до змін, внесених вашими бізнес-операціями.

Амортизація використовується для розподілу втрати вартості на кожен обліковий період. І, використовуючи його, ви зможете передбачити покупку нового активу, коли оптимальні умови роботи попереднього пройдуть. Після придбання основного засобу вам потрібно врахувати його вартість, підсумовуючи його вартість та інші витрати. До них відносяться: встановлення, навчання, страхування, доставка та податки. Амортизація відбувається, на початку використання активу, тому вам потрібно вибрати метод амортизації, який найкраще відповідає моделям використання основного засобу. Основними причинами, які відображають

значення амортизації наведено нижче:

- допомагає дати точне відображення цінності;
- дозволяє підприємствам прийняти правильні управлінські рішення.

Якщо не амортизуються основні засоби, швидше за все, підприємство завищить або занижить свої загальні витрати на активи, що може призвести до перевитрати або недовитрат бюджету на активи.

Отже, підприємству слід проводити регулярні перевірки своїх основних засобів для отримання найбільш точних звітів із даними. Оскільки власники бізнесу при наявності всієї актуальної інформації, матимуть змогу забезпечувати чіткий знімок їхніх справжніх прибутків від бізнесу.

У таблиці 2.9 наведено кілька основних видів амортизації, які використовують суб'єкти господарювання, однак у Додатку В наведена повна інформація.

Таблиця 2.9 – Види амортизації та спосіб нарахування

№	Метод амортизації	Спосіб нарахування амортизації
1	2	3
1	Прямолінійний	річна сума амортизації ділиться на строк корисного використання.
2	Зменшення залишкової вартості	річна сума амортизації дорівнює добутку залишкової вартості на початок звітнього року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації.
3	Прискореного зменшення залишкової вартості	річна сума амортизації дорівнює добутку залишкової вартості або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється.
4	Кумулятивний	річна сума амортизації дорівнює добутку вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта.
5	Виробничий	місячна сума амортизації дорівнює добутку фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації.

Джерело: згруповане за інформацією [7, п. 26]

На підприємстві використовується прямолінійний метод амортизації для наступних основних засобів, зокрема, комп'ютерів, ноутбуків. На рисунку 2.14 наведено приклад розрахунку амортизації для ноутбука за прямолінійним методом.

Варто звернути увагу на податковий облік амортизації, відповідно до п. 138.1 ст. 138 ПКУ [9] фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму нарахованої амортизації основних засобів відповідно до НП(С)БО або МСФЗ, важливо мати всі необхідні документи для складання податкової звітності, обов'язково необхідно зберігати всі квитанції та рахунки-фактури, оскільки це підтвердить суму покупки кожного активу в разі будь-яких перевірок.

Приклад розрахунку амортизації основного засобу за прямолінійним методом

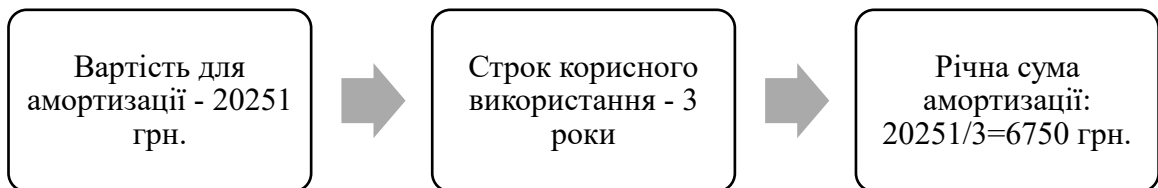

Рисунок 2.14 - Приклад розрахунку амортизації

Джерело: сформовано автором

Його також можна використовувати як доказ будь-якої сплати державного податку з продажів, яку ви сплатили під час покупки. Отримавши всі необхідні документи в порядку, ви можете розрахувати нараховану амортизацію на всі ваші основні засоби, щоб списати витрати на амортизацію на податки.

У таблиці 2.10 наведено бухгалтерські проведення для обліку амортизації основних засобів.

Таблиця 2.10 – Облік амортизації основних засобів: бухгалтерські проведення

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Нараховано амортизацію верстату	23	131
2	Нараховано амортизацію будівлі	91	131
3	Нараховано амортизацію комп'ютерного обладнання відділу бухгалтерського обліку	92	131
4	Нараховано амортизацію будівлі магазину	93	131
5	Нараховано амортизацію будівлі, яка використовується для відпочинку персоналу	949	131
6	Нараховано амортизацію принтера	92	132
7	Відображено списання амортизованого обладнання	131	104
8	Дооцінка автомобіля у сумі накопиченого зносу	411	131

Джерело: сформовано автором

Таким чином, для таких активів, як машини та обладнання замість того, щоб

усвідомлювати повну вартість активу в перший рік, підприємство може використовувати амортизацію, щоб розподілити вартість і порівняти витрати на амортизацію з відповідними доходами за той самий звітний період. Це дозволяє підприємству списувати вартість активу протягом певного періоду часу, зокрема його термін корисного використання.

Підприємства регулярно нараховують амортизацію, щоб вони могли перенести вартість своїх активів зі своїх балансів у звіти про прибутки та збитки. Коли підприємство купує актив, вона записує транзакцію як дебет для збільшення рахунку активів у балансі та кредит для зменшення грошових коштів (або збільшення кредиторської заборгованості), що також відображається в балансі. Жоден запис у журналі не впливає на звіт про прибутки та збитки, де звітуються про доходи та витрати.

2.5. Напрямки удосконалення обліку основних засобів

Поліпшенню бухгалтерського обліку основних засобів допоможе регулярний перегляд списку основних засобів, подібно до наголосу на перегляді цілей підприємства, ключових показників ефективності та інших характеристик. Найкращою практикою є перевірка та оновлення списку основних засобів через встановлені проміжки часу. Важливо пам'ятати про те, що важливо належним чином списувати об'єкти та відповідно проводити щомісячні витрати. Відставання або втрата цієї важливої інформації може призвести до неналежного планування та несподіваних результатів.

Суб'єкт господарювання маючи повний список основних засобів, зможе помітити, що є активи, які не працюють належним чином або навіть відсутні, або існування деяких активів, які компанія не може врахувати. Вони можуть не бути внесені до списку, через крадіжку, продаж без запису або іншим чином стають непридатними для використання через пошкодження або не функціонування.

Основною причиною, чому ці активи зникли, полягає в тому, що відповідне

підприємство все ще включає їх у свій баланс та/або позначає як активи у своїй системі управління основними активами, незважаючи на те, що ці активи більше не використовуються.

Дуже важливо створити повний список основних засобів через відсутність активів. Оскільки підприємство все ще може сплачувати за них страхові внески та комісію за технічне обслуговування, що негативно вплине на фінансовий стан в цілому.

Використання надійного програмного забезпечення для основних засобів може зменшити кількість помилок, а також допомогти скласти бюджет для майбутніх придбань активів. Існує багато варіантів програмного забезпечення сторонніх виробників для управління основними засобами, а деякі облікові платформи мають надійні рішення, вбудовані або доступні як модуль. Однак, такий крок вимагає проведення дослідження, щоб знайти програмне забезпечення, яке найкраще відповідає потребам та специфіці діяльності підприємства.

Час, що заощаджений при використанні автоматизованого програмного забезпечення для збору даних у порівнянні з годинами, витраченими на ручний процес.

Таким чином, зрозуміло, що моніторинг основних засобів має вирішальне значення для управління активами. Відстеження цього може підказати, коли слід позбутися активу та перезапустити цикл, а також це може навіть допомогти заощадити гроші.

Для оптимізації ведення бухгалтерського обліку існує програмне забезпечення для збору та узагальнення даних.

ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» для бухгалтерського обліку операцій з основними засобами використовує програму 1С: Бухгалтерія, однак вважаємо за доцільне, розглянути інші доступні програмні забезпечення для бухгалтерського обліку в Україні. Наразі стають доступними нові інновації та програми, які можуть поліпшити роботу бухгалтерського відділу (рис. 2.15).

Крім того уряд часто вносить зміни в правові акти, і відповідно працівникам бухгалтерського відділу необхідно вчасно реагувати на нововведені зміни. Тому у

таких ситуаціях було б перевагою користуватися програмними засобами, які б враховували нові положення законодавчої бази.

Розглядаючи кожен програмний продукт зазначимо, що My Electronic Document (M.E.DOC) – це програмне забезпечення, яке дає змогу бухгалтерам обмінюватися документами з контрагентами та звітуватися перед контролюючими органами, перевагою цієї програми є її структура, яка може бути налаштована під специфіку діяльності підприємства та має спрощену процедуру подання звітів [41].

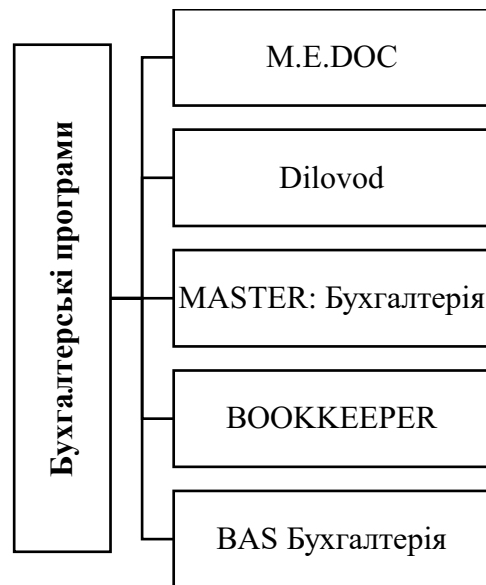

Рисунок 2.15 – Бухгалтерські програми, які наявні в Україні

Джерело: побудовано за інформацією [41; 42]

Така програма, як Dilovod є альтернативою для 1С, і перевагою цієї програми є можливість автоматичної перевірки фінансової звітності на помилки [41].

MASTER: Бухгалтерія – це платформа, яка розроблена відповідно до вимог законодавства України, перевагою якого є зручність для обліку надходження, амортизації, вибуття, переоцінки, ремонту та модернізації [41].

BOOKKEEPER – є онлайн-програмою, користувачі якої здебільшого працюють у сфері аутсорсингу послуг. Перевагою є інтегрування з Приват-24, що прискорює документообіг між постачальниками, покупцями [41].

BAS Бухгалтерія – це нова програма, яка є зручною у веденні бухгалтерського обліку основних засобів, оскільки вона враховує законодавчі зміни, випускає оновлення під такі зміни. Також одним із функціональних

можливостей є реєстрація активів відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби», автоматизований облік надходження, прийняття до обліку, нарахування амортизації, модернізація, передача, списання, інвентаризація та переоцінка, та можливість розподілу сум нарахованої амортизації за місяць між кількома рахунками або об'єктами аналітичного обліку, використання графіків нарахування амортизації тощо [42].

Таким чином, проаналізувавши наявне програмне забезпечення для обліку основних засобів, можемо зазначити, що BAS Бухгалтерія є більш прийнятною для обліку основних засобів, оскільки бухгалтери з її використанням можуть швидко реагувати на зміни, адже BAS Бухгалтерія випускає оновлення під діючі вимоги законодавства України, ця програма зручна у використанні, є можливість роботи віддалено з самостійною зміною ряду форм документів для обліку основних засобів, у числі додаткових опцій є повнотекстовий пошук даних, завантаження актуального курсу валют, необхідних класифікаторів тощо.

Отже, основні засоби, як категорія, зазвичай є основною інвестицією на балансі компанії. Підприємство може мати багато активів, які не відстежуються, якщо вона не буде ретельно контролювати та регулярно оцінювати свої активи. Отже, надзвичайно важливо приділяти значну увагу управлінню основними засобами, а зробити це можна шляхом правильного вибору програмного забезпечення.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ ОБ'ЄКТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

3.1. Організація процесу аудиту основних засобів

Аудит основних засобів є досить вагомою частиною аудиторської перевірки, оскільки від правильного ведення бухгалтерського обліку операцій з основними засобами залежать фінансові результати суб'єкта господарювання.

Організація процесу аудиту основних засобів є важливою частиною аудиторської перевірки, де необхідно врахувати наступне:

- використовувати в якості нормативної бази МСА;
- враховувати призначення основних засобів у складі майнового комплексу;
- роль основних засобів в забезпеченні безперервності і ефективності діяльності.

Для проведення аудиту виконавцю слід здійснити ряд аналітичних процедур, що відносять до оцінки фінансової інформації з точки зору виявлення взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними.

Для перевірки основних засобів слід аналізувати наступні основні показники:

- коефіцієнти оборотності, вибуття, зносу, фондомісткості, оновлення основних засобів;
- встановлювати кількісний вплив операцій з основними засобами (насамперед великих) на фінансовий стан і фінансові результати організації;
- враховувати певну обмеженість, умовність інформації, що міститься в бухгалтерській звітності.

Таким чином, в процесі аудиту основних засобів необхідно застосовувати елементи аналізу фінансової інформації.

Після оцінки загальної ситуації з основними засобами при необхідності (різких і значних зрушеннях, нехарактерних тенденціях в динаміці основних засобів, недостатньому розкритті відповідних розділів облікової політики та пояснювальної записки) слід провести пооб'єктний аналіз, виявити сутність і причини подій, що викликають сумнів аудитора, і їх вплив на достовірність звітності.

Аудиторська діяльність регулюється ЗУ №2258-VIII від 21.12.2017р. [43] та іншими нормативно-правовими актами та МСА [44]. Згідно з МСА 200 метою здійснення аудиту основних засобів є вираження аудитором об'єктивної кваліфікованої думки відносно точності відтворення інформації з приводу основних засобів у фінансовій звітності підприємства [44].

На рисунку 3.1 наведені основні завдання, які виконують аудитори під час перевірки основних засобів.

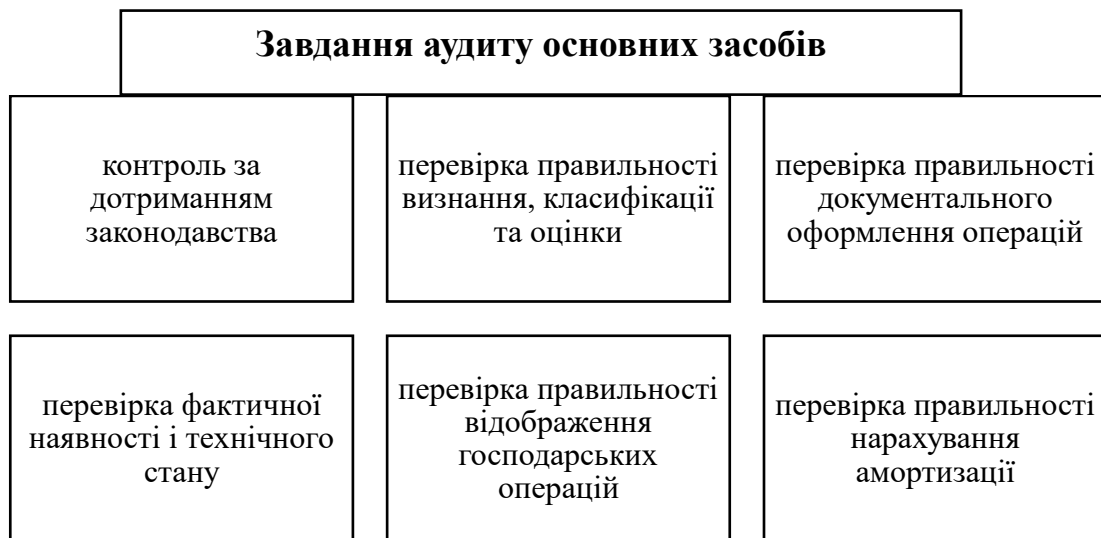

Рисунок 3.1 – Завдання аудиту основних засобів

Джерело: побудовано за інформацією [45, с. 52]

Таким чином, основні завдання під час аудиту основних засобів полягають у тому, щоб переконатися у правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності, однак вищенаведеними цілями не варто обмежувати, оскільки для цього треба розглянути:

- внутрішній контроль за майном;
- перевірити наявність та повноту;

- перевірити права власності;
- встановити те, що оцінка та амортизація відповідає загальноприйнятим принципам бухгалтерського обліку;
- визначити чи подання та розкриття інформації у фінансовій звітності є відповідним.

У поєднанні з аудитом основних засобів аудитори також отримують докази щодо відповідних рахунків витрат на амортизацію, накопиченої амортизації та витрат на ремонт і технічне обслуговування.

Проведення аудиту відбувається в розрізі бухгалтерських операцій щодо руху основних засобів, перевірка первинних документів, аналітичного обліку, синтетичного обліку, відкритих реєстрів та перевірки фінансової звітності.

Процес планування аудиту здійснюють на початковій стадії аудиторської перевірки, і його основною метою є надання аудиторами підприємствам і організаціям різних форм власності ефективних аудиторських послуг у встановлений договором термін.

При організації аудиту основних засобів, аудитор, насамперед, повинен зібрати інформацію про цього суб'єкта господарювання, ознайомитись із специфікою діяльності та сферою господарювання. І вже проводячи перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку та повноти відображення у фінансовій звітності інформації про основні засоби аудитор має підтвердити повне дотримання підприємством-клієнтом нормативно-правових актів щодо бухгалтерського обліку, аудиту, регулювання діяльності та дотримання МСА.

Для якісного та всебічного аудиту основних засобів потрібні достовірні джерела інформації. Вони напряму залежать від обсягів аудиту, його повноти та охоплення.

Для проведення повного аудиту варто використати всю дозволена інформацію, яка торкається основних засобів підприємства.

Виходячи з вищенаведених завдань, які стоять перед аудиторською командою, формуються об'єкти аудиту основних засобів. На рисунку 3.2 наведено об'єкти аудиту основних засобів.

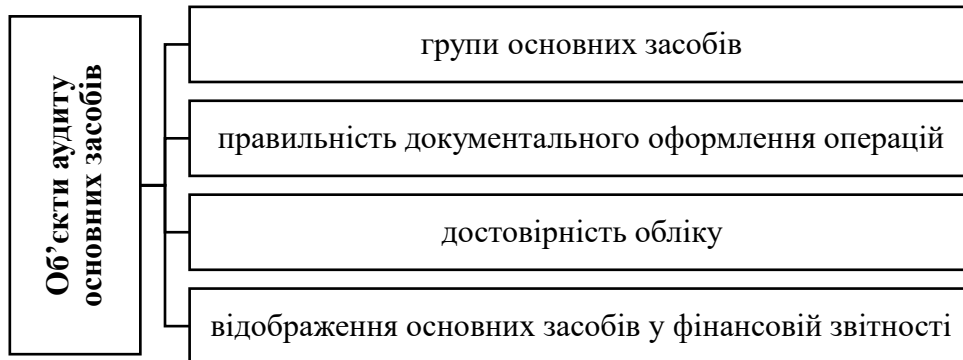

Рисунок 3.2 – Об'єкти аудиту основних засобів

Джерело: побудовано за інформацією [46, с. 664]

Серед об'єктів аудиту основних засобів виділимо окремі елементи облікової політики:

- правила визнання активу об'єктом основних засобів;
- вартісні ознаки предметів, що входять до складу МНМА та їх розмежування;
- встановлений перелік первинних документів для бухгалтерського обліку на підприємстві;
- порядок оцінки і переоцінки;
- термін корисної експлуатації;
- порядок і метод нарахування зносу та амортизації;
- порядок розрахунку ліквідаційної вартості;
- порядок обліку витрат на утримання та ремонт.

Окремо варто зазначити причини через які планування є важливою частиною аудиторської перевірки (рис. 3.3).

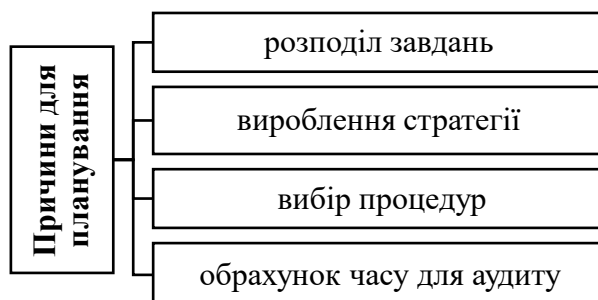

Рисунок 3.3 – Причини для планування

Джерело: побудовано автором

Таким чином, аудиторська команда має сформувавши план, обрати методи та обчислити час, який буде витрачено для проведення аудиту.

При організації аудиту основних засобів, варто діяти поетапно. Оскільки розподіл на кроки дасть можливість знизити аудиторський ризик. Етапи при плануванні щодо проведення аудиту основних засобів наведені на рисунку 3.4.

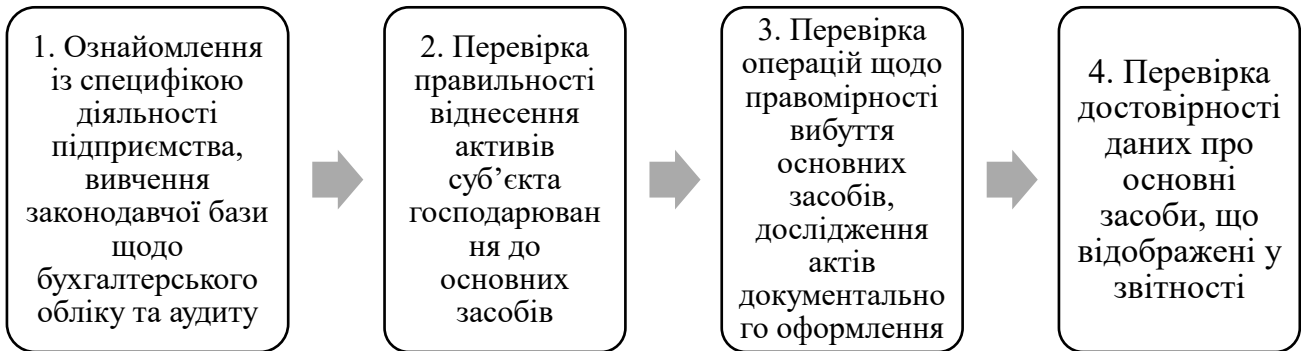

Рисунок 3.4 – Етапи проведення перевірки основних засобів

Джерело: побудовано за інформацією [47, с. 25]

Для ефективності проведення аудиту основних засобів, аудиторській команді необхідно мати розуміння про достовірність бухгалтерського обліку підприємства, зробити це можна за допомогою зразка опитувальника, який наведений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Опитувальник щодо обліку основних засобів

№	Питання	Відповідь
1	2	3
1	Кількість працівників відділу бухгалтерського обліку.	
2	Перелік документів, які слугують базою для первинного обліку?	
3	Відповідно до яких стандартів ведеться бухгалтерський облік?	
4	Чи проводиться навчання персоналу?	
5	Які методи контролю застосовують щодо основних засобів?	
6	Як часто проводиться технічний огляд об'єктів основних засобів?	
7	Чи є законсервовані основні засоби?	
8	Чи має підприємство орендовані основні засоби?	
9	Які методи амортизації застосовуються?	
10	Чи були виявлені порушення з боку матеріально відповідальних осіб?	

Джерело: побудовано автором

Таким чином, за допомогою вище наведеного опитувальника аудитор

зможуть мати уявлення щодо ступеня довіри щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

У ході проведення аудиту основних засобів аудитор може знайти помилки, які сталися в результаті недотримання НП(С)БО 7 [7], приклади яких наведені на рисунку 3.5.

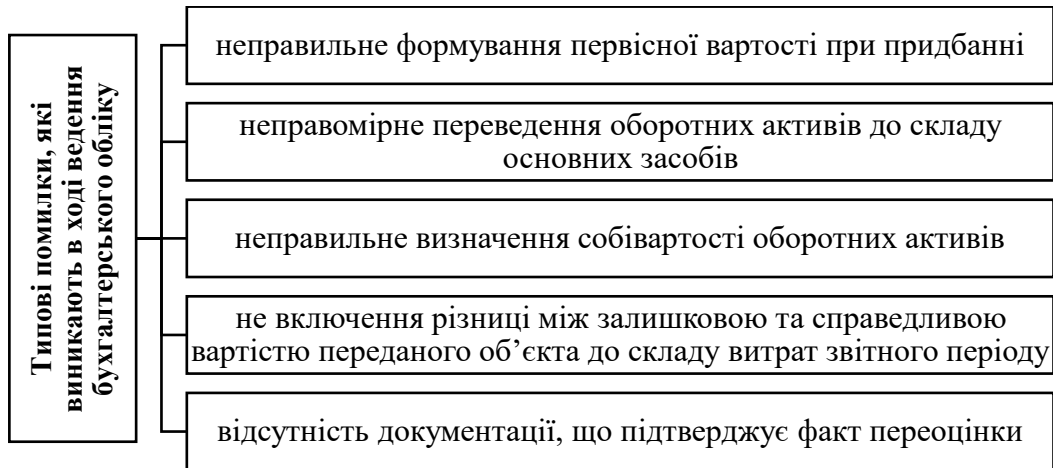

Рисунок 3.5 – Типові помилки, які виникають в ході ведення бухгалтерського обліку

Джерело: побудовано за інформацією [47, с. 25]

Вищенаведені приклади помилок мають негативне значення для достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання.

При плануванні аудиту основних засобів необхідно врахувати фактори, які наведені на рисунку 3.6.

Рисунок 3.6 – Фактори для успішного планування аудиту основних засобів

Джерело: побудовано автором

Таким чином, можемо дійти висновку, що організація аудиту основних

засобів має велике значення. Під час аудиту, аудиторі слід дотримуватися законодавчих джерел та мати доступ до документів, які фіксують рух основних засобів.

3.2. Інвентаризація основних засобів в аудиторському процесі

На виконання вимог МСА 510 [44], з метою оцінки системи внутрішнього контролю за збереженням ТМЦ, для отримання аудиторських доказів щодо залишків основних засобів та запасів аудитор бере участь у проведенні інвентаризації у якості зовнішнього спостерігача. Також аудитор може робити власні перерахунки, фіксувати результати інвентаризації та робити аналіз щодо системи контролю в компанії.

Насамперед доцільно сказати те, що проведення інвентаризації регулює Наказ МФУ №879 від 02.09.2014 р. [48].

Інвентаризація виконує ряд важливих функцій для підприємства, тому з боку наукових діячів була необхідність у дослідженні такого методу бухгалтерського обліку. Визначення трактування поняття «інвентаризація» з боку науковців наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Термін «інвентаризація» у літературі

№	Автор	Визначення
1	2	3
1	Ткачук І.М.	Інвентаризація – це невід’ємний інструмент контролю, який забезпечує відповідність даних бухгалтерського обліку та фактичного стану активів і зобов’язань.
2	Максименко І.Я., Зоря О.П., Горлачова Г.Р.	Інвентаризація - це перевірка наявності майна організації та стану її фінансових зобов'язань на певну дату шляхом зіставлення фактичних даних з даними бухгалтерського обліку.
3	Букало Н.А.	Інвентаризація є тим інструментом, який визначає достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Джерело: згруповано за інформацією [49, с. 218; 50, с. 172; 51, с. 85]

Проаналізувавши наукові джерела, можемо трактувати, що інвентаризація – це система заходів щодо підтвердження фізичної присутності цінностей суб’єкта

господарювання.

Шляхом проведення інвентаризації можна дати оцінку бухгалтерському обліку та проаналізувати отримані результати з даними підприємства.

Інвентаризація є невіддільною частиною контролю за діяльністю підприємства, оскільки є регламентована можливість зіставити отримані результати з документацією підприємства. Інвентаризація є одним із інструментів управління, де на підставі отриманих даних управлінський персонал має можливість зробити коректні рішення для поліпшення та удосконалення обліку, що справді позитивно позначиться як на іміджі підприємства, так і на загальному стані діяльності.

Підготовка фінансової звітності обов'язково передбачає використання оцінок, заснованих на судженнях керівництва, особливо при операціях, що впливають на звітний період, і неможливо бути впевненими, що вони будуть завершені до майбутніх періодів.

Фінансова звітність має бути підготовлена з використанням прийнятних меж суттєвості та з використанням інформації, що була у наявності до дати випуску звітності. На рисунку 3.7 наведено завдання інвентаризації основних засобів.

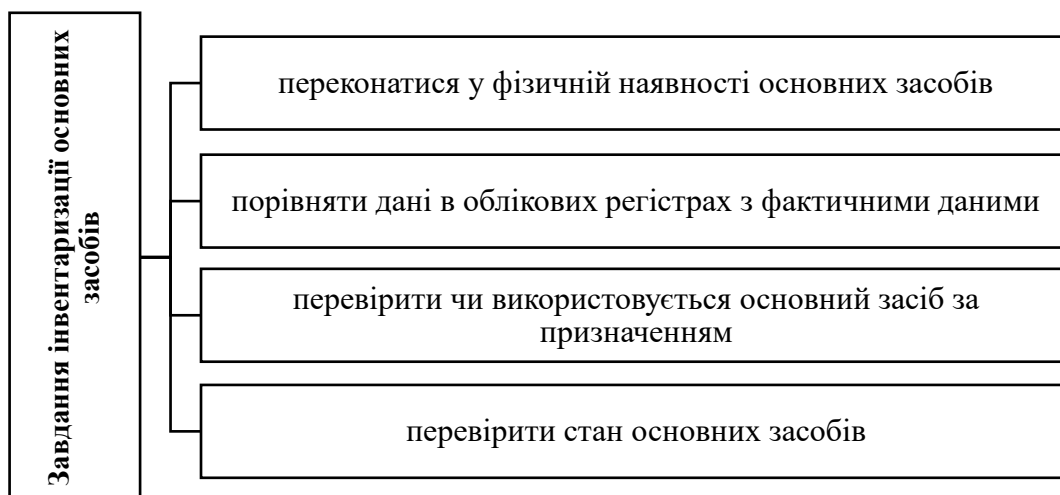

Рисунок 3.7 – Завдання інвентаризації основних засобів

Джерело: побудовано автором

Таким чином, аудитор може сформулювати думку про організацію збереження основних засобів. Однак основну увагу аудитор приділяє якості проведення та

оформлення результатів інвентаризацій. Для цього, він перевіряє дотримання термінів підведення, їх підсумків, оцінює якість підготовки інвентаризаційних описів. Аудитор повинен вивчити рішення, прийняті за результатами інвентаризації, і перевірити правильність відображення цих результатів в обліку.

Інвентаризація вирішує широкий спектр питань, зокрема основні з них представлені на рисунку 3.8.

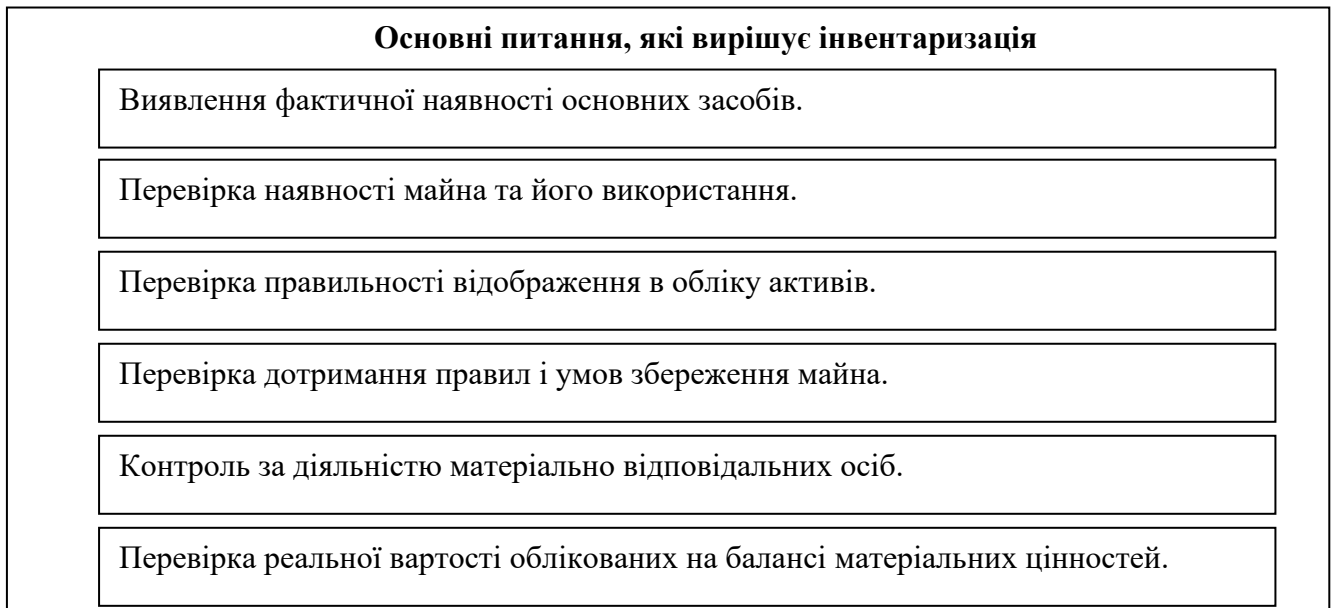

Рисунок 3.8 – Основні питання, які вирішує інвентаризація

Джерело: побудовано за інформацією [52, с. 852]

Отже, з огляду на вищеописане, можемо впевнено зазначити, що без проведення інвентаризації на підприємстві просто не обійтися, оскільки даний метод бухгалтерського обліку є невід'ємною складовою для діяльності управлінського персоналу.

Для отримання впевненості у тому, що інвентаризація проводиться без порушень, аудитор має спостерігати за порядком її проведення та з'ясовує наступні питання:

- умови зберігання основних засобів;
- знання про наявність і стан машин, споруд, обладнання, які закріплені за матеріально відповідальними особами;
- перевіряє правильність організації аналітичного обліку;
- визначає відповідність даних аналітичного обліку основних засобів їх

залишку за рахунком 10 «Основні засоби», залишків головної книги – залишкам у формі №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан).

Інвентаризація основних засобів може здійснюється різними методами, зокрема:

- метод фактичного поштучного перерахунку;
- математичні методи обчислення.

Досить часто виникають ситуації, коли аудитор не може бути присутнім під час процесу інвентаризації, тому їм доводиться працювати з даними, які дає підприємство. Однак аудитору слід спостерігати за таким процесом, оскільки він має мати впевненість, що кількість і стан основних засобів збігається з бухгалтерськими даними.

У 2019-2020 році, коли COVID-19 закрити комерційні об'єкти, багатьом компаніям стало неможливо проводити інвентаризацію відповідно до загальноприйнятих практик, а аудиторам - спостерігати за підрахунками на місці. Як наслідок багато компаній використовували технології для розміщення аудитора практично на місці, щоб спостерігати за підрахунком і оцінювати, як того вимагають стандарти аудиту. Основні аудиторські групи до пандемії традиційно працювали разом на робочому місці клієнта, часто діливши місце для зустрічей як базовий табір команди, що підвищувало довіру команди, ідентичність і потенційну ефективність. Пандемія часом зробила роботу з дому необхідною, що призвело до широкого впровадження платформ віртуальних зустрічей, таких як Zoom. Однак через поточні обмеження, що діяли через Covid-19, аудитори в більшості, якщо не в усіх випадках, більше не могли відвідувати приміщення суб'єктів аудиту. Це створювало очевидні практичні проблеми для аудиторів, які потребували отримання фізичних форм доказів. Саме використання технологій допомогло аудиторам подолати ці проблеми.

Інвентаризація під час пандемії проводилася на деяких підприємствах шляхом оснащення персоналу підприємства дронами, накладними камерами або навіть смартфонами для передачі відео в реальному часі команді аудиторської фірми. Відеоспостереження підходить не для кожного типу бізнесу чи для кожного

типу інвентарю. Важливими змінними, які слід враховувати, є кількість місць інвентаризації, надійне з'єднання Wi-Fi, характер інвентаризації та основні засоби, що потребують експертної оцінки для визначення кількості, можуть не підійти.

Як і дистанційне спостереження, статистична вибірка не працює у всіх випадках і пов'язана з ризиками, які необхідно чітко розуміти. Перш ніж прийняти рішення про використання статистичної вибірки, керівництво має виконати ретельну оцінку ризику, включаючи попередній аналіз достатності та відповідності розглянутої методології вибірки та потенціалу упередженості.

Під час розпалу пандемії більше компаній також почали використовувати статистичну вибірку, щоб зменшити потребу співробітників проводити час на місці, щоб підрахувати кожен позицію.

Особливо велику роль інвентаризація відіграє на підприємствах, оскільки за її допомогою можна вчасно і майже безпомилково виявити нестачі або лишки сировини чи товарів, миттєво позбутися нечесних і непорядних працівників, оперативні та, головне, вчасні внесені коригуючі дані в бухгалтерський облік.

Навіть якщо організація має належні процедури, обладнання має тенденцію до переміщення, переміщення та утилізації без належної документації. Тому важливо, щоб проводити періодичну інвентаризацію основних засобів з наступною звіркою інвентаризація до обліку основних засобів.

Багато організацій намагаються виконати це власними силами, що ставить виклики. Брак досвіду, погані описи щодо основних засобів та виділення відповідних кількості часу – лише деякі з труднощів.

Слід створити комісію, яка має розуміння про специфіку галузі. Персонал повинен знати всі види основних засобів і взаємодіяти з персоналом.

Інвентаризація основних засобів – це підрахунок основних засобів, які має підприємство, що дозволяє фінансовому директору відстежувати та підтримувати активи протягом тривалого часу.

У процесі проведення інвентаризації аудиту необхідно оцінити забезпеченість організацій основними засобами та з'ясувати, чи достатньо у організації таких активів, технічний стан яких забезпечує виконання бізнес-плану

по випуску продукції і продажу.

Результативність інвентаризації підвищується при використанні аналітичних процедур пооб'єктної оцінки стану активів. Для цього перевіряють відповідність фактичного стану об'єктів технічним характеристикам, зазначеним у технічних паспортах, формулярах та іншій документації, а також здатність виконувати задані функції з урахуванням фактичного терміну служби. Наприклад, щодо інвентаризації будівель, то слід вказати стан його окремих елементів і конструктивних частин: вікон, дверей, покрівлі, встановленого в ньому обладнання тощо.

Особлива увага приділяється оцінці працездатності активної частини основних засобів (машин, устаткування і транспортних засобів), рівню їх технічного обслуговування і реального завантаження в виробничому процесі, де використовується внутрішня інформація (документи, що підтверджують виконаний ремонт, відпрацьований час та ін.).

Таким чином, у процесі проведення інвентаризації аудитор може оцінити забезпеченість організацій основними засобами. Для забезпечення і управління якістю виконаних робіт аудитором, необхідно орієнтуватись на застосування різних принципів побудови системи якості, які будуть відповідати потребам і потенціалу сільськогосподарського підприємства.

З урахуванням вищевикладеного, вважаємо, що пріоритетним елементом для впровадження на підприємстві з практичної точки зору виступає постійна перевірка діяльності, що дозволить забезпечити його фінансову стабільність та інвестиційну привабливість. Іншими словами, доцільно реалізувати принцип орієнтації на користувача як додатковий елемент системи внутрішнього контролю якості аудиту.

3.3. Методичні прийоми аудиту основних засобів

Основні засоби мають значний вплив на фінансові результати підприємства, тому контроль за операціями з ними повинен бути прискіпливим, детальним,

надійним, аргументованим та відповідати законодавству. На сьогодні аудит як один з видів контролю є потрібним та виправданим, так як володіння правдивою інформацією є необхідною умовою успішного функціонування підприємств.

Правильно організований процес проведення аудиту об'єктів основних засобів на підприємстві дозволить підвищити його ефективність

Методику аудиту основних засобів представляють як послідовність виконання певних процедур, які наведені в МСА 500 [44], тобто вони є достатніми для отримання аудиторських доказів. Як визначено МСА 500 [44], перевірка, як процедура аудиту, означає вивчення записів або документів, внутрішніх чи зовнішніх, у паперовій, електронній або іншій формі, або фізичний огляд активів. Перевірка записів або документів надає аудиторські докази різних ступенів достовірності залежно від їх характеру та джерел отримання інформації, а також у разі внутрішніх записів або документів – залежно від ефективності заходів внутрішнього контролю над їх формуванням.

Процедури зовнішнього підтвердження часто є доречними при розгляді тверджень, пов'язаних із певними залишками на рахунках та їх елементами, а також використовуються для отримання аудиторських доказів щодо відсутності певних умов, наприклад, додаткових угод, які можуть впливати на визнання доходів.

Основні методи, які аудитор застосовує при перевірці основних засобів наведені на рисунку 3.9.

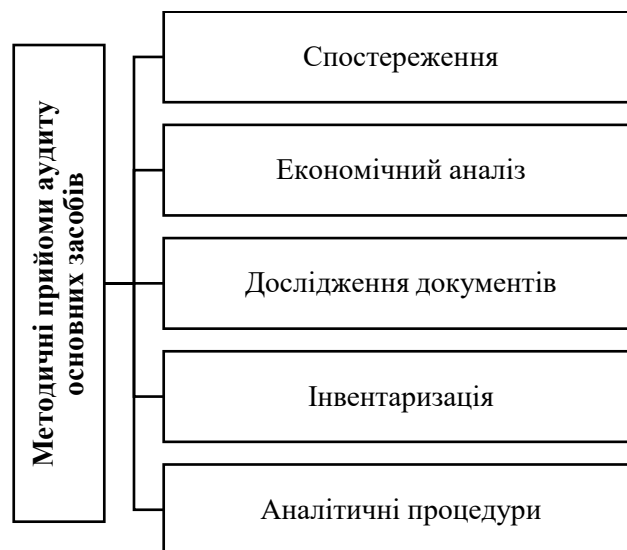

Рисунок 3.9 – Методичні прийоми аудиту основних засобів

Джерело: побудовано за інформацією [53, с. 40].

Існують деякі процедури, які використовуються для перевірки наявності різних категорій активів під час аудиту. Наприклад, наявність будівель, машин, обладнання та інших основних засобів перевірятиметься лише шляхом інвентаризації.

На рисунку 3.10 наведено динаміку основних засобів за 2021-2022 рр. на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

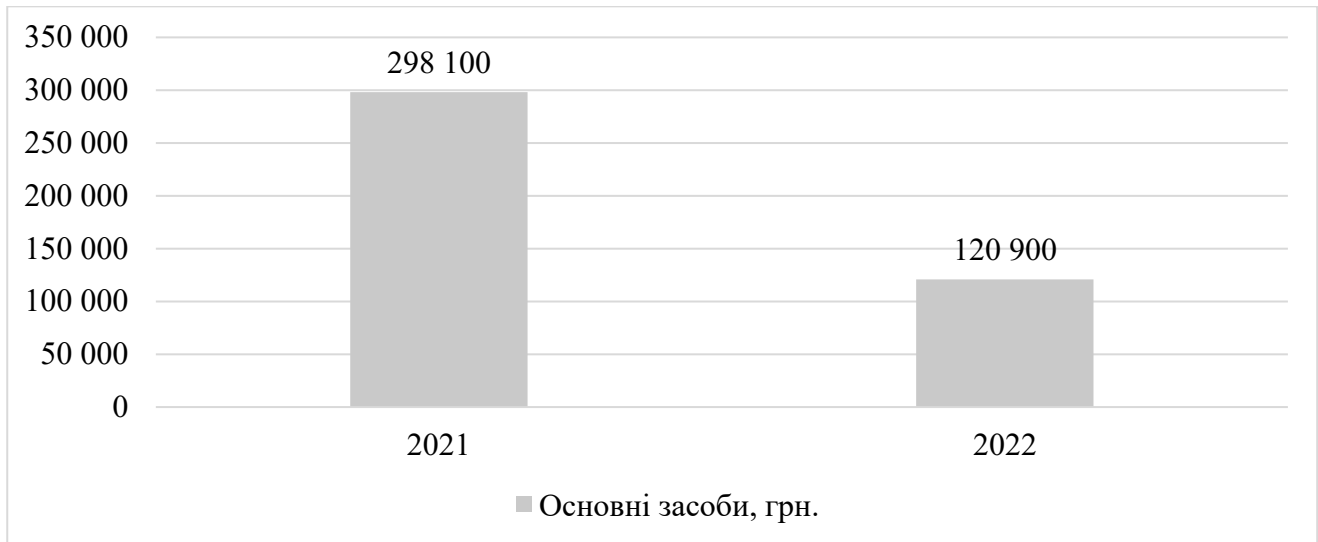

Рисунок 3.10 – Динаміка основних засобів за 2021-2022 рр. на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Таким чином, спостерігаємо зменшення основних засобів на 177200 грн., тобто спостерігаємо ситуацію, яка характеризується недостатнім капіталовкладеннями в оновлення основних засобів.

Відповідно до МСА 505 [44], залежно від обставин аудиту аудиторські докази у вигляді зовнішніх підтверджень, які отримуються безпосередньо аудитором від сторін, що надають підтвердження, можуть бути більш надійними, ніж докази, підготовлені самим суб'єктом господарювання.

Аудитор може використати такий метод як повторне обчислення, тобто математично обчислити дані, які наявні у документах і інформація, яка міститься в бухгалтерському обліку.

При проведенні аудиту основних засобів аудитор перевіряє первинні

документи з обліку основних засобів, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, нарахування амортизації, списання амортизаційних відрахувань, формування первинної вартості об'єктів основних засобів, проведення переоцінки основних засобів, де існує найбільша вірогідність допущення математичних помилок.

Амортизація значним чином впливає на відновлення основних засобів шляхом поступового відшкодування їх придбання, тому у таблиці 3.3 наведені дані фінансової звітності щодо первісної вартості та амортизації основних засобів.

Таблиця 3.3 – Основні засоби на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» за період 2021-2022 рр.

Актив	На початок звітного періоду, грн	На кінець звітного періоду, грн	Відхилення (+, -), грн
Основні засоби	298100	120900	177200
первісна вартість	153500	1556400	-1402900
накопичена амортизація	-1237400	-1435500	198100

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

З таблиці вище бачимо те, що первісна вартість зменшилася на 1402900 грн., а накопичена амортизація збільшилася на 198100 грн., це свідчить про зниження рівня використання основних засобів, що є негативним явищем для ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

На рисунку 3.11 наведено дані амортизаційних відрахувань основних засобів протягом 2021 – 2022 років.

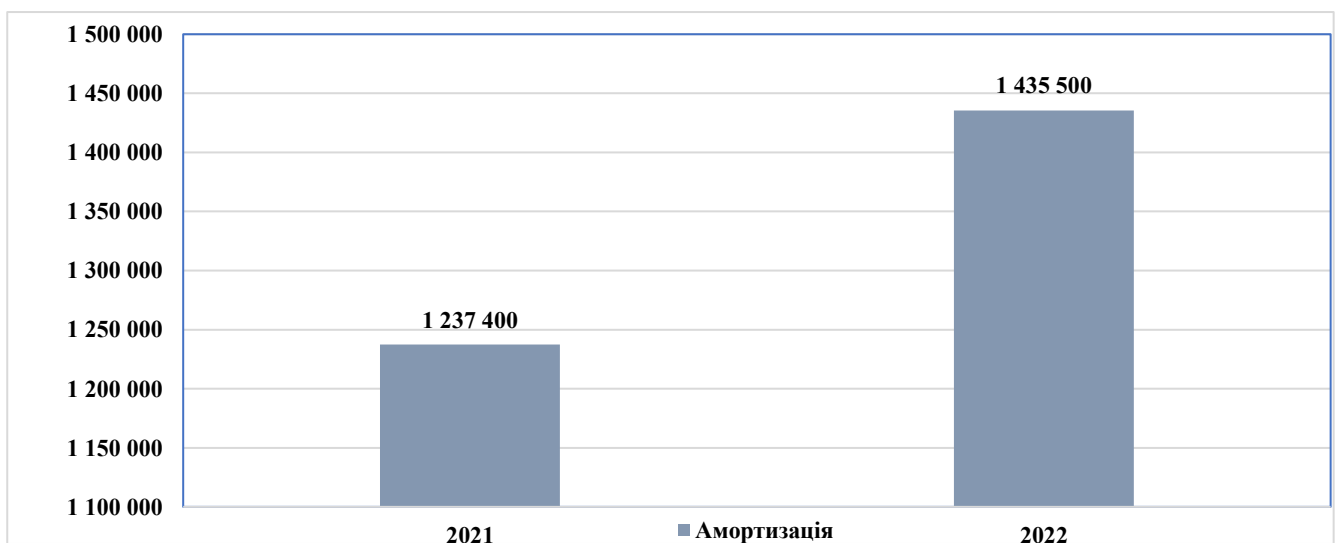

Рисунок 3.11 – Динаміка амортизації основних засобів за 2021-2022 рр. на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Як можемо помітити ріст амортизаційних відрахувань основних засобів у 2022 році на 198100 грн., як вже писалося вище це є негативним фактом у діяльності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

Аналітичні процедури являють собою оцінку фінансової інформації через аналіз правдоподібного взаємозв'язку між фінансовими та нефінансовими даними.

Аналітичні процедури також включають усі необхідні дослідження ідентифікованих коливань чи взаємозв'язків, що суперечать іншій доречній інформації, або значно відрізняються від очікуваних показників. Додаткові вказівки стосовно аналітичних процедур визначено в МСА 520 [44].

Аналітичні процедури застосовуються з метою виявлення наявності або відсутності незвичайних або неправильно відображених фактів і результатів господарської діяльності, які, в свою чергу, визначають області потенційного ризику й потребують особливої уваги аудитора. Можливість виконання аналітичних процедур протягом усього процесу аудиту дає змогу підвищити його якість і скоротити витрати часу на проведення.

Сфера застосування аналітичних процедур в ході аудиту основних засобів: при зіставленні наявності основних засобів в різні періоди, даних звіту про їх рух з даними бухгалтерського обліку, при оцінці співвідношень між різними статтями і при порівнянні їх з даними за попередні періоди, порівняння залишків регістрів з обліку основних засобів і даних фінансової звітності.

Виконання аналітичних процедур необхідно, коли дата звітності, що підлягає підтвердженню, відрізняється від дати присутності аудитора на підприємстві. При проведенні аудиту основних засобів використовується така процедура, як запит. Вона часто доповнює проведення інших процедур в ході проведення аудиторської перевірки. Запит являє собою пошук фінансової та нефінансової інформації від обізнаних осіб як на підприємстві, так і за його межами.

В залежності від способу надання виділяють офіційні письмові запити, які оформлюються у вигляді додатку до робочих документів аудитора, та неофіційні

усні, які заносяться до робочої документації аудитора.

Наступним методом є повторне виконання, яке являє собою незалежне виконання аудитором процедур або заходів внутрішнього контролю, які вже виконувались як частина заходів внутрішнього контролю. Ця процедура проводиться з використанням тих самих вихідних даних з метою підтвердження (або виявлення відхилення) раніше отриманого результату (висновку, рішення). Одночасно з підтвердженням (або не підтвердженням) результату проводиться також перевірка самої процедури (алгоритму) розрахунку, зокрема, повторне проведення переоцінки основних засобів. Ця процедура має досить високий ступінь доказовості, особливо у разі виявлення відхилень, обману або помилки.

Таким чином, процедури аудиту дозволяють сформувати детальний звіт про всеохоплюючу та вичерпну методологічну систему ретельної перевірки активів підприємства.

3.4. Аналітичні процедури в аудиті основних засобів

Насамперед варто зазначити те, що правильно проведені аудиторські процедури дозволять охопити важливі деталі, такі як серійний номер, дата придбання, графіки технічного обслуговування тощо.

Аудиторські процедури, як правило, виконуються для підтвердження операцій або подій, які відбулися у бухгалтерському обліку, і вони розроблені певним чином.

Під аналітичними процедурами слід розуміти набір дій і заходів для контролю над суб'єктом господарювання. Вони проводяться аудиторами, щоб перевірити та підтвердити процесів у бухгалтерському обліку.

Процедура аудиту основних засобів включає використання інформаційних технологій, щоб зробити перевірку активів простою та ефективною. Програмне забезпечення для управління активами також дозволяє створювати будь-які звіти про відповідність, бухгалтерський облік або інші звіти про відповідність

законодавчим вимогам.

Щодо доцільності проведення аналітичних процедур висловлюється О.А. Петрик, зокрема зауважує що вагома частина суттєвих відхилень та помилок, які знаходяться у фінансовій звітності, виявляються саме за допомогою аналітичних процедур [54, с. 11].

Аналітичні процедури відіграють велику роль і у оптимізації трудомісткості проведення аудиторської перевірки, адже вони є одним із способів отримання аудиторських доказів. При чому, використання аналітичних процедур дозволяє аудитору отримати значний обсяг потрібної йому інформації, затрачаючи набагато менше, ніж при проведенні детального тестування. Важливість аналітичних процедур, серед іншого, зумовлюється ще й розширенням завдань, які виконуються аудиторами на сучасному етапі, а саме збільшення частки супутніх послуг, в тому числі консультаційних, в загальному обсязі їх діяльності та активним розвитком ринку аналітичних послуг.

Варто зауважити, що одні лише факти різких змін у системі показників не являються доказами помилок, шахрайства, недостовірності даних чи фінансової звітності, а тільки звертають увагу аудитора на ті ділянки обліку, в яких варто детально дослідити причинно наслідкові зв'язки між процесами; – оцінка можливості отримання впевненості у подальшій діяльності суб'єкта господарювання (підтвердження принципу безперервності діяльності). Що забезпечується за рахунок аналізу та оцінки загальних показників фінансового стану суб'єкта господарювання (коефіцієнтів ділової активності, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності), а також з використанням спеціальних методик визначення ймовірності банкрутства (Z-модель Альтмана, коефіцієнт Бівера) [55, с. 257].

Аналітичні процедури перевіряють основні засоби на підприємстві, а також допомагають зменшити деякі поширені випадки шахрайства, які трапляються, зокрема, деяке обладнання, як-от комп'ютерні системи, дисководи та наукове обладнання, відноситься до поширених типів бізнес-обладнання, яким володіє будь-яка організація, крім того, деяке обладнання може бути неактивним.

Наприклад, обладнання, яке зберігається, легко зникнути, не помітивши. Встановити, коли насправді сталася крадіжка, практично неможливо.

Актив, який купується, завжди має своє придбання, а також продається за певною вартістю (або нижчою вартістю), яка ніколи не реєструється або не документується. Це популярний вид шахрайства, з яким стикаються підприємства, які послаблюють його фінансове становище. Розглянемо показники використання основних засобів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» (таб. 3.4).

Таблиця 3.4 - Розрахунок показників використання основних засобів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Показник	2022	2021
1	2	3
Коефіцієнт зносу основних засобів	1435500/1556400=0,92	1237400/1535500=0,81
Коефіцієнт придатності основних засобів	120900/1556400=0,08	298100/1535500=0,19
Фондовіддача основних засобів	53685000/120900=444	50878700/298100=170

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

На ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» за 2021-2022 роки спостерігаємо тенденцію зменшення основних засобів на 177200 грн. Коефіцієнт зносу основних засобів показує, яка частина вартості основних засобів перенесена на готову продукцію.

Рівень спрацювання вважають високим, якщо цей коефіцієнт $> 0,5$, чим менше значення показника, тим кращий технічний стан основних засобів, тобто ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» має високий рівень зносу.

У свою чергу коефіцієнт придатності основних засобів показує, яка частина основних засобів придатна для експлуатації, тобто не списана на витрати діяльності, чим більше значення показника, тим кращий технічний стан основних засобів, тобто на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» спостерігаємо негативну динаміку, оскільки у 2022 році значення складає 0,08, а у 2021 – 0,19.

Фондовіддача характеризує обсяг виробленої продукції в розрахунку на грошову одиницю вартості основних засобів підприємства, таким чином на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» спостерігаємо зниження фондовіддачі на 274 грн.

Отже, було проаналізовані показники, що характеризують ступінь використання основних засобів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» і як можемо помітити те, що основні засоби мають високий ступінь зносу, тому необхідно оновити свої активи.

Показник рентабельності активів дає розуміння того, що активи працюють ефективно, тобто цей показник показує результативність від використання активів для генерації прибутку.

У таблиці 3.5 та 3.6 проведено аналіз показників фінансових результатів та рентабельності активів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

Таблиця 3.5 - Розрахунок показників фінансових результатів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Показник	2022, грн.	2021, грн.	Відхилення, грн.	Відхилення, %
1	2	3		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	53685000	50878700	2806300	106
Інші операційні доходи	399600	68500	331100	583
Разом доходи	54084600	50947200	3137400	106
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-51805200	-48796700	-3008500	106
Інші операційні витрати	-1195400	-2132000	936600	56
Разом витрати (	-53000600	-50928700	-2071900	104
Фінансовий результат до оподаткування	1084000	18500	1065500	5859
Податок на прибуток	-195700	-4000	-191700	4893
Чистий прибуток (збиток)	888300	14500	873800	6126

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Отже, зміна фінансового результату була зумовлена наступним:

- збільшенням чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2806300 грн.;
- збільшенням інших операційних доходів на 331100 грн.;
- зменшенням собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 3008500 грн.;
- збільшенням інших операційних витрат на 936600 грн.

Аналіз абсолютних відхилень за статтями звіту про фінансові результати показують факт зміни фінансового результату та складових, які його формують.

Таблиця 3.6 - Розрахунок показників рентабельності активів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Показник	2022	2021
1	2	3
Чистий прибуток (збиток), грн.	888300	14500
Середня вартість активів, грн.	$27402300/2=13701150$	$25679600/2=12839800$
Рентабельність активів	$888300/13701150=0,06$	$14500/12839800=0,001$

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Таким чином, спостерігаємо те, що у 2022 році рентабельність активів зросла на 0,059, тобто у 2022 році ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» отримала 6 гривень чистого прибутку на кожен вкладену гривню активів, а в 2021 році отримала 1 гривню чистого прибутку на кожен вкладену гривню активів. Можемо зробити висновок, що протягом 2022 року діяльність ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» була ефективною.

Таким чином, ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» для збільшення свого фінансового результату, варто знайти шляхи для зменшення інших операційних витрат, оскільки ця стаття мала негативний вплив протягом 2021-2022 років.

3.5. Вдосконалення процесу проведення аудиту основних засобів в умовах воєнного стану

Пандемія COVID-19 змусила багатьох компаній і співробітників працювати віддалено, що принесло певні проблеми в роботі. Ступінь адаптації компаній і співробітників до віддаленої роботи під час пандемії залежить від кількох внутрішніх і зовнішніх факторів і, як наслідок, може вплинути на моделі подорожей, споживання енергії, вибір місця проживання.

Оскільки кожна людина має різну особистість і соціально-демографічне

походження, те, як кожна людина адаптується до дистанційної роботи, може відрізнятися залежно від особистих характеристик, таких як вік, стать, рівень освіти, рівень доходу, сімейний стан і професія, а також уподобань, таких як відпочинок, активність у часі, інтерес до технологічних досягнень і стосунків між родиною та друзями.

Однак, слід відмітити, що саме пандемія Covid-19 допомогла адаптуватися аудиторам до дистанційної роботи, тому віддалена робота під час воєнного стану не була новизною для працівників. Те, як працівники адаптувалися до віддаленої роботи під час пандемії, і потенціал, який вона пропонує для покращення балансу між роботою та особистим життям, є показниками для розробки міської політики в місті та підприємства в середині після пандемії.

На рисунку 3.12 наведено статистику кількості персоналу, які працюють віддалено та стаціонарно.

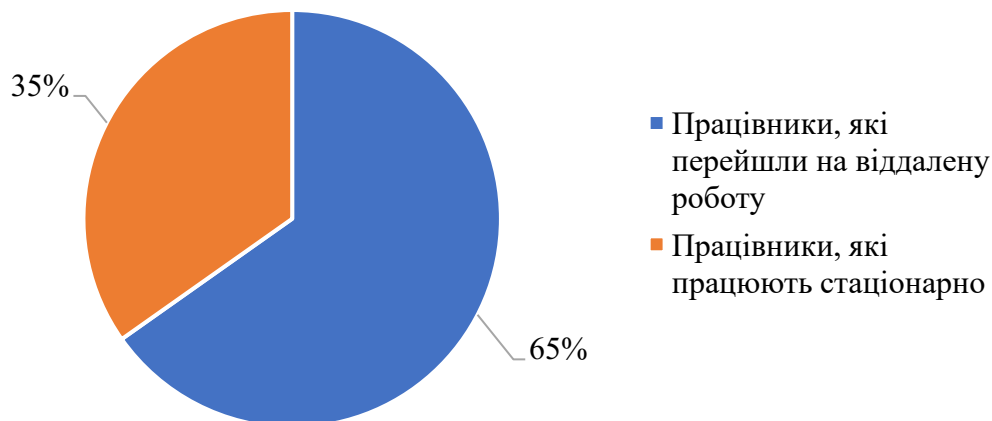

Рисунок 3.12 – Кількості персоналу, які працюють віддалено та стаціонарно

Джерело: розроблено автором

Таким чином, з рисунку вище бачимо, що 65% працівників працюють віддалено.

24 лютого 2022 року російська федерація розпочала широкомасштабний військовий напад на Україну однак з початком війни, налагоджена дистанційна роботи не призвела до негативних наслідків в роботі ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

На жаль, немає окремого нормативно-правового акту, який би регулював

аудит та бухгалтерський облік під час війни, тому маємо виходити з вимог законодавства у сфері бухгалтерського обліку.

Так, на підставі ст. 10 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999р. [38] підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію, зокрема активів, для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, тобто окремих вказівок щодо порядку проведення інвентаризації у випадку війни у законі немає.

Однак Наказу МФУ №879 від 02.09.2014р. [48] містить деякі положення щодо проведення інвентаризації під час дії воєнного стану, відповідно до п. 8 Розділу I Наказу МФУ №879 від 02.09.2014р. підприємства, які, зокрема, мають або мали місцезнаходження в районах проведення бойових дій у період дії воєнного стану, проводять інвентаризацію у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал, однак у разі якщо у керівника підприємства, зазначеного в частині першій цієї статті, викрадено (викрадено), нестаче, знищено (пошкоджено) майно, він може прийняти рішення про проведення інвентаризації індивідуально визначеного майна на день встановлення таких фактів, то визначені підприємства зобов'язані з 1-го числа місяця, наступного за усуненням перешкод щодо майна, основних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, провести інвентаризацію та відобразити результати інвентаризації в бухгалтерському обліку відповідного підприємства. звітний період.

Таким чином, жодним законодавчим документом у сфері регулювання бухгалтерського обліку не передбачено можливості ухилення від проведення інвентаризації під час дії воєнного стану, тобто такий метод бухгалтерського обліку є обов'язковим для кожного підприємства.

Наразі на території України ведено воєнний стан, у зв'язку з чим є підприємства, які передають свої основні засоби на потреби оборони країни, наприклад, таким об'єктом може бути транспортний засіб, а тому виникає новий виклик для аудиторів, зокрема, перевірка документального підтвердження передачі таких активів, тому рекомендуємо аудиторам ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

оформлювати таку інформацію в робочому документі щодо інвентаризації, де була б наявна інформація про такі основні засоби. Нижче наведемо приклад таблиці робочого документу, який би складала аудиторі у результаті інвентаризації основних засобів (таб. 3.7).

Таблиця 3.7 – Зразок таблиці робочого документу щодо інвентаризації транспортного засобу переданого на потреби оборони

Назва	Інвентарний номер	Дата введення в експлуатацію	Дата передачі	Документ, яким оформлено передачу
1	2	3	4	5
Автомобіль Mitsubishi L200	12345	11.11.2011	16.07.2022	бухгалтерська довідка розроблена самостійно з урахуванням вимог п. 2 ст. 9 ЗУ №996-XIV від 16.07.1999р. [38]

Джерело: розроблено автором

Таким чином, воєнний стан вносить свої корективи в діяльність людей, зокрема, для аудиторів, тому варто реагувати на зміни в житті підприємств і шукати шляхи для вдосконалення та покращення проведення перевірки, а тому вважаємо, що приклад вищенаведеної таблиці робочого документу дасть можливість аудиторам покращити свою діяльність.

ВИСНОВКИ

В процесі дослідження та проаналізувати вищевикладену інформацію, можна зробити наступні висновки:

1. Основні засоби є одним із важливих об'єктів бухгалтерського обліку та аудиту, оскільки саме ці матеріальні активи забезпечують виконання робіт та надання послуг, що у свою чергу дає змогу отримувати прибуток підприємству.

2. Для зручності обліку законодавцем передбачена класифікація та способи оцінки основних засобів. Питання оцінки регулює законодавство у сфері бухгалтерського обліку, а класифікацію містить податкове законодавство, яке встановлює мінімальні строки для амортизації, що доповнює бухгалтерське законодавство.

3. Застосування зарубіжного досвіду обліку та аудиту дасть змогу глибше інтегрувати свою діяльність на міжнародному ринку. Було порівняно вітчизняні трактування поняття «основні засоби» зі зарубіжними, виявили те, що розуміння таких активів схожі. Для успішного функціонування суб'єкти господарювання повинні застосовувати досвід інших країн, але таке застосування повинно бути у формі вдосконалення та пристосування до специфіки українського обліку.

4. Організація, методика обліку та формування облікової політики відіграють ключову роль у правильності ведення бухгалтерського обліку. Варто правильно враховувати елементи облікової політики, зокрема, документообіг, інвентаризацію та проведення переоцінки основних засобів.

5. Достовірність обліку забезпечує правильне документування операцій щодо руху основних засобів. Для цілей бухгалтерського обліку важливо мати повну картину основних засобів. Документація основних засобів має вирішальне значення для оптимізації їх використання. Цілями документування основних засобів полягають у забезпеченні того, щоб вони належним чином обліковувалися, керувалися та звітувалися таким чином, щоб підтримувати фінансову прозорість, відповідність та ефективно прийняття рішень.

6. На підприємствах важливо вести облік переоцінки основних засобів, система бухгалтерського обліку повинна відстежувати первісну вартість кожного

активу, оскільки вартість активу впливає на значення амортизаційний відрахувань.

7. Амортизації представляє собою зменшення вартості активу з часом через знос, старіння або інші фактори.

8. Було проаналізовано напрямки вдосконалення основних засобів на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна», і таким напрямом вбачаємо зміну програмного забезпечення для обліку основних засобів. Також була взята до уваги інформація щодо програмного забезпечення, яким користується ТОВ «Кроу Ерфольг Україна» для обліку основних засобів, тому була надана рекомендація застосовувати такий програмний продукт як BAS Бухгалтерія.

9. На прогрес аудиту впливає, зокрема, організація цього процесу, оскільки під час організації аудиту, аудиторів збирають інформацію про клієнта, яка дозволяє попередньо спрогнозувати ризики, які можуть виникнути у ході перевірки.

10. Інвентаризація основних засобів дозволяє аудиторам мати інформацію про наявність таких активів, а також оцінити мови зберігання.

11. Методичні прийоми аудиту впливають на якість аудиту основних засобів, ці прийоми тісно пов'язані з методологією, що використовується. Методології аудиту основних засобів слід дотримуватися, і ці методології часто впливають на якість та надання послуг. Чим вища якість інформації, яку генерує система бухгалтерського обліку, тим вища якість аудиту і тим вища впевненість користувачів професійної думки аудитора в правильності прийняття та реалізації майбутніх економічних рішень.

12. Були розглянуті аналітичні процедури, які застосовують аудиторів, а також було проаналізовано фінансові показники, що характеризують основні засоби, так було виявлено те, що основні засоби мають високий ступінь зносу, тому необхідно оновити активи на ТОВ «Кроу Ерфольг Україна».

13. Було розроблено таблицю робочого документу для узагальнення результатів інвентаризації основних засобів, зокрема, транспортних засобів, які були передані на потреби оборони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єремян О. М., Риженко І. В. Проблеми обліку основних засобів на підприємствах // Сучасні дослідження у світовій науці: збірник тез та доповідей ІХ міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2022. С. 1540.
2. Зінченко О. В., Мічурін В. О. Актуальні питання обліку основних засобів на підприємствах // Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні: матеріали наукової практичної інтернет-конференції. Київ, 2017. С. 104.
3. Македон Н. Г. Актуальні питання обліку основних засобів в умовах інтеграцій // Бухгалтерський облік: журнал Буковинського державного фінансово-економічного університету. Чернівці, 2021. № 8. С. 4.
4. Панасенко А. П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку // Держава та регіони. Київ, 2018. № 3. С. 408.
5. Феофанова І. В., Антонова О. Д. Проблеми обліку основних засобів на підприємстві // Молодий вчений. Київ, 2020. № 11. С. 208.
6. Янів І. В. Сучасні проблеми обліку основних засобів: стаття. URL: http://www.rusnauka.com/17_AND_2011/Economics/7_89670.doc.htm
7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 15.08.2023).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». Дата оновлення: 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 15.08.2023).
9. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 23.11.2023. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-1> (дата звернення 24.11.2023).
10. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ, 2012. 537 с.
11. Верхоглядова Н. І., Шило В. П., Ільїна С. Б., Кисла В. І. Бухгалтерський

- фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник. Київ, 2010. 12 с.
12. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-ге видання. Київ, 2010. 488 с.
13. Цал-Цалко Ю. С. Проблеми оцінки стану та ефективності використання основних засобів підприємства // Вісник ЖІТІ. 2001. № 15. С. 162.
14. Бабіч В. В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. № 8. С. 11.
15. Бабяк Н. Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств // Вісник Сумського державного університету. Суми, 2005. №10. С. 178.
16. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація // Економічні науки. 2012. № 9. С. 342.
17. Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. Київ, 2010. 58 с.
18. Агрес О. Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. е. н.: спец. 08.00.04. Київ, 2013. 7 с.
19. Стригуль Л. С., Тімонова А. С. Шляхи удосконалення організації обліку і аудиту основних засобів на підприємстві // Вісник НТУ «ХПІ». Харків, 2014. №32. С. 48.
20. Радіонова Н. Й., Бунда О. М. Удосконалення методології аудиту основних засобів // Регіональна бізнес-економіка та управління. 2015. № 3. С. 101.
21. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Бескоста Г. М. Організація і методика аудиту: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 290 с.
22. Бутинець Ф. Ф. Аудит: підручник для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир: ЖІТІ. 2002. 672 с.
23. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Каравела, 2004. 568 с.
24. Дмитренко Е. Д., Завіруха І. В. Відтворення основних фондів в сучасних

- умовах: форми, види та джерела // Сучасна економіка. Київ: ДПК. 2011. №3 С. 122.
25. Сінамбела, Елізар. Введення бухгалтерського обліку. Медан: видавництво Прайм. 2015. С.83. URL: <http://www.sarjanaku.com/2012/07/pengertian-aktiva-tetap-penggolongan.html.%20Diakses%2016%20Desember%202018>
26. Гізари Е. І. Аудит фінансової звітності в господарських суб'єктах: офіційний журнал. Бухарест, 2006. 395 с.
27. Гавриловський О. С., Сташенко Ю. В. Поняття «необоротні активи» в обліковій практиці // Глобальні та національні проблеми економіки: електронний науковий журнал. Миколаїв, 2017. С. 499. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/96.pdf>.
28. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник. Тернопіль, 2016. 81 с.
29. Чічкань М. В. Історичний розвиток аудиту та його характеристика. URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Economics/62026.doc.htm
30. Сорін Домнісору, Сорін Вінатору. Складність фінансового аудиту основних засобів: том XI «Європейські дослідження». Крайова, 2008. 51 с.
31. Мелень О. В. Організація бухгалтерського обліку: конспект лекцій для студентів спеціальності «Облік і аудит» всіх форм навчання. НТУ «ХП». Харків, 2015. С. 4 URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/79661062.pdf>
32. Бутинець Т. А. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ, 2009. 670 с
33. Верхоглядова Н. І., Ільїна С. Б., Шило В. П., Брадул О. М. Бухгалтерський облік: концептуальні основи теорії // Навчально-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю «Облік і аудит». Київ, 2004. 179 с.
34. Сердюк В. М., Бешуля І. В., Гевлич Л. Л., Панкова М. М. Облікова політика підприємства: навчальний посібник. Донецьк, 2013. 21 с.
35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 02.10.2023).
36. Костенко В. Г. Формування облікової політики щодо основних засобів //

Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю: збірник тез та доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції. Кропивницький, 2018. С. 48-49.

37. Воронцова А. С. Особливості відображення основних засобів в обліковій політиці. // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Київ, 2014. С. 504, 505.

38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 09.09.2023).

39. Степаненко О. І. Документування операцій у процесі експлуатації основних засобів підприємства // Міжнародні економічні відносини та світове господарство: науковий вісник Ужгородського національного університету. Ужгород, 2019. С. 86.

40. Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 28 «Зменшення корисності активів», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 24 грудня 2004 р. № 817. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 09.09.2023).

41. Бухгалтерські послуги Київ: рейтинг бухгалтерських програм в Україні. URL: <https://xn----7sbcickaxdpjf4doeinlcz.xn--j1amh/uk/buhgalterski-programi/> (дата звернення: 14.11.2023).

42. Ukrainian Intelligent Technology: BAS Бухгалтерія. URL: https://uit.kiev.ua/product/bas-buhgalterija/?l=uk&gclid=Cj0KCQiAjMKqBhCgARIsAPDgWlzwyhTFdEn6LIemOnm d948-psbayft98mL-vKACZgwgqFL7-V6_Bq4gaAjruEALw_wcB (дата звернення: 14.11.2023).

43. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 27.09.2023).

44. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг // Видання 2016–2017 років. Частина I. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pd](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pd)

[f](#) (дата звернення: 27.09.2023).

45. Чучкевич Д. Ю. Організація аудиту основних засобів // Матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції з економіки, інформаційних систем і технологій, психології та педагогіки. Тернопіль, 2022. С. 52.
46. Огійчук М. Ф. Аудит: організація і методика: навчальний посібник 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ, 2012. 664 с.
47. Петрик О. А. Аудит оцінки вартості основних засобів // Економіка. Фінанси. Право. 2015. С. 24-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2015_4_8.
48. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 21.09.2023).
49. Ткачук І. М. Інвентаризація як невід'ємний інструмент контролю // Економічні науки. Луцьк, 2018. С. 218.
50. Букало Н. А. Інвентаризація як умова для складання фінансової звітності // Економічний аналіз: збірник наукових праць. Тернопіль, 2016. № 23. С. 172.
51. Максименко І. Я., Зоря О. П., Горлачова Г. Р. Інвентаризація як складова внутрішньогосподарського контролю в процесі управління підприємством // Економіка та держава. 2017. С. 85.
52. Карпенко Н. Г. Особливості організації інвентаризаційної роботи // Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаїв, 2017. № 16 С. 852.
53. Радіонова Н. Й., Войтенко М. В. Методичні засади проведення аудиту основних засобів // Інтернаука. 2021. № 15. С. 40.
54. Петрик О. А. Стан та перспективи розвитку аудиту в Україні: методологічні та організаційні аспекти. Автореферат на здобуття ступеня доктора економічних наук. 2004. С. 11.
55. Фаріон В. Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств // Інноваційна економіка: науково-виробничий журнал. Тернопіль, 2013. С. 257.
56. Савченко В. М., Пальчук О. В., Саловська Л. В. Облікова політика: навчальний посібник. Кропивницький, 2010. 479 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Визначення економічної сутності основних засобів

Автор	Визначення
Сук Л. К., Сук П. Л.	Основні засоби підприємства, установи – це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері.
Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І.	Основні засоби - це грошові кошти, інвестовані в основні фонди виробничого і невиробничого призначення.
Гетьман О.О., Шаповал В.М.	Основні фонди – це засоби праці, що беруть участь у виробництві тривалий час (більше 365 днів), не змінюють своєї речовинної форми і переносять свою вартість на щойно виготовлений продукт частинами, по мірі їх зносу (шляхом амортизаційних відрахувань).
Цал-Цалко Ю. С.	Основні засоби як засоби праці (активи), які багаторазово беруть участь у виробничому процесі, зберігаючи при цьому первину матеріально-речову форму, і поступово зношуючись, переносять свою вартість на заново створений товар.
Бабіч В.	основні засоби є частиною майна, яку використовують як засоби праці, займаючись виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг або управлінням організацією протягом того періоду, який перевищує один рік, або звичайний операційний цикл, якщо він перевищує один рік.
Баб'як Н. Д.	основні засоби є засобами праці, що є матеріально-речовими елементами, грошове вираження яких – основні виробничі і невиробничі фонди.
Домбровська Н. Р.	Основні засоби є матеріальними активами підприємства будь-якої форми власності, які неодноразово здійснюються у виробництві, як вплив на предмети праці та їх перетворення на продукти придатні до споживання.
Завгородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С.	Основні засоби – це сукупність матеріальних активів, які тривалий час у незмінній натурально-речовій формі використовуються у виробничому процесі.
Агрес О. Г.	Основні засоби є засобами праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство для того, щоб використати під час виробничого процесу або, здійснюючи адміністративні чи соціально-культурні функції, протягом терміну, який становить більше одного року, не змінюючи своїх форм та розмірів, вартість яких не менше, ніж законодавчо встановлений розмір, а також поступово переноситься за фізичним спрацюванням та (або) моральним старінням вартості готової продукції шляхом проведення амортизаційних відрахувань».

Джерело: згруповане за інформацією [10, с. 237; 11, с. 12; 12, с. 488; 13, с. 162; 14, с. 11; 15, с. 178,

16, с. 342, 17, с.58, 18, с. 7]

ДОДАТОК Б

Класифікація основних засобів відповідно до ПКУ

Номер групи	Розкриття
1	2
1	земельні ділянки (мінімально допустимі строки корисного використання не встановлені);
2	капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом (мінімально допустимі строки корисного використання – 15 років);
3	будівлі (мінімально допустимі строки корисного використання – 20 років), споруди (мінімально допустимі строки корисного використання – 15 років), передавальні пристрої (мінімально допустимі строки корисного використання – 10 років);
4	машини та обладнання (мінімально допустимі строки корисного використання – 5 років), з них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 гривень (мінімально допустимі строки корисного використання – 2 роки);
5	транспортні засоби (мінімально допустимі строки корисного використання – 5 років);
6	інструменти, прилади, інвентар, меблі (мінімально допустимі строки корисного використання – 4 роки);
7	тварини (мінімально допустимі строки корисного використання – 6 років);
8	багаторічні насадження (мінімально допустимі строки корисного використання – 10 років);
9	інші основні засоби (мінімально допустимі строки корисного використання – 12 років);
10	бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України (мінімально допустимі строки корисного використання не встановлені);
11	малоцінні необоротні матеріальні активи (мінімально допустимі строки корисного використання не встановлені);
12	тимчасові (нетитульні) споруди (мінімально допустимі строки корисного використання – 5 років);
13	природні ресурси (мінімально допустимі строки корисного використання не встановлені);
14	інвентарна тара (мінімально допустимі строки корисного використання – 6 років);
15	предмети прокату (мінімально допустимі строки корисного використання – 5 років);
16	довгострокові біологічні активи (мінімально допустимі строки корисного використання – 7 років).

Джерело: згруповане за інформацією [9, пп. 138.3.3 п. 138.3 ст. 38]

Види амортизації та спосіб нарахування

Метод амортизації	Спосіб нарахування амортизації
1	2
Прямолінійний	за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів
Зменшення залишкової вартості	за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість;
Прискореного зменшення залишкової вартості	за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється;
Кумулятивний	за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання;
Виробничий	за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Джерело: згруповане за інформацією [7, п. 26]

Формування елементів облікової політики щодо основних засобів

Елементи облікової політики основних засобів	Зміст елементів облікової політики основних засобів та їх розкриття у нормативній базі
1	2
Визнання об'єктів основних засобів активом	відповідність об'єктів ознакам для визнання їх активом (п. 6 НП(С)БО 7)
Вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) та їх розмежування з основними засобами	підприємство самостійно встановлює вартісні ознаки предметів, що входять до складу МНМА (вартісні ознаки розмежування згідно зі пп. 14.1.138 п. 14.1 ст.14 ПКУ)
Визначення первісної вартості основних засобів	первісне оцінювання основних засобів залежно від способу їх надходження на підприємство: <ul style="list-style-type: none"> • об'єктів, придбаних за грошові кошти та створених підприємством (п. 7 НП(С)БО 7); • об'єктів, придбаних групою із загальною сумою зобов'язань за ними (п. 9 НП(С)БО 7); • безоплатно отриманих об'єктів (п. 10 НП(С)БО 7); • об'єктів основних засобів, внесених до статутного капіталу (п. 10 НП(С)БО 7); • об'єктів, переведених до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо (п. 11 НП(С)БО 7); • об'єктів, отриманих в обмін на подібні і неподібні об'єкти (п. п. 12–13 НП(С)БО 7) тощо
Прийняття рішень щодо збільшення/зменшення первісної вартості основних засобів	визначення: <ul style="list-style-type: none"> • складу та характеристик витрат на поліпшення основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), які збільшують майбутні вигоди і, як наслідок, балансову вартість основних засобів (п. 14 НП(С)БО 7); • умов та критеріїв суттєвості для проведення дооцінок (уцінок) первісної вартості для окремих груп основних засобів на підприємстві (п. 16 НП(С)БО 7)
Визначення строків корисного використання об'єктів основних засобів	строки корисного використання окремих об'єктів основних засобів на підприємстві; мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів передбачені ПКУ
Визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів	ліквідаційна вартість суми коштів або вартість інших активів, яку підприємство/установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією) (п. 4 НП(С)БО 7), однак може бути як нульовою, так і ненульовою залежно від завдань економічної політики конкретного підприємства

Методи амортизації	обираються методи амортизації об'єктів із методів, визначених п. 26 НП(С)БО 7, а саме прямолінійний, виробничий, зменшення залишкової вартості, подвійного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу)
Перегляд методу амортизації та строку експлуатації	можуть переглядатися згідно з умовами п. 28 НП(С)БО 7 у разі зміни способу отримання економічних вигод від використання об'єкта основних засобів
Зменшення корисності	визначення порядку розрахунку розміру зменшення корисності основних засобів, джерел інформації про причини зменшення корисності, стратегії відображення або не відображення в обліку зменшення корисності основних засобів (п. 4 НП(С)БО 7)
Витрати, пов'язані з підтриманням об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування)	витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, ремонту тощо) та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат; склад таких витрат на підприємстві доцільно встановити за окремими об'єктами (п. 15 НП(С)БО 7)
Виділення об'єктів обліку основних засобів	об'єктом основних засобів є: <ul style="list-style-type: none"> закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, внаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством (п. 4 НП(С)БО 7)
Зарахування об'єктів до груп класифікації для цілей бухгалтерського обліку, розроблення робочого плану рахунків	однотипні за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання основні засоби слід об'єднати в групи основних засобів, назви яких відповідають субрахункам до рахунку 10 «Основні засоби» робочого Плану рахунків підприємства (п. 4 НП(С)БО 7)
Визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів	може бути як нульовою, так і ненульовою залежно від завдань економічної політики конкретного підприємства; є декілька способів визначення (вимірювання) ліквідаційної вартості об'єктів (п. 4 НП(С)БО 7)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ВИТОКИ,
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

*Збірник тез
IX-тої Всеукраїнської студентської науково-
практичної конференції
присвяченої 72-ій річниці від дня народження
д.е.н., професора Петра Степановича Березівського*

Львів 2023

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

ББК 65.050.9(2)2 я54

УДК 658(043.2)

С-91

Укладачі:

В. М. Ковалів, Л. Й. Войничка, М. П. Лизак

Рекомендовано до друку вченою радою факультету управління, економіки та права Львівського національного університету природокористування, протокол №6 від 28.02.2023 р.

Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку: тези доп. ІХ Всеукр. студент. наук.-практ. конф., присвяч. 72-ій річниці від дня народження д.е.н., професора Петра Степановича Березівського. Львів, 2023. 449 с.

Усі матеріали подано в авторській редакції.

За вигляд, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

© Львівський національний
університет природокористування, 2023

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

удосконалення економічних взаємовідносин виробників продукції скотарства з підприємствами переробки і агросервісу; системи внутрігосподарських виробничих відносин; проблеми ефективності виробництва і формування ринку продукції скотарства; реформування економіки і регулююча роль держави в умовах ринкової економіки; проблеми розвитку приватного сектора АПК; економічні моделі аграрного виробництва в пореформений період.

П.С. Березівський є автором близько **370** наукових праць. З них 145 наукових і 95 навчально-методичного характеру, в тому числі 8 монографій.

Петро Степанович зробив великий внесок у розвиток сільського господарства в Україні та в економіку загалом. Плодами його наукової діяльності є величезна кількість статей, виданих підручників та монографій, під його керівництвом захистились багато кандидатів економічних наук.

ЗМІСТ

1. СУЧАСНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ	21
Азовцева К.С. ГЕЙМИФІКАЦІЯ ВІДДАЛЕНОГО ОНБОРДИНГУ ПЕРСОНАЛУ	21
Бінерт О.Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	24
Благута В.В. ЛІДЕРСТВО ЯК ФЕНОМЕН В СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	26
Бобок В.П. УПРАВЛІННЯ КАР'ЄРОЮ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ	29
Богдашевська М.А. КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОМПАНІЇ: ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ	33
Божейко С.І. ОСНОВНІ СУЧАСНІ ТЕОРІЇ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	35
Божейко С.І., Мандрик Н.Б. СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	38
Буз А.О. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІДЕЙНИЙ ДРАЙВЕР СОЦІАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ ПРИНЦИПІВ ESG	41
Буняк А.М. ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	45

Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку

Верзун І. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ, ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	47
Ганик Р. Р. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	49
Гілевич І.О. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЄЮ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА	52
Гіль Ю. А. ЕФЕКТИВНИЙ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	54
Гірняк Н.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ HR-БРЕНДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ	57
Гончарук Ю. О. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ	59
Данильчук Н.А АЛЬТЕРНАТИВНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	61
Жомір Н. АЛГОРИТМИ І МОДЕЛІ ЕФЕКТИВНОГО ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	65
Зайцева П. О. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВІДДАЛЕНОГО РЕКРУТИНГУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	68
Заріцька М.М., Бучак С.В. ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЕЙ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ	71

Іванченко О.А. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ - ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС - ОРГАНІЗАЦІЄЮ	74
Кіцак В. А. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ	76
Климків Р.О. СУЧАСНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСУ	78
Ковальська Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ЙОГО ПРАВИЛА ЯК ОРІЄНТИР БЕЗПЕКИ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ	81
Ковалюк Т.Р. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ	84
Ковалюк Т. Р. ТИСЯЧА І ОДНА НІЧ ЯК СЕКРЕТ СТРОРІТЕЛІНГУ	87
Кондрат О.М. МЕНЕДЖЕРИ В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ	91
Коновалова В. Ю. ASSESSMENT CENTER ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ	94
Кость Б.І. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	97
Костюк А.В. ОЦІНЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ КОМПАНІЇ	100
Кувіка Г.О. МЕНЕДЖМЕНТ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	103
Кутень С.І. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ	106

Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку

Лазаренко І.І., Куренко В.О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ У МЕНЕДЖМЕНТІ ТОВ В УКРАЇНІ	109
Майхер Т. А. СУЧАСНА КОНЦЕПЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	112
Маланяк О.А. РЕПУТАЦІЙНА РОМАШКА: ЛЮБИТЬ - НЕ ЛЮБИТЬ	114
Маланяк О. А. СУЧАСНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	117
Мартинова К.О. Редька М.І. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	122
Матусевич Г. В. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ	124
Матюшко Ю.А. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	127
Михайлів М.М., Добровольська О.Р. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АГРОПІДПРИЄМСТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО БЕЗПЕКИ	131
Мітленко Я.В. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗМІСТУ РИЗИКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	133
Мітленко Я.В. ТОВАР З ОБЛИЧЧЯМ	135
Мітленко Я.В. РЕГУЛЯТИВНІ ЗАХОДИ ПРИ ЕКСПОРТІ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ В ЄС У РАМКАХ ПВ ЗВТ	139

Пісоцька А.В. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СПРИЯТЛИВОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ ТА ЗДОРОВ'Я В КОЛЕКТИВІ	141
Порва Я.І. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ СТИМУЛЮВАННЯМ ПЕРСОНАЛУ БІЗНЕС- ОРГАНІЗАЦІЇ	143
Портухай К. ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИКИ ПРИ ЕКСПОРТІ УКРАЇНОЮ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	146
Приймак М.О. СУЧАСНА МОДЕЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ УКРАЇНИ	148
Рибка С.С., Щерба І.В. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	149
Рубель К. О. ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В HR-ПРАКТИКАХ	152
Сидоренко О.О. МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГІЯ, ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	156
Скидан С.Л. ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	158
Столбова Я.Д. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ БРЕНДУ	161
Тиховська А.М. СУЧАСНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	164
Федоренко Є.А. СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В КОНТЕКСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	167

Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку

Федюшина В. С. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ	169
Фолюш М.Т. РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	173
Хотинський Н. А. МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК УСПІХУ В ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТІ	176
Хребтань В.О. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	178
Чопко Ю.В., Калімон В.П. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	182
Чорна Т. О. РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ	185
Шевчук А.В. КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	188
Шелест О. С. КАДРОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ	189
Шоломинська О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	191
Штоник В.М. БІЗНЕС-МОДЕЛІ СУЧАСНИХ КОМПАНІЙ	194
Юшкевич О.О., Любарець В.Д. СТРАТЕГІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАРКЕТИНГУ В РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ПАНЧІШНО- ШКАРПЕНКОВИХ ВИРОБІВ	197

Юшкевич О.О., Садловський Р.С. МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГІЯ ЛОЯЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ НА РИНКУ ГАЛАНТЕРЕЙНИХ ВИРОБІВ З ШКІРИ	199
Юшкевич О.О., Хассан К.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОКОПЕРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ	201
Янчик І. В., Мойсак Ю.В. ОСНОВНІ СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ	204
2. ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВЕ ТА АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	206
Андрощук Т.В. ВПЛИВ ЗМІНИ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НБУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	206
Бойчук Н. П., Шкапяк Н. Ю. НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	209
Валько Я. І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	212
Ганчар Ю. І. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	215
Гошко Ю.Я. ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	217
Данилишин Р.Т. ПІРАТСТВО ВІДЕОІГОР В УКРАЇНІ З ТОЧКИ ЗОРУ ФІНАНСІВ	219

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

Зеленська Т.О. МІСЦЕ І РОЛЬ ПРАЦЬ АДАМА СМІТА У РОЗВИТКУ ІСТОРІЇ ФІНАНСОВОЇ ДУМКИ	222
Іванович О. В., Ништа В. П. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	223
Кемза Р.Г. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПОДОЛАННЯМ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ	227
Клименко Д.М. ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ АРХІТЕКТУРИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	229
Колодій Р.А. СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	232
Коновал С.Б., Возна І.Р. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	235
Литвинчук О. П. ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ	238
Лобай О.В. ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	241
Мандрик І. Ю. РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ АНАЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	243
Марцінковська О. ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	245

Мельник В. НАПРЯМИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ НА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ТА ПІСЛЯ ВІЙНИ	248
Місюра К.Р. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ	250
Николяк В.О. РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ	253
Окунець М. РИЗИКИ СТРАХУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В ЧАС ВІЙНИ	255
Остапенко М. В. ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕФЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	258
Парубочий М.Я. ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	261
Пшенична К. В. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ	263
Рогоза С.А. СУЧАСНА ФОРМА КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	266
Romaniv A. TRANSFORMATIONS IN THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING UNDER INFLUENCE OF THE DIGITALIZATION ECONOMY	269
Романюк Я. НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	274
Тістечок О. Ю. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	278

Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку

Турків А.І. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОДИН З МЕТОДІВ ЗРОСТАННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	280
Юматов Ю. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	282
Явна І. ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА МЕХАНІЗМ ЙОГО ФОРМУВАННЯ	284
3. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО: ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК. Е-БІЗНЕС	288
Акімова К.В. ПРИЧИНИ МІГРАЦІЇ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	288
Баран А. В, Хіч Ю. Р. ЕЛЕКТРОННИЙ БІЗНЕС ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ	293
Бицак С.О. ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ЕКОСИСТЕМОЮ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	296
Вакуленко В.О. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ	299
Vetrova K. CURRENT PROBLEMS OF ACTIVATING INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE	302
Dovgal Bohdan, Kasiudyk Anastasiia CONCEPT AND ESSENCE OF THE ENTERPRISE'S PERSONNEL POLICY	304
Завадська А.І. ТРУДОВА МІГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ФАКТОРИ ТА НАСЛІДКИ	306

Заник С.М. ПЕРЕВАГИ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	309
Костенко А.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА РЕАЛІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ	312
Кремпа М. В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	316
Kulak V. INVESTMENT ATTRACTIVENESS AS A MOTIVATING FACTOR OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF THE LVIV REGION	319
Курилко Д. М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	322
Лисенко В.О ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ Е-БІЗНЕСУ	324
Літвінова М.О. ТРЕНДИ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ВІЙНИ	327
Лукаш Ю. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ HR-ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ВПЛИВОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	329
Марко О.М., Іванюк Н.М. РЕАЛІЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У СВІТОВЕ СПІВТОВАРИСТВО	333
Мельничук В.С. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КОНЦЕПЦІЙ МЕНЕДЖМЕНТУ В УПРАВЛІННІ КОМЕРЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ	336

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

Мельничук М.М. ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА МЕНЕДЖМЕНТ	339
Павлів С.С., Василюшин Д.С. ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ	341
Рязанцева А.Д. ОСОБЛИВОСТІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ	344
Скаржинський І.В. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	347
Скрєбкова М. Г. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК. Е-БІЗНЕС	350
Слободинюк В.О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМИ РИЗИКАМИ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	353
Соболь В.В. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	357
Хапцова І.Д. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ	361
Шевченко А.О. СУТНІСТЬ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	365

Щербак К.С. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ	367
Щербата В.В. КРАФТОВЕ ВИРОБНИЦТВО МЕДУ В УКРАЇНІ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	370
4. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ	373
Аль-Хасан М.Х. РОЛЬ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ	373
Андрух А.В. ІНСТРУМЕНТИ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	376
Артеменко К. Т. SMM ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОСУВАННЯ БІЗНЕСУ	378
Беля Е.Р. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА МАРКЕТИНГУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	381
Буз А. О. ІМПЕРАТИВ ВКЛЮЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ESG ДО КОРПОРАТИВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	384
Вантух С.А., Марутяк В.А. ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	388
Гавриш Н.О. ВПЛИВ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ НА ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА	391
Головкевич Ю.-О. Є. МІЖНАРОДНІ ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ ФРАНЦІЇ	393

Коваленко І.І. УКРАЇНА ЯК БРЕНД НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	396
Лага Д.І. ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	398
Лизун В. А. МЕНЕДЖМЕНТ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОГО СЕРВІСУ США	401
Назін К.А. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	404
Прокопович В. А. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	407
Руцишин О. А. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	409
Степчук С.О. ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	411
Тарасюк І. О. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ	413
Фролов Д.Р. УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ	417
5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	420
Антоняк М.В. РЕГУЛЮВАННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ДЕРЖАВИ І ПРИВАТНОГО БІЗНЕСУ	420

Божейко С. І. УЧАСТЬ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СИСТЕМИ ГАРАНТІЙ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ ЖОВКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ОТГ) ЛЬВІВСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	422
Бурбило Б.А. ПРАВОВИЙ СТАТУС ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	425
Войнича С.С. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ: АНАЛІЗ ОКРЕМИХ РІШЕНЬ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЗА 2021-2022 РОКИ	428
Войнича С.С. ДІЯЛЬНОСТЬ ТА УЧАСТЬ НОТАРІУСА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: НА ПРИКЛАДІ АНАЛІЗУ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВИСНОВКІВ ВЕРХОВНОГО СУДУ	431
Заріцька М.М. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА	435
Неруш Є. ПІДХОДИ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА ІНШИХ ВИМОГ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ЗНАЧНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ, В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА	438
Пазюк Д.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРЕНДИ АКВАТОРІЇ МОРСЬКИХ ВОД ДЛЯ ВЕДЕННЯ МАРИКУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ	441

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

Romaniuk V. ECONOMIC ESSENCE OF FIXED ASSETS OF THE COMPANY: ACCOUNTING ASPECT	444
Шпак А.Р. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН З УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	446

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

2. Закон України «Про аквакультуру» від 18.09.2012 № 5293-VI. (дата звернення: 20.02.2023)

3. Морська аквакультура у світі та Україні. URL: https://darg.gov.ua/_morsjka_akvakuljtura_u_sviti_0_0_0_12095_1.htm №:~:text (дата звернення: 25.02.2023)

Romaniuk V.

Supervisor: Doctor of Economic Sciences, Professor Kryshchop I.
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**ECONOMIC ESSENCE OF FIXED ASSETS OF THE
COMPANY: ACCOUNTING ASPECT**

The question of the economic essence of fixed assets is relevant in the accounting aspect, since they are an integral part of material and technical base of the enterprise. Accounting of fixed assets must be done correctly, because the process of their reproduction, replenishment, renewal and, ultimately, the provision of the enterprise with competitive, modern means of labor depends on this.

First of all, we note that the interpretation of the concept of "fixed assets" is disclosed in Ukrainian legal acts, in particular in the National Regulation (standard) of accounting 7 "Fixed assets" (hereafter - NAS 7), Tax Code of Ukraine and International Accounting Standart 16 "Property, Plant and Equipment" (hereafter – IAS 16).

According to NAS 7, fixed assets are tangible assets that the enterprise keeps for the purpose of using them in the process of production or supply of goods, performance of works and provision of services, leasing to other persons or for the implementation of administrative and socio-cultural functions, expected period of useful use (exploitation) of which is more than one year (or the operating cycle, if it is longer than one year) [1].

In accordance with IAS 16 property, plant and equipment are tangible items that:

- (a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others, or for administrative purposes; and
- (b) are expected to be used during more than one period [2].

Thus, we can notice that the essence of fixed assets, which is given in the national provision, has common features with the international one.

In accounting, in accordance with NAS 7 [1], enterprises can set the value limit of fixed assets independently, which is noted in their accounting policy.

It is worth paying attention to the interpretation of the essence of fixed assets in the Tax Code of Ukraine, fixed assets are tangible assets designated by the tax payer for use in the taxpayer's economic activity, the value of which exceeds UAH 20,000 and gradually decreases due to physical or moral wear and tear and the expected useful life the use (exploitation) of which from the date of commissioning is more than one year (or the operational cycle, if it is longer than one year) [3].

Thus, the definition of fixed assets in the regulatory legal acts of Ukraine, which regulate their accounting, do not contain clear statements in order to understand their essence, since when establishing the criteria for classifying an object as a fixed asset, their purpose is taken into account, however, the Tax Code of Ukraine has a clearer definition of property, plant and equipment because it provides clear criteria that a property, plant and equipment must meet.

Thus, to reveal the essence of fixed assets, the following criteria for their recognition must be taken into account:

- tangible form;
- are kept for the purpose of using them in the process of production, supply of goods, provision of services, etc.;
- the period of useful use is more than one year or the operating cycle, if it is more than one year;
- in the process of operation, it wears out physically and mentally.

So, on the basis of the conducted research, we can give our own definition of the economic essence of the concept of "fixed assets" precisely in accounting aspect, the main asset is an asset that the company uses in the course of its main activity, has a value dimension, is used for a long period of use and physically wears out during its period of useful use.

References

1. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7

*Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи
розвитку*

"Основні засоби" від 27.04.2000 р. №92. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

2. International Accounting Standart 16 "Property, Plant and Equipment". URL:
<https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2022/issued/part-a/ias-16-property-plant-and-equipment.pdf?bypass=on>

3. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. №3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Шпак А.Р.

Науковий керівник: к.е.н, доц. Східницька Г. В.
Львівський національний університет природокористування

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН З УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

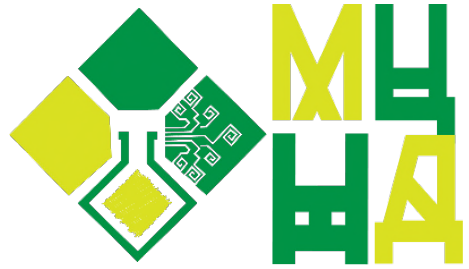
Одним із правових проявів підприємницької діяльності є ризик, оскільки відповідно до ст. 42 Господарського кодексу України підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична на власний ризик господарська діяльність, яка здійснюється суб'єктами управління (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та отримання прибутку [1].

Право виступає як універсальний засіб управління правовим ризиком, оскільки стабілізує ситуацію вибору або, навпаки, збагачує вибір особи, яка приймає ризик, різними варіантами, диверсифікує ризик, забезпечує свободу в прийнятті ризику (право на ризик).

Закон значною мірою дозволяє формалізувати та стандартизувати норми ризику та положення; право здатне забезпечити гнучке поєднання заборон і дозволів; закон характеризується відносною динамічністю, здатність реагувати на виклики часу; Правове регулювання піддається не тільки соціальним ризикам, а й технічним. Вчені виділяють, наприклад, чотири групи методів зниження ризику, які базуються на: запобіганні, передачі, розподілі та компенсації ризику. Вони пропонують розглядати ці угруповання як взаємодоповнюючі напрямки правового впливу, на

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міжнародний Центр Наукових Досліджень

ЦИФРОВЕ НАУКОВЕ СУСПІЛЬСТВО: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ПРАВОВІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ

| 15 ВЕРЕСНЯ 2023 РІК
м. Львів, Україна

Вінниця, Україна
«Європейська наукова платформа»
2023

Організація, від імені якої випущено видання:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Голова оргкомітету: Рабей Н.Р.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 280 від 16.06.2023).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Ц 75

Цифрове наукове суспільство: соціально-економічні, правові та міжнародні аспекти: матеріали I Міжнародної наукової конференції, м. Львів, 15 вересня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. — 206 с.

ISBN 978-617-8126-64-3

DOI 10.36074/mcnd-15.09.2023

Викладено матеріали учасників I Міжнародної спеціалізованої наукової конференції «Цифрове наукове суспільство: соціально-економічні, правові та міжнародні аспекти», яка відбулася 15 вересня 2023 року у місті Львів.

УДК 001 (08)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ТА ПІДХОДІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ Графська О.І., Гарасимчук Н.А., Ірза І.Я.	11
ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ Камінський Л.-Р.Ю.	15
ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА МІКРО-, МЕЗО-, МАКРОРІВНЯХ Руснак А.В.	17
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ Цільник О.Я., Винницький І.М.	20
ТОКЕНІЗАЦІЯ ЯК МАЙБУТНЄ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД Котух Є.В., Гулей А.І.	22

СЕКЦІЯ ІІ.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КРИТЕРІЇВ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИКОВОГО ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ПРОЄКТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ Ємельянов О.Ю.	25
ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЯК ДРАЙВЕР ПОВОЄННОГО РЕЗІЛЬЄНТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА Ляшенко В.І., Іванов С.В., Підоричева І.Ю.	28

СЕКЦІЯ ІІІ.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК ОБ'ЄКТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Романюк В.М.	31
---	----

ОБЕРНЕНИЙ МЕТОД АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ПРИБУТКУ ВІД ВПЛИВУ ІНФЛЯЦІЇ НА МОНЕТАРНІ СТАТТІ Сук П.Л.	33
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ І ОСОБЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ Поляк-Свергун М.М.	37
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА Плотнікова Л.П.	40
ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ У СЕКТОРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ Ієрусалимов В.І., Ієрусалимов І.О.	43
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ Гречко Ю.В.	45
СЕКЦІЯ IV. МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
СУЧАСНІ ТРЕНДИ ІТ МАРКЕТИНГУ Клевцевич Н.А.	48
СЕКЦІЯ V. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
RELEVANT TASKS OF UKRAINIAN TOURISM MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF GROWING ENVIRONMENTAL THREATS Kobrzhytskyi V.	50
МОДЕРНІЗАЦІЯ ВЛАДНО-ГРОМАДСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ СЕРВІСНОЇ ДЕРЖАВИ Бойко Л.В.	53
ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЮ ІННОВАЦІЙНОСТІ ЕКОНОМІКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА Нечипоренко Я.Є.	55
ХАРАКТЕРИСТИКА НОВОВВЕДЕНЬ ДЛЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ МЕДІЙНОЇ АГЕНЦІЇ Беззубов В.В., Кубіцький С.О.	60

СЕКЦІЯ VI. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ В УКРАЇНІ Кутєпов М.Ю.	66
ЕЛЕКТРОННІ РЕЦЕПТИ НА НАРКОТИЧНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ: ПЕРСПЕКТИВИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД Максименко В.В.	68
КАТЕГОРІЯ «АДМІНІСТРАТИВНІ ФУНКЦІЇ» У РОЗРІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНО- ПРАВОВИХ ІНСТИТУЦІЙ Павленко Д.Ю.	70
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВИВЧЕННЯ ЙОГО ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД Дем'янюк С.	72
ОСНОВИ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС Уласовська Р.	74
ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ДЕЛЕГОВАНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ ТА СВІТУ Лисенко А.В.	76
ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ Марасін О.В.	79
ПРАВОВІ ЦІННОСТІ – ЯДРО ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА Ломака В.С.	82
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ, СОЦІАЛЬНІЙ, ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ Купрійова О.О.	86
ПРОБЛЕМИ ПОСТПЕНІТЕНЦІАРНОЇ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ РІШЕННЯ В ІНШИХ КРАЇНАХ Кутєпов М.Ю.	89
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ Новіков Є.А.	92
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ Мороз О.М.	95

**СЕКЦІЯ VII.
ІНСТИТУТ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
СУДОВА СИСТЕМА ТА НОТАРІАТ**

ОСНОВНІ МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ ВИПУЩЕНОЇ НЕВРАХОВАНОЇ
ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКІЙ ЕКСПЕРТИЗИ
Царенко Є.А. 97

**СЕКЦІЯ VIII.
ХІМІЯ, ХІМІЧНА ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ НА РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ У КРНУ
Новохатько О.В., Мазницька О.В..... 100

**СЕКЦІЯ ІХ.
ЗАГАЛЬНА МЕХАНІКА ТА
МЕХАНІЧНА ІНЖЕНЕРІЯ**

ОБГРУНТУВАННЯ І ДОСЛІДЖЕННЯ НОВОГО ПРИНЦИПУ ДІЇ ВІБРОМАШИН
Фалько О.Л..... 102

**СЕКЦІЯ Х.
ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕНЕРГЕТИЧНЕ
МАШИНОБУДУВАННЯ**

ОГЛЯД СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОПРИВОДУ МОСТОВОГО КРАНУ СХОВИЩА
РАДІОАКТИВНИХ ВІДХОДІВ
Мугенов Д.Дж. 108

**СЕКЦІЯ ХІ.
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ, МОДЕЛЮВАННЯ
ТА ОПТИМІЗАЦІЯ**

АУДИТ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПЕРЕВАГИ Й ПРОГРАМНІ
МОЖЛИВОСТІ
Лукановська І.Р. 111

ІНФОРМАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ДЛЯ АНАЛІЗУ І УПРАВЛІННЯ: ТЕОРІЯ,
ПРАКТИКА І ПРОБЛЕМИ
Портоварас Т.Р..... 113

СЕКЦІЯ XII. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

АРХІТЕКТУРА СППР В УПРАВЛІННІ ПАРТНЕРСЬКИМИ ВІДНОСИНАМИ Андрющенко Т.Ю.....	115
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЧАТ-БОТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ Баранюк О.Ф.....	117

СЕКЦІЯ XIII. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

„АРИФМЕТИКА” ТА „ГЕОМЕТРИЯ” ЮЗЕФА НАРОНСЬКОГО – ПОЛЬСЬКІ МАТЕМАТИЧНІ ПРАЦІ XVII СТОЛІТТЯ Мельник Г.В.....	121
РИТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ У МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ США Шкворченко Н.М.....	122
РОЛЬ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА Мельник Г.В.....	126

СЕКЦІЯ XIV. ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ

ВІДЕОІГРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ПОЛІТОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ Гороховський Д.І.....	127
--	-----

СЕКЦІЯ XV. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У КЛАСІ Чижикова І.В.....	130
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА УМОВ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ Лимар Л.В.....	132
ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗНМ Граур К.А.....	134

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
СТАРШІЙ ШКОЛІ

Галічкіна Я.В......137

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У
ОСВІТНІХ ПРОЦЕСАХ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Дзюба А.В., Хорольський О.В. 139

СЕКЦІЯ XVI.

ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ШЛЮБНО-СІМЕЙНІ ЦІННОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Бабенко А.М. 141

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ДО ПОДОЛАННЯ ВПЛИВУ ТРАВМИ НА ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ БІЖЕНЦІВ ТА «ФЕНОМЕН ПОСТТРАВМАТИЧНОГО
ЗРОСТАННЯ»

Карач К.Л......144

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ
ПРОСТОРИ

Артюх А.В. 147

СЕКЦІЯ XVII.

МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

AN EXAMPLE OF HISTOMORPHOLOGICAL DIAGNOSTICS OF PULMONARY SILICOSIS
IN MODERN CONDITIONS

Artemov A.V., Lytvynenko M.V., Vasiliev V.V., Katsap O.V......150

DIGITIZATION OF EDUCATION AND PROBLEMS OF TEACHING OF EDUCATIONAL
DISCIPLINE "WRITING, FINANCING AND MANAGEMENT OF SCIENTIFIC PROJECTS,
REGISTRATION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS"

Serheta I......153

МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ДІВЧАТ З
ПОРУШЕННЯМИ МЕНСТРУАЛЬНОГО ЦИКЛУ

Гавенко Г.О. 155

СИНДРОМ ГІЙЕНА-БАРРЕ (КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК)

Давидова А.Г., Курочкін М.Ю......157

СОМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ВІТАМІННО-МІКРОЕЛЕМЕНТНИЙ БАЛАНС У ДІТЕЙ
ТА ПІДЛІТКІВ ІЗ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 1 ТИПУ

Волкова Ю.В., Сухова Л.Л. 159

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІВЧАТ ІЗ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ, ЯК РАННІЙ СИГНАЛ ТРИВОГИ Диннік В.О., Верхошанова О.Г., Диннік О.О.....	162
--	-----

СЕКЦІЯ XVIII.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

ОГЛЯД ЧИННИКІВ, ЯКІ ЗУМОВЛЮЮТЬ ПОРУШЕННЯ ПОСТАВИ Бондарчук М.С.....	164
--	-----

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ СПОРТСМЕНІВ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ПРОФЕСІОГЕНЕЗУ Бражко А.С.	166
--	-----

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОЇ ТА ВОЛЬОВОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ СПОРТСМЕНІВ Мінайлов М.Д.....	169
--	-----

ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ЦІННОСТІ ЗДОРОВ'Я СТАРШОКЛАСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЗАЛУЧЕНОСТІ ДО ФІЗКУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ Дячишина М.В.....	172
--	-----

СЕКЦІЯ XIX.

ФАРМАЦІЯ ТА ФАРМАКОТЕРАПІЯ

АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРТИ ПОСАДИ ФАРМАЦЕВТА КЛІНІЧНОГО ЯК ПРАКТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТА ДО ПОСАДОВОЇ ІНСТРУКЦІЇ Зарічкова М.В., Мішина І.Ю.....	175
---	-----

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ КОМПОНЕНТІВ ОСНОВИ НА ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ СУПОЗИТОРІЇВ Науково-дослідна група: Протункевич М.С., Присяжнюк К.О., Борщ О.А., Протункевич О.О.....	178
--	-----

СЕКЦІЯ XX.

ІСТОРІЯ, АРХЕОЛОГІЯ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ВІЙСЬКОВІ ФОРМУВАННЯ СС – «ЄВРОПЕЙСЬКА» АРМІЯ ТРЕТЬОГО РЕЙХУ: ШАРЛОТЕНБУРСЬКА ДЕКЛАРАЦІЯ 1944 Р. Гетьманчук М.П.	180
--	-----

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ Авер'янова Н.М., Воропаєва Т.С.....	185
---	-----

ФЕСТИВАЛІЗАЦІЯ ЯК АКТУАЛЬНА ТЕНДЕНЦІЯ В ІВЕНТ-ІНДУСТРІЇ В ЕПОХУ
НОВИХ МЕДІА
Крупа О.П......191

**СЕКЦІЯ XXI.
КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО**

ІНТЕРАКТИВНІСТЬ СУЧАСНОЇ АУДІОВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ І СОЦІАЛЬНІ МЕДІА
Сучков Д.Г. 194

ПЕРЕВАГИ ПЛАТФОРМИ YOUTUBE ДЛЯ ПРОСУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ПРОЄКТІВ
Гаврилюк О.П. 196

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕЛЕКАНАЛУ «КУЛЬТУРА» ПІД ВПЛИВОМ ТЕНДЕНЦІЙ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ
Купрій Т.І......198

ЮЛІАН ДОРОШ – УЧАСНИК ВИСТАВОК УКРАЇНСЬКОГО ФОТОГРАФІЧНОГО
ТОВАРИСТВА У ЛЬВОВІ (30-ТІ РР. ХХ СТ.)
Патрон І.В......201

СЕКЦІЯ ІІІ. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК ОБ'ЄКТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Романюк Владислав Михайлович

здобувач вищої освіти факультету обліку та податкового менеджменту
Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана, Україна

Науковий керівник: Марчук Ульяна Олександрівна

канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана, Україна

Основні засоби відіграють важливу роль для будь-якої організації, незалежно від її організаційно-правової форми та виду діяльності, оскільки вони гарантують безперебійну роботу бізнесу.

Загалом можливість ефективного використання та своєчасного прийняття рішень щодо модернізації, ремонту та реконструкції основних засобів залежить від складання достовірної та своєчасної обліково-аналітичної документації про стан основних засобів.

Основні засоби здійснюють господарську діяльність підприємства, зокрема зберігають необхідну кількість виробничих запасів, здійснюють транспортні, розвантажувально-навантажувальні, пакувальні та інші підготовчі операції, пов'язані з надходженням і реалізацією продукції, надають послуги, організовують роботу та забезпечують відпочинок працівників підприємства, сприяє підвищенню продуктивності праці та ефективності діяльності підприємств та забезпеченню добрих матеріальних умов.

Здійснюючи облік основних засобів суб'єкти господарювання повинні знати та розуміти вимоги головних нормативно-правових актів таких як Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби» та Податковий Кодекс України.

Сутність категорії «основні засоби» досліджували різні вчені- економісти, зокрема: Н.І. Верховглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна [2], Л.К. Сук, П.Л. Сук [1], О.О Гетьман, В.М. Шаповал [3] та інші. У таблиці 1 наведено економічна сутність основних засобів, які наводять різні науковці.

Таблиця 1

Визначення економічної сутності основних засобів

Автор	Визначення
Сук Л. К., Сук П. Л.	Основні засоби підприємства, установи – це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері.
Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І.	Основні засоби - це грошові кошти, інвестовані в основні фонди виробничого і невиробничого призначення.
Гетьман О.О., Шаповал В.М.	Основні фонди – це засоби праці, що беруть участь у виробництві тривалий час (більше 365 днів), не змінюють своєї речовинної форми і переносять свою вартість на щойно виготовлений продукт частинами, по мірі їх зносу (шляхом амортизаційних відрахувань).

Джерело: згруповано за інформацією [4,5,6].

Загалом науковці під час дослідження поняття «основні засоби» зосереджують увагу насамперед на матеріальності та довгому строку корисного використання, а також на їхньому призначенні, однак існує розбіжність у визначенні сутності основних засобів з боку науковців. Вищенаведені тлумачення мають спільні риси з тлумаченнями з боку законодавства, оскільки найбільше уваги приділено саме строку протягом якого будуть використовуватися матеріальні активи.

Відповідно до п.4 НП(С)БО 7 основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [4].

Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16, основні засоби – це матеріальні об'єкти, які утримуються задля використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей; використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду [5].

Розглянувши дані визначення варто виокремити основні характеристики основних засобів:

1. основні засоби – це, як правило, матеріальні, фізичні речі, термін корисного використання яких перевищує один рік та забезпечують довгострокову фінансову вигоду для бізнесу і не продаються клієнтам;

2. вважаються неліквідними, оскільки їх не можна легко конвертувати в готівку протягом року;

3. підлягають амортизації з урахуванням втрати вартості в міру їх використання (за винятком землі).

Таким чином, основні засоби – це ресурси, придбані для довгострокового використання в бізнесі, і навряд чи будуть продані за готівку протягом 12 місяців, та, як правило, використовуються підприємством для отримання доходу.

Список використаних джерел:

1. Сук Л.К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. 2012. С. 537.
2. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник. 2010. С. 536.
3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. 2-ге видання. 2010. С. 488.
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України №92 від 27.04.2000р. Дата оновлення: 29.07.2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 15.08.2023р.).
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». Дата оновлення: 01.01.2012р.: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 15.08.2023р.).